

Hilmo

Sosiaali- ja terveydenhuollon hoitoilmoitus 2019

Määrittely ja ohjeistus

Versio 1.0

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

PL 30 (Mannerheimintie 166)

00271 Helsinki

Puhelin: 029 524 6000

www.thl.fi

OHJAUS

Hilmo-opas 2019

Arajärvi, Miina
Häkkinen, Pirjo
Järvelin, Jutta
Mölläri, Kaisa
Saukkonen, Sanna-Mari
Väyrynen, Riikka

1. Korjattu painos

Versio 1.0

Julkaisupäivä: 21.11.2018

Lisätiedot julkaisusta: Voimassa 2019 alkaen

Julkaisusarja: Ohjaus 7/2018

ISBN 978-952-343-236-9 (verkkojulkaisu)

ISSN 2323-4172 (verkkojulkaisu)

Lukijalle

Nyt käsillä oleva opas on Sosiaali- ja terveydenhuollon hoitoilmoitusrekisterin (Sosiaali- ja terveys -Hilmon) sekä perusterveydenhuollon avohoidon rekisterin (Avohilmon) ensimmäinen yhteinen opas. Erillisiä Hilmo- ja Avohilmo -oppaita ei enää julkaista. Uuden Hilmo-oppaan tavoitteena on eri rekistereiden ja erityisesti perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon tietosisältöjen yhdenmukaistaminen. Tämä on ensimmäinen askel kohti tilannetta, jossa sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoiden ei tarvitse lähettää Hilmo- ja Avohilmo -tietoja erikseen, vaan he voivat käyttää yhtenäistä Avohilmon tiedostomuotoa. Tietojen keruu ja raportointi voidaan toteuttaa tällöin yhä ajantasaisemmin.

Hilmo-tiedonkeruuta laajennetaan yksityiseen sektoriin ja työterveyshuoltoon mahdollistaen laajemman raportoinnin terveydenhuollon eri alueilta. Kotihoidon laskennan tietoja laajennetaan marraskuun laskennasta jatkuvaan Avohilmosta saatavien kotihoitotietojen raportointiin. Kanta-palveluihin tallennettuja tietoja on verrattu uuteen Hilmon tietosisältöön, johon on tehty tarvittavat muutokset tietojen yhtenäistämiseksi. Uudistetun oppaan ja tietosisällön yhtenäistämisen vuoksi käytettyjä luokituksia on uudistettu ja vanhoja poistettu. Esimerkiksi Yhteystapa -luokituksen uusi versio mahdollistaa aiempaa paremmin jatkuvasti laajenevan etäasiointin valtakunnallisen seurannan. Kaikki tietosisältöön tehdyt muutokset ilmenevät yksityiskohteisesti oppaan myöhemmistä luvuista.

Vaikka tietosisältöä on yhtenäistetty, säilyvät sosiaali- ja terveys -Hilmon sekä Avohilmon erilaiset tietojen toimittamiseen liittyvät käytännöt sekä itse rekisterit toistaiseksi vielä entisinä. Tavoitteena kuitenkin on, että myös tietojen poiminta ja toimittaminen yhtenäistyvät tulevaisuudessa.

Oppaan liite sisältää tietosisällön kuvauksen tiivistetysti sekä teknisen kuvauksen. Siitä ilmenevät sosiaali- ja terveydenhuollon eri osa-alueet kuten vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, perusterveydenhuollon avohoito, kotihoito, erikoissairaanhoidon hoitopääsy ja sosiaalihuolto, omilta välilehdiltään. Liitteessä on myös oma välilehti työterveyshuoltoa varten. Oppaan tekstiosuudessa sen sijaan osa-alueita on käsitelty yhtenä kokonaisuutena. Liitteen käyttö samanaikaisesti opastekstin kanssa helpottaa oppaan lukemista.

Hilmo-tiedot muodostavat tärkeän tietovarannon, johon kerättyjä tietoja käytetään laajasti eri käyttötarkoituksissa. Tietojen käyttö kasvaa tulevaisuudessa entisestään, koska Hilmo muodostaa keskeisen osan sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta varten luotavaa tietopohjaa. Tietoja hyödynnetään myös monissa muissa sosiaali- ja terveydenhuoltoon liittyvissä tehtävissä. Hilmoa kehitetään tulevaisuudessa edelleen sote-lainsäädäntö huomioonottaen.

THL kiittää yhteistyöstä Hilmo-tietojen keruussa sekä tietosisällön ja raportoinnin kehittämisessä. THL ottaa mielellään vastaan niihin liittyvää palautetta.

Helsingissä kesäkuussa 2018

Tietojohtaja
Pekka Kahri

Yksikönpäällikkö
Salla Säkkinen

Sisällys

Lukijalle	2
Vuoden 2019 sosiaali- ja terveydenhuollon yhteinen Hilmo-opas, tiedonkeruun suurimmat muutokset	5
1 Hilmo-hoitoilmoitusjärjestelmä	6
1.1 Hilmo-tietojen käyttö	6
1.2 Hilmo-opas on tarkoitettu	7
1.3 Tiedonkeruuta ohjaavat lait	7
1.4 Palvelunjärjestäjien ja -tuottajien velvoitteet	7
1.5 Henkilörekisterit	8
1.6 Tietosuoja	9
2 Hilmon osa-alueet	10
2.1 Erikoissairaanhoido	10
2.2 Perusterveydenhuolto	12
2.2.1 Perusterveydenhuollon avohoido	12
2.2.2 Perusterveydenhuollon vuodeosastohoido	19
2.3 Yksityinen terveydenhuolto	20
2.3.1 Yksityinen avohoido	20
2.3.2 Yksityinen vuodeosastohoido	20
2.4 Työterveyshuolto	21
2.5 Kotihoito	24
2.6 Sosiaalihuolto	27
3 Tietosisältö ja luokitukset	30
3.0 Lisätiedot	30
3.1 Asiakkaan perustiedot	31
3.2 Käynnin tai hoitojakson perustiedot	34
3.3 Yhteydenotto	41
3.4 Lähetteen saapuminen	41
3.5 Hoidon tarpeen arviointi	44
3.6 Ajanvaraus tai hoitojonoon asettaminen	48
3.7 Tulotiedot tai hoidon alkamistiedot	57
3.8 Käynnin tai hoitojakson toteutuminen	63
3.9 Diagnoosit, käyntisyyt ja toimenpiteet	75
3.10 Lääkitystiedot	90
3.11 Rokotustiedot	91
3.12 Fysiologiset mittaukset	94
3.13 Terveysteen liittyvät tekijät	95
3.14 Kotihoidon palvelusuunnitelma	98

3.15 Jatkohoito	99
3.16 Kustannukset	103
3.17 Lähetä erikoissairaanhoidon	103
3.18 Psykiatrien erikohalojen lisätiedot (pakollinen hoitojaksoissa, joissa erikohala 70, 70F, 70Z, 74 tai 75)	105
3.19 Peruuntuminen	114
4 Yhteystiedot	115
5 Käsitteet	116
6 Tietojen toimittaminen	118
6.1 Avohilmon tietomuoto	119
6.2 Toimita-palvelu	119
Liitteet	123
Merkinnät neuvola-asetuksen mukaisista terveystarkastuksista	123
Opiskelu- ja työelämän ulkopuoliset terveystarkastukset	129
Tiedot jatkohoidosta	130
Työterveyshuollon kirjaaminen	132
THL – Tautiluokitus ICD-10:n Ulkoiset syyt	134
Diagnooseja ja eräitä muita tietoja koskevat tarkistussäännöt	135

Vuoden 2019 sosiaali- ja terveydenhuollon yhteinen Hilmo-opas, tiedonkeruun suurimmat muutokset

- Terveys-Hilmon ja Avohilmon tietosisältöä on yhdenmukaistettu lukuun ottamatta osia, jotka koskevat vain perusterveydenhuoltoa tai vain erikoissairaanhoidon tai muuta rajattua toimintaa. Yhdenmukaistamista on tehty yhteistyössä kansallisten sähköisten rakenteiden kanssa (Kanta). Tiedonkeruussa käytettävät luokitukset ilmenevät oppaasta ja ovat saatavilla myös Koodistopalvelimelta.
- Kotihoidon laskenta tehdään viimeisen kerran vuonna 2019, jolloin laskenta koskee 30.11.2018 tilannetta. Sen jälkeen erillinen kotihoidon laskenta päättyy. Jatkossa kotihoidon tiedot toimitetaan Avohilmon tiedostomuodossa. Tämän muutoksen vuoksi kotihoito esitetään omana osa-alueenaan.
- Potilas- ja asiakastietojärjestelmistä muodostetut tiedostot lähetetään joko sähköisen Toimita-palvelun tai Avohilmon sähköisen tiedonsiirron kautta.
  - Tiedonkeruuseen uusina liittyvien ja ensimmäistä kertaa vuonna 2019 tietojaan toimittavien palveluntuottajien suositellaan käyttävän Avohilmon sähköistä tiedonsiirtoa.
  - Tavoitteena on, että tulevaisuudessa siirrytään käyttämään vain yhtä tiedostomuotoa ja automaattista tiedonsiirtoa. Siirtymistä pilotoidaan ensin ja siitä tiedotetaan tarkemmin myöhemmin.
- Muun muassa vuodeosasto- ja avohoitoa sekä päivystystä eritelleet Hilmo - Palveluala -ja Hilmo - Saapumistapa-luokitukset poistuvat terveydenhuollon tiedonkeruusta ja korvautuvat Hilmo - Yhteystapa -ja Kiireellisyys -luokituksilla. Luokitukset perustuvat Avohilmossa aiemmin käytössä olleisiin Yhteystapa- ja Kiireellisyys -luokituksiin. Luokituksia on uudistettu monilta osin, jotta niitä voitaisiin käyttää koko terveydenhuollossa. Ne poikkeavat huomattavasti erikoissairaanhoidon tiedonkeruussa aiemmin käytössä olleista luokituksista.
- Palveluala -luokitus jää sosiaalihuollon käyttöön.
- Osa uusista tietokentistä koskee vain työterveyshuoltoa.
- Lääkärin erikoisalaa koskeva tieto otetaan käyttöön myös perusterveydenhuollossa.
- Erikoissairaanhoidon hoitopääsyn seurannan kehittämiseksi on lisätty hoitoa odottavien tietosisältö.
- Terveys-Hilmo ottaa vastaan myös Kuntaliitto - ICPC Perusterveydenhuollon luokituksen koodeja. Lääkärit kirjaavat diagnoosit edelleen THL - Tautiluokitus ICD-10:n koodein.
- Sosiaalihuollon tietosisältö ja tiedonkeruu eivät muutu.
- Lukijoita pyydetään kiinnittämään huomiota myös jäljempänä esitettyyn tietosisällön kuvaukseen, josta muutokset ilmenevät yksityiskohtaisesti.

1 Hilmo-hoitoilmoitusjärjestelmä

Hoitoilmoitusjärjestelmä on valtakunnallinen sosiaali- ja terveydenhuollon tiedonkeruu- ja raportointijärjestelmä. Se koostuu kolmesta eri osasta: sosiaalihuollon hoitoilmoitusrekisteri (sosiaali-Hilmo), terveydenhuollon hoitoilmoitusrekisteri (terveys-Hilmo) ja perusterveydenhuollon avohoidon hoitoilmoitusrekisteri (Avohilmo) (yhdessä "Hilmo"). Terveystietojen nimet johtuvat siitä, että ne on otettu käyttöön eri aikakausina ja niihin on kerätty tietoja terveydenhuollon eri sektoreilta: Terveystietoon on kerätty terveydenhuollon vuodeosastohoidon, päiväkirurgian sekä julkisen erikoissairaanhoidon avohoidon tietoja. Avohilmoon on kerätty perusterveydenhuollon avohoitokäyntien sekä kotihoidon tietoja. Sosiaali-Hilmo kattaa puolestaan sosiaalihuollon laitoshoidon ja asumispalvelujen sekä kotihoidon laskennan tiedot (laskenta tehdään 30.11.2018 viimeisen kerran).

1.1 Hilmo-tietojen käyttö

Hilmo-tiedot muodostavat tärkeän tietovarannon, joka mahdollistaa sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnan ohjauksen ja seurannan monin eri tavoin. Merkittävä osa THL:n maakuntien arvioinnissa käyttämistä indikaattoreista pohjautuu Hilmo-tiedonkeruun tietoihin. Sotejärjestämislakiluonnoksen (HE 15/2017 vp) mukaan THL arvioi jatkossa maakuntien kykyä järjestää palveluja laissa määritellyillä tavoilla. Lisäksi monet sosiaali- ja terveydenhuollon virallisista tilastoista perustuvat Hilmo-tietoihin. Tietoja käytetään myös kansainvälisiin tilastoihin kuten pohjoismaisiin sosiaalihuollon (Nososko) ja terveydenhuollon (Nomesko), EU:n Eurostatin sekä WHO:n ja OECD:n tilastoihin (Taulukko 1). Tietoja käytetään lisäksi Valviran ja THL:n perusterveydenhuollon hoitopääsyn seurannassa. Erityisesti perusterveydenhuollon tietoja käytetään paljon THL:n influenssaepidemioiden ja rokote kattavuuden seurannassa.

Hilmo-tietoja käyttävät päätöksentekijät, palvelujen järjestäjät ja tuottajat, valvontaviranomaiset, sosiaali- ja terveydenhuollon asiantuntijat, valtionhallinnon organisaatiot, tutkijat sekä kansalaiset. THL:n verkkosivuilla julkaistaan säännöllisesti eri toimijoiden kanssa kehitettyjä raportteja, joista osa päivittyy ajantasaisesti.

Taulukko 1. Hilmo-tietojen käyttö.

Käyttö	Esimerkkejä
Kotimaiset tilastot	THL:n tilastoraportit ja sähköiset raportointijärjestelmät kuten Sotkanet (www.sotkanet.fi), Hyvinvointikompassi (www.hyvinvointikompassi.fi), Terveystemme (www.terveytemme.fi) ja TEAviisari (www.teaviisari.fi). Rokotukset ja influenssa -seuranta
Kansainväliset tilastot	Nososko, Nomesko, Eurostat, WHO ja OECD
Valtakunnallista ja paikallista päätöksentekoa palvelevat selvitykset	Sote-tietopohja sekä valtionvarainministeriön Peruspalvelujen tila -raportti
Lainsäädäntöön liittyvä seuranta	Hoitopääsyn seuranta, neuvola-asetuksen seuranta, tahdosta riippumaton hoitoon tulo ja pakkotoimet psykiatrisessa osastohoidossa

Indikaattorit	Sairaaloiden toiminta ja tuottavuus (https://www.thl.fi/fi/tilastot/tiedonkeruut/sairaaloiden-toiminta-ja-tuottavuus) Perfect-indikaattorit (www.thl.fi/perfect) THL:n sairastavuusindeksi ja muut indikaattorit Sotkanetissä (sotkanet.fi)
Tieteellinen tutkimus	Noin 70–100 tutkimuslupahakemusta vuosittain
Tietopyynnöt	Vuosittain satoja tietopyyntöjä hoitojaksojen, käyntien ja toimenpiteiden määristä

1.2 Hilmo-opas on tarkoitettu

- palvelun järjestämisestä vastaaville
- palveluntuottajille
- tietojen tallennuksen yhdenmukaisuudesta ja käyttäjien ohjeistuksesta vastaaville
- tietoja asiakastietojärjestelmiin tallentaville
- tietojärjestelmiin ja tietopoimintoihin muutoksia tekeville henkilöille
- Hilmo-tietoja eri tarkoituksiin hyödyntäville tahoille, kuten viranomaisille, suunnittelijoille, toimintayksiköiden johtajille, tutkijoille jne.

1.3 Tiedonkeruuta ohjaavat lait

Sosiaalihuollon hoitoilmoitusten keruu perustuu lakiin Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskusten tilastotoimesta (409/2001). Terveystietojen tiedonkeruu perustuu lakiin ja asetukseen terveydenhuollon valtakunnallisista henkilörekistereistä (556/1989), lakiin Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskusten tilastotoimesta (409/2001), lakiin Terveystietojen ja hyvinvoinnin laitoksesta (668/2008) sekä lakiin sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä (159/2007). THL tuottaa seurantatietoja hoitoonpääsystä, epidemioista, rokotuksista, lasta odottavien naisten sekä lasten ja nuorten terveyden edistämiseksi tehtävistä tarkastuksista, mm. terveydenhuoltolain (1326/2010), tartuntatautilain (1227/2016) sekä asetusten 421/2004, 338/2011, 339/2011 perusteella.

Lainmukainen käsittelyperuste on yleistä etua koskevan tehtävän suorittaminen (Euroopan parlamentin ja neuvoston tietosuojasetuksen (2016/679) 6 artiklan 1 kohdan e-alakohta), jonka sisältö perustuu lakiin terveydenhuollon valtakunnallisista henkilörekistereistä (556/1989) ja asetukseen terveydenhuollon valtakunnallisista henkilörekistereistä (774/1989).

Terveystietojen valtakunnallisista henkilörekistereistä annettu laki (556/1989, 5 §) kieltää tilastotarkoituksiin kerätyn tiedon käyttämisen rekisteröityä koskevaan päätöksentekoon tai yksittäisen terveydenhuollon ammattihenkilön toiminnan valvontaan lukuun ottamatta huumausaineseurantarekisterin tietoja.

1.4 Palvelunjärjestäjien ja -tuottajien velvoitteet

Hilmo-tietojen keruuta ohjaavien lakien mukaan kunnat ja kuntayhtymät sekä julkiset ja yksityiset sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tuottajat sekä terveydenhuollon ja farmaseutti-

seen henkilöstöön kuuluvat ovat velvollisia antamaan maksutta tietoja THL:lle salassapitoa koskevien säännösten estämättä. Tiedot pitää lähettää THL:ään myös silloin, kun kunta tai muu organisaatio hankkii palvelun ostopalveluna tai antamalla palvelusetelin. Jotta kaikki tiedot olisivat mahdollisimman tarkkoja ja kattavia, palveluntuottaja toimittaa ne THL:ään. Mikäli kuitenkin palvelun tilannut organisaatio toimittaa tiedot, on palvelun tilanneen organisaation varmistettava, että samat tiedot eivät tule THL:ään kahdesti.

Järjestelmien sisältämien tietojen tarkkuus ja luotettavuus sekä tietojen poiminnan toteutus vaikuttavat Hilmo-tietojen tarkkuuteen ja luotettavuuteen. Näitä sekä kerättävien tietojen sisältöä pyritään parantamaan jatkuvasti yhteistyössä ja vuorovaikutuksessa palveluntuottajien, tiedontuottajien sekä THL:n kesken. Hilmo-tietojen keruuta ja käyttöä kehitetään enenevästi myös yhteistyössä ja yhdensuuntaisesti Kanta-palvelujen kanssa.

1.5 Henkilörekisterit

Hilmo-tiedot poimitaan sosiaali- ja terveydenhuollon potilas- ja asiakastietojärjestelmistä. Muodostetut tiedostot tallennetaan THL:ssä yhteen kolmesta eri rekisteristä: sosiaalihuollon hoitoilmoitusrekisteri (sosiaali-Hilmo), terveydenhuollon hoitoilmoitusrekisteri (terveys-Hilmo) ja perusterveydenhuollon avohoidon hoitoilmoitusrekisteri (Avohilmo) yllä selostetun mukaisesti.

Terveydenhuollon tiedonkeruu laajenee vuoden 2019 alussa yksityisen terveydenhuollon avohoitoon ja työterveyshuoltoon. Sosiaalihuollon hoitoilmoitusrekisteriin tallennetaan sosiaalihuollon laitoshoidon ja asumispalvelujen sekä 30.11.2018 viimeisen kerran toteutettavan kotihoidon laskennan tiedot.

Potilas- ja asiakastietojärjestelmistä kootut tiedot lähetetään THL:ään sähköisen Toimita-palvelun tai Avohilmon sähköisen tiedonsiirron kautta. Tiedonkeruuseen liittyvien ja ensimmäistä kertaa vuonna 2019 tietojen toimittavien palveluntuottajien suositellaan käyttävän Avohilmon sähköistä tiedonsiirtoa. Tavoitteena on, että aiemmin Toimita-palvelua ja terveys-Hilmon tiedostomuotoa käyttäneet palveluntuottajat voivat lähettää tiedot jatkossa myös Avohilmon sähköistä tiedonsiirtoa käyttäen. Mikäli palveluntuottaja on lähettänyt tietonsa aiemmin Hilmon kautta ja olisi valmis kokeilemaan tiedonsiirtoa Avohilmon kautta, tätä voidaan pilotoida THL:n kanssa syksyn 2018 aikana.

Avohilmotiedot ovat jatkuvasti päivittyviä ja ajantasaisia. Myös terveys-Hilmon tietoja voidaan ottaa vastaan jatkuvasti, mutta tietojen suositeltu lähettämistiheys on kerran kuukaudessa. sosiaali-Hilmon tiedot lähetetään kerran vuodessa, 28.2. mennessä. Myös terveys-Hilmon tiedot lähetetään 28.2. mennessä, mikäli niitä ei ole lähetetty kerran kuukaudessa.

Yksityisen terveydenhuollon avohoidon ja työterveyshuollon tietojen keruu käynnistyy 1.1.2019. Suosituksena on, että tiedot lähetetään Avohilmon tiedostomuotoa ja sähköistä tiedonsiirtoa käyttäen.

Tietojen säilytys ja käsittely THL:ssä tapahtuu henkilötietolain mukaisesti. Rekisteriselosteet ovat saatavilla THL:n verkkosivulta http://www.thl.fi/fi_FI/web/fi/tilastot/tietoa/rekisteriselosteet. Kaikkien edellä mainittujen rekistereiden havaintoyksikkö on laitos- tai vuodeosastohoidon hoitajakso tai avohoidon käynti, joihin yhdistyy tilanteen mukaan niitä edeltävät yhteydenotto tai lähetteen saapuminen, hoidon tarpeen arviointi ja ajanvaraus tai hoitojonoon asettaminen.

Avohoidon käyntiä luonnehditaan erilaisin "ulottuvuuksin" kuten yhteystapa, asiakkaan tai potilaan vastaanottanut ammattihenkilö, kävijäryhmä sekä kiireellisyys. Perusterveydenhuollossa käynnin tietoja tarkennetaan lisäksi Palvelumuoto -luokituksella sekä käynnin luonnetta kuvaavilla koodeilla (sairaanhoito tai terveydenhoito). Avohoidon käynti voi tarkoittaa perinteistä vastaanottokäyntiä (käynti toimipaikassa), etäasiointia, kotikäyntiä tai muita asiakkaan ja ammattihenkilön välistä vuorovaikutuksen tapaa. Hoitojakso on eräänlainen yhteenveto hoitojakson aikaisista tapahtumista kuten tehdyistä diagnooseista ja toimenpiteistä sekä eräistä muista hoitojaksoon liittyneistä seikoista.

1.6 Tietosuoja

Tietojen käsittelyn kaikkien vaiheiden kuten niiden poiminnan, varastoinnin ja lähettämisen aikana on huolehdittava tietosuojasta.

Hilmo-tiedot pitää lähettää THL:ään sen antamien ohjeiden mukaisesti myös tietosuojan vuoksi. Mikäli lähetettävä tiedosto on salattu, on hyvä sopia salausmenetelmästä ja -avaimista THL:n kanssa.

2 Hilmon osa-alueet

Hilmo-hoitoilmoitusjärjestelmään kerätään erikseen kuvattujen tietosisältöjen mukaisesti tieto- ja seuraavista kokonaisuuksista:

- erikoissairaanhoido
- perusterveydenhuolto
- yksityinen terveydenhuolto
- työterveyshuolto
- kotihoito
- sosiaalihuolto

Oppaassa käytetään termejä asiakas ja potilas rinnakkain tai synonyymeinä.

2.1 Erikoissairaanhoido

Erikoissairaanhoidon tietoihin sisältyy erikoissairaanhoidon avohoidon vastaanottokäynnit ja muut yhteystavat sekä vuodeosastohoidon hoitojaksot. Mikäli potilaan hoitojakso jatkuu kalenterivuoden vaihtuessa 31.12. seuraavaan vuoteen, ilmoitetaan hänen hoitojaksonsa kesken-eräisenä hoitojaksona. Myös lomalla olevan potilaan hoitojakson tiedot ilmoitetaan. Sen sijaan niistä potilaista, joiden hoitojakso päättyi 31.12., tehdään päättyneen hoitojakson hoitoilmoitus. Kesken-eräisen hoitojakson Hilmo-tietoihin sisällytetään kaikki Hilmo -tiedonkeruun mukaiset tiedot lukuun ottamatta lähtöpäivää sekä muita tietoja, joita ei ole mahdollista ilmoittaa kyseisellä hetkellä. Lisäksi ilmoituslajina ("ilaji") ilmoitetaan koodi 2. Päättyneen hoitojakson ilmoituslaji on 1.

Mikäli palveluntuottaja sulautuu toiseen organisaatioon tai kokonaan uusi tuottajaorganisaatio aloittaa, potilaat uloskirjoitetaan esimerkiksi 1.1. ja sisäänkirjoitetaan uuteen palveluntuottajan organisaatioon samalle päivälle. Tällöin hoitojaksot eivät katkea. Mikäli potilastietojärjestelmä vaihtuu uuteen, saapumis- ja lähtöpäiviksi merkitään todellinen saapumis- ja lähtöpäivä.

Erikoissairaanhoidoa koskevat Hilmo-tiedot kootaan:

- vuodeosastohoidon hoitojaksosta (potilas "uloskirjoitettu" vuodeosastohoidosta)
- avohoitokäynnistä tai muusta tietosisällön mukaisesta avohoidon yhteystavasta
- päiväkirurgisesta toimenpiteestä
- jaksottaisessa vuodeosastohoidossa olleen potilaan jokaisesta jaksosta
- pitkäaikaishoidon potilaan avohoitokäynnistä tai hoitojaksosta, kun hän on tullut varsinaisesta hoitopaikastaan akuutin sairauden tai muun syyn vuoksi hoitoon
- potilaasta, jonka hoidollinen erikoisala vaihtuu; erikoisalan vaihtumiseksi katsotaan tilanne, jossa Hilmon erikoisalan koodi vaihtuu kahden merkin tarkkuudella; esimerkiksi potilas siirtyy kirurgiasta sisätaudeille tai silmätaudeilta korvataudeille; hoidollinen tarkoittaa sitä lääketieteen erikoisalaa, joka hoitaa häntä ensisijaisesti (erikoisala ilmoitetaan, jos suinkin mahdollista, kolmen merkin tarkkuudella)
- Psykiatristen erikoisalojen (vuode-)osastohoidossa olleesta potilaasta ilmoitetaan varsinaisten Hilmo-tietojen lisäksi psykiatrian lisätiedot
- Sydäntoimenpiteestä ilmoitetaan varsinaisten Hilmo-tietojen lisäksi potilaan EuroSCORE-riskipisteet

Vuoden 2019 alussa erikoissairaanhoidon tiedonkeruuseen tulee useita merkittäviä muutoksia, joista osa koskee sekä vuodeosastohoitoa että avohoitoa ja osa jompaa-kumpaa:

- Sosiaali- ja terveys-Hilmossa käytössä ollut Palveluala -luokitus jää vain sosiaalihuollon käyttöön. Terveystieteidenhuollossa (koskee erikoissairaanhoidon ohella myös perusterveydenhuoltoa) palveluala-luokituksen tiedot ilmaistaan jatkossa sekä Hilmo - Hoidon kiireellisyys -luokituksella että Hilmo - Yhteystapa -luokituksella (lisää jäljempänä).
- Terveystieteidenhuollon vuodeosastohoitoon saapumisen tapaa ilmaissut Saapumistapa-luokitus poistuu käytöstä. Vuodeosastohoitoon saapumisen kiireellisyys ilmaistaan jatkossa Hilmo - Hoidon kiireellisyys -luokituksella seuraavasti:

Hilmo - Saapumistapa: uusi kirjaustapa Hilmo - Hoidon kiireellisyys -luokituksen mukaisesti:

	Vanha kirjaustapa:	Uusi kirjaustapa:
1	<i>Päivystys</i>	Hilmo - Hoidon kiireellisyys -luokituksen koodi 3 (Kiireellisenä alkanut vuodeosastohoito)
2	<i>Hoidonvaraus</i>	Hilmo - Hoidon kiireellisyys -luokituksen koodi 4 (Kiireettömänä alkanut vuodeosastohoito)
3	<i>Siirto ajanvarausklinikalta osastohoitoon</i>	Hilmo - Hoidon kiireellisyys -luokituksen koodi 3 (Kiireellisenä alkanut vuodeosastohoito) tai 4 (Kiireettömänä alkanut vuodeosastohoito)
4	<i>Erikoissalasiirto samassa sairaalassa</i>	Hilmo - Hoidon kiireellisyys -luokituksen koodi 3 (Kiireellisenä alkanut vuodeosastohoito) tai 4 (Kiireettömänä alkanut vuodeosastohoito)
5	<i>Sairaalasiirto</i>	Hilmo - Hoidon kiireellisyys -luokituksen koodi 3 (Kiireellisenä alkanut vuodeosastohoito) tai 4 (Kiireettömänä alkanut vuodeosastohoito)
9	<i>Muu tapa</i>	Hilmo - Hoidon kiireellisyys -luokituksen koodi 3 (Kiireellisenä alkanut vuodeosastohoito) tai 4 (Kiireettömänä alkanut vuodeosastohoito)

- Palvelualat -luokitus poistuu terveydenhuollon tiedonkeruusta, tiedot ilmaistaan jatkossa sekä Hilmo - Hoidon kiireellisyys -luokituksella että Hilmo - Yhteystapa -luokituksella seuraavasti:

Hilmo - Palveluala: uusi kirjaustapa Hilmo - Hoidon kiireellisyys ja Hilmo - Yhteystapa -luokitusten mukaisesti:

	Vanha kirjaustapa:	Uusi kirjaustapa:
1	<i>Sairaalan vuodeosasto / terveyskeskuksen vuodeosastohoito</i>	Hilmo - Hoidon kiireellisyys -luokitus JA Hilmo - Yhteystapa -luokitus: R80 Vuodeosastohoito
2	<i>Päiväkirurgia</i>	Hilmo - Hoidon kiireellisyys -luokitus: E Kiireetön hoito JA Hilmo - Yhteystapa -luokitus: R10 Käynti vastaanotolla

91	<i>Päivystyskäynti</i>	Hilmo - Hoidon kiireellisyys –luokitus: 6 Käynti päivystyksyksikössä JA Hilmo - Yhteystapa –luokitus TAI (jos käynti muussa kuin varsinaisessa päivystyksyksikössä) 5 Kiireellinen hoito muussa yksikössä JA Hilmo – Yhteystapa -luokitus
92	<i>Ajanvarauskäynti, ensikäynti</i>	Hilmo - Hoidon kiireellisyys -luokitus: E Kiireetön hoito JA Hilmo - Yhteystapa –luokitus
93	<i>Ajanvarauskäynti, uusintakäynti</i>	Hilmo - Hoidon kiireellisyys -luokitus: E Kiireetön hoito JA Hilmo - Yhteystapa -luokitus
94	<i>Konsultaatiokäynti</i>	Hilmo - Hoidon kiireellisyys -luokitus: E Kiireetön hoito JA Hilmo - Yhteystapa -luokitus
83	<i>Päiväsairaalahoito</i>	Hilmo - Hoidon kiireellisyys -luokitus: E Kiireetön hoito JA Hilmo - Yhteystapa –luokitus (ja Toimenpideluokituksen koodi ZYA02)

- Uusia tietokenttiä toimenpidettä koskevissa tiedoissa ovat "Toimenpiteen puoleisuus" ja "Leikkaustoimenpide" (lisätietoja tietosisällön yksityiskohtaisessa kuvauksessa).
- Päiväkirurginen toimenpide ilmoitetaan edelleen toimenpiteitä koskevissa tiedoissa THL - Toimenpideluokitusta sekä toimenpiteiden aloitus- ja lopetusaikaleimoja käyttäen. Lisäksi pitää ilmoittaa "Leikkaustoimenpide" -kentässä "Kyllä". Päiväkirurgialle ei ole kuitenkaan käytössä enää Hilmo – Palvelualat -luokituksen erillistä päiväkirurgia -luokkaa. THL muodostaa edellisten tietojen perusteella päiväkirurgiaa koskevia tilastoja edelleen.
- Palvelualat -luokituksen poistumisen myötä Päiväsairaala -luokka poistuu. Päiväsairaala-käynti tai psykiatrian päiväsairaanhoitokäynti ilmaistaan jatkossa THL - Toimenpideluokituksen koodilla "ZYA02 Erikoistason päiväosastolla tai muussa intensiivivahoidossa tapahtuva kontakti". On hyvä kiinnittää myös huomiota siihen, että päiväsaairaalaan saapumista ja sieltä lähtöä ilmaisevat aikaleimat olisivat oikein.
- Erikoissairaanhoidon tietojen keruussa on hoitoa odottavien uusi ilmoituslaji terveydenhuollon hoitopääsylmoitus (THOI). Tällä osiolla on tarkoitus kehittää hoitopääsyn seurantaa.
- Muiden kerättävien tietojen tarkka kuvaus ilmenee oppaan tietosisältö -osuudesta.

2.2 Perusterveydenhuolto

2.2.1 Perusterveydenhuollon avohoito

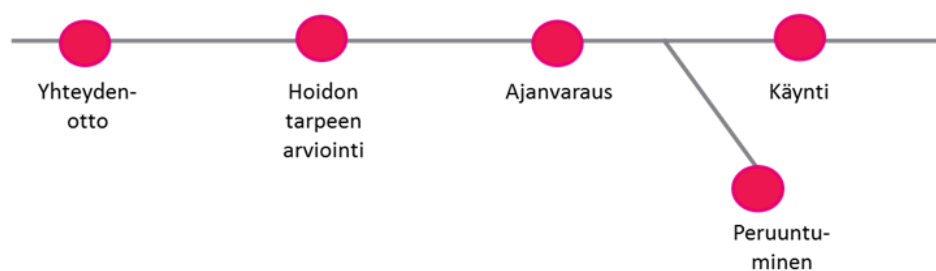
Perusterveydenhuollon avohoidon kokonaisuus (Avohilmo) on osa laajempaa sosiaali- ja terveydenhuollon hoitoilmoitusjärjestelmäkokonaisuutta (Hilmo). Tietosisältö ja luokitukset - osassa kuvataan tarkemmin perusterveydenhuollon avohoidon toiminnasta Hilmoon tuotettavat tiedot. Tekniset ohjeet siirtotietueen muodostamisesta ja sähköisestä tiedonsiirrosta ovat saatavissa THL:n verkkosivuilla.

Tiedoista tuotetaan viralliset perusterveydenhuollon tilastotiedot, ja niiden avulla toteutetaan Valviran ja THL:n yhteinen perusterveydenhuollon hoitoonpääsyn seuranta. Sotkanettiin on ladattu laajasti perusterveydenhuollon ja suun terveydenhuollon tietoja mm. Sähköisen hyvinvointikertomuksen ja SOTE-arvioinnin (KUVA-indikaattorien) ja seurannan pohjatiedoiksi. Keskeisimmät seurantaindikaattorit ovat saatavilla Tietoikkunassa. THL:n tartuntatautiviranomaistoiminnassa tarvittava influenssaepidemioiden ja rokotekattavuuden seuranta pohjautuu Hilmo-tietoihin. THL:n verkkosivuilla on kaikkien toimijoiden käytettävissä ja hyödynnettävissä ajantasaista ja säännöllisesti päivitettävää asiakasyhteistyössä kehitettyä raportointia aineistosta.

Perusterveydenhuollon avohoidon kokonaisuudessa esitetään tiedot, jotka tietojärjestelmistä poimitussa tietueessa tulee olla. Jos tietoa ei ole kirjattu, kenttä jätetään tyhjäksi. Muutokset edellisen vuoden tietosisältöön ovat kuvattuna alla:

- Asiakkaan perustietoihin on lisätty tieto ulkomailla asuvan kotimaankoodi SFS - Maakoodiston mukaisesti.
- Yhteystapa-luokitusta on muokattu.
- Kiireellisyys-luokitusta on muokattu
- Diagnoosi- /käyntisyys-tietoihin on tarkennettu tiedoilla: ensisijainen käyntisyys ja muu käyntisyys sekä pitkäaikaisdiagnoosi.
- Diagnoosien liittyviä ulkoisen syyn ja tapaturman kenttiä on tarkennettu
- Suun terveydenhuollon toimenpiteisiin on lisätty lisätietona hampaan numerotieto.
- Fysiologisiin mittauksiin on lisätty käyttöön käynnillä mitatut verenpaine- sekä vyötärön ympärystiedot FinLoinc-fysiologiset mittaukset-luokituksen mukaisesti.
- Terveysteen liittyviä tekijöihin on lisätty väestön terveyden ja hyvinvoinnin seurantaan liittyviä tietoja, suun terveydenhuoltoon oikomishoidon tarve, suun terveydenhuoltoon ja perusterveydenhuoltoon hampaiden harjauskertojen määrä, lastenneuvolaan Lene-tutkimusmenetelmän kokonaisarviot ja niihin liittyvät arviot.
- Uutena tietona on otettu mukaan Hilmo - Terveystenhuollon erikoisalajat -luokitus.

Avohilmo-tietue on yhteydenotto, hoidon tarpeen arviointi, ajanvaraus ja käynnin toteutuminen seurantapisteen muodostama kokonaisuus (kuva 1).

Kuva 1. Perusterveydenhuollon avohoidon seurantapisteen

Perusterveydenhuollon avohoidon tietosisältö 2019 on kuvattuna alla olevassa taulukossa. Uudet tiedot ja muuttuneet tiedot on merkitty *-merkillä.

Taulukko 2. Perusterveydenhuollon ja suun terveydenhuollon avohoidon tietosisältö 2019

Muuttuja	Arvo/Formaatti/Luokitus	OID koodistopalvelimella Lähde
Asiakkaan perustiedot		
Henkilötunnus	Henkilötunnus	
Kotikunta	VRK/THL - Kuntakoodit	1.2.246.537.6.21
Asuinpaikan postinumero	Postinumerokoodisto	Itellan ylläpitämä Postinumerotiedosto
*Ulkomailla asuvan kotimaan koodi	SFS - Maakoodisto	1.2.246.537.6.97
Käynnin tai hoitojakson perustiedot		
Seurantatietueen tunnus	Seurantatietueen yksilöivä OID-tunnus	
Seurantatietueen päivitysaika	Päivämäärä ja kellonaika TS	
Palveluntuottaja	Toimipaikkarekisteri (TOPI)	Toimipaikkarekisteri (TOPI)
Palveluntuottajan palveluyksikön OID-tunnus	THL - SOTE-organisaatiorekisteri	1.2.246.537.6.202
PTH Valinnanvapauden päivämäärä	Päivämäärä ja kellonaika TS	
Yhteydenotto		
Yhteydenottopäivä ja kellonaika	Päivämäärä ja kellonaika TS	
Hoidon tarpeen arviointi		
Hoidon tarpeen arvioimispäivä ja kellonaika	Päivämäärä ja kellonaika TS	
Ammattiluokka	Valvira - Ammattioikeudet 2008	1.2.246.537.6.140
Ammatti	Ammattiluokitus TK2001 (ILO ISCO-88)	1.2.246.537.6.74
*Hoidon kiireellisyys	Hilmo - Hoidon kiireellisyys	1.2.246.537.6.121
Käynnin luonne	PTHAVO - Käynnin luonne	1.2.246.537.6.124
Hoidon tarpeen arvioinnin tulos	PTHAVO - Hoidon tarpeen arvioinnin tulos	1.2.246.537.6.122
Ajanvaraus tai hoitojonoon asettaminen		
Ajanvarauksen päivä ja kellonaika	Päivämäärä ja kellonaika TS	

Käynnille tai hoitojaksolle varattu ajankohta	Päivämäärä ja kellonaika TS	
Ammattiluokka	Valvira - Ammattioikeudet 2008	<u>1.2.246.537.6.140</u>
Ammatti	Ammattiluokitus TK2001 (ILO ISCO-88)	<u>1.2.246.537.6.74</u>
Palvelumuoto	PTHAVO - Palvelumuoto	<u>1.2.246.537.6.125</u>
*Yhteystapa	Hilmo - Yhteystapa	<u>1.2.246.537.6.127</u>
Käynnin tai hoitojakson toteutuminen		
Käynnin tai hoitojakson aloitusajankohta	Päivämäärä ja kellonaika TS	
Käynnin tai hoitojakson loppusajankohta	Päivämäärä ja kellonaika TS	
*Hoidon kiireellisyys	Hilmo - Hoidon kiireellisyys	<u>1.2.246.537.6.121</u>
Ammattiluokka	Valvira - Ammattioikeudet 2008	<u>1.2.246.537.6.140</u>
Ammatti	Ammattiluokitus TK2001 (ILO ISCO-88)	<u>1.2.246.537.6.74</u>
Käynnin toteuttaja	Valviran rekisteröintinumero	<u>JulkiTerhikki/JulkiSuosikki</u>
*Erikoisala	Hilmo - Terveystieteiden eri-koisalat	<u>1.2.246.537.6.24</u>
Palvelumuoto	PTHAVO - Palvelumuoto	<u>1.2.246.537.6.125</u>
*Yhteystapa	HILMO - Yhteystapa	<u>1.2.246.537.6.127</u>
Kävijäryhmä	PTHAVO - Kävijäryhmä tai Hilmo - Kävijäryhmä	<u>1.2.246.537.6.123 tai 1.2.246.537.6.232</u>
Käynnin luonne	PTHAVO - Käynnin luonne	<u>1.2.246.537.6.124</u>
Diagnoosit, käyntisyys ja toimenpiteet		
*Päädiagnoosi tai ensisijainen käyntisyys	THL - Tautiluokitus ICD-10	<u>1.2.246.537.6.1</u>
*Sivudiagnoosit tai muut käyntisyys	THL - Tautiluokitus ICD-10	<u>1.2.246.537.6.1</u>
*Ensisijainen käyntisyys ICPC2	Kuntaliitto - ICPC Perusterveydenhuollon luokitus / Oire- ja syykoodit	<u>1.2.246.537.6.31</u>
*Muu käyntisyys ICPC2	Kuntaliitto - ICPC Perusterveydenhuollon luokitus / Oire- ja syykoodit	<u>1.2.246.537.6.31</u>

*Päädiagnoosin ulkoinen syy	THL - Tautiluokitus ICD-10	<u>1.2.246.537.6.1</u>
*Sivudiagnoosin ulkoinen syy	THL - Tautiluokitus ICD-10	<u>1.2.246.537.6.1</u>
*Päädiagnoosin tapaturma- tyyppi	THL - Tautiluokitus ICD-10	<u>1.2.246.537.6.1</u>
*Sivudiagnoosin tapaturma- tyyppi	THL - Tautiluokitus ICD-10	<u>1.2.246.537.6.1</u>
*Pitkäaikaisdiagnoosi	THL - Tautiluokitus ICD-10	<u>1.2.246.537.6.1</u>
*Pitkäaikaisdiagnoosin ulkoinen syy	THL - Tautiluokitus ICD-10	<u>1.2.246.537.6.1</u>
*Pitkäaikaisdiagnoosin tapa- turmatyyppi	THL - Tautiluokitus ICD-10	<u>1.2.246.537.6.1</u>
Toimenpide	THL - Toimenpideluokitus	<u>1.2.246.537.6.2</u>
Avohoidon toimenpide, SPAT (käytöstä poistuva luokitus, korvaantuu THL- Toimenpideluokituksella)	PTHAVO - Perusterveydenhuol- lon avohoidon toimintoluokitus	<u>1.2.246.537.6.128</u>
Suun th toimenpide	THL - Suun terveydenhuollon toimenpideluokitus	<u>1.2.246.537.6.33</u>
*Hampaan numero	STH - STH1 Hampaiden nume- rointi 2010	<u>1.2.246.537.6.651</u>
Lääkitystiedot		
Määrätyn lääkkeen ATC-koodi	Fimea - ATC Luokitus	<u>1.2.246.537.6.32</u>
Lääkepakkauksen yksilöivä tunniste ja tunnisteen mukai- nen nimi	VNR-numero	<u>1.2.246.537.6.12.2012.344. 20150101</u>
Valmisteen nimi	Valmistajan antama nimi lääke- aineelle, vapaa merkkijono	<u>1.2.246.537.6.12.2012.344. 20150101</u>
Lääkkeen määräämispäivä	Lääkityksen määräämisajankoh- ta, TS	<u>1.2.246.537.6.12.2012.344. 20150101</u>
Rokotustiedot		
Rokotteen ATC-koodi	Fimea - ATC Luokitus	<u>1.2.246.537.6.32</u>
Rokotteen nimi	THL - Rokotevalmisteet	<u>1.2.246.537.6.611.201501</u>
Rokote	THL - Rokotteet	<u>1.2.246.537.6.610.201501</u>
Rokotussuoja	THL - Rokotussuoja	<u>1.2.246.537.6.609.201501</u>
Rokotepakkauksen yksilöinti-	VNR-numero	<u>1.2.246.537.6.12.2012.341.</u>

numero		<u>2</u>
Rokotteenantopäivämäärä	Rokotteen antohetki, TS	<u>1.2.246.537.6.12.2012.341.2</u>
Rokotepakkauksen eränumero	Rokotepakkaukseen painettu eränumero	<u>1.2.246.537.6.12.2012.341.2</u>
Annoksen järjestysluku	Rokotuksen järjestysluku, INT	<u>1.2.246.537.6.12.2012.341.2</u>
Rokotustapa	AR/Ydin - Rokotustapa	<u>1.2.246.537.6.111</u>
Pistoskohta	AR/Ydin - Pistoskohta	<u>1.2.246.537.6.110</u>
Fysiologiset mittaukset		
Paino	FinLOINC - Fysiologiset mittaukset / kg tai g	<u>1.2.246.537.6.96</u>
Painon yksikkö	FinLOINC - Fysiologiset mittaukset / kg tai g	<u>1.2.246.537.6.96</u>
Pituus	FinLOINC - Fysiologiset mittaukset / cm	<u>1.2.246.537.6.96</u>
EPDS	FinLOINC - Fysiologiset mittaukset / EDPS kokonaispistemäärä	<u>1.2.246.537.6.96</u>
*Diastolinen verenpaine	FinLOINC - Fysiologiset mittaukset / Diastolinen verenpaine	<u>1.2.246.537.6.96.2008.31</u>
*Systolinen verenpaine	FinLOINC - Fysiologiset mittaukset / Systolinen verenpaine	<u>1.2.246.537.6.96.2008.27</u>
*Vyötärön ympärys	FinLOINC - Fysiologiset mittaukset / Vyötärön ympärys	<u>1.2.246.537.6.96.2008.25</u>
Terveysteen liittyvät tekijät		
Suun th indeksi D	THL/Tietosisältö - STH05 Suun terveydenhuollon indeksit ja mittaukset, INT	<u>1.2.246.537.6.12.2002.905</u>
Suun th indeksi M	THL/Tietosisältö - STH05 Suun terveydenhuollon indeksit ja mittaukset, INT	<u>1.2.246.537.6.12.2002.905</u>
Suun th indeksi F	THL/Tietosisältö - STH05 Suun terveydenhuollon indeksit ja mittaukset, INT	<u>1.2.246.537.6.12.2002.905</u>
Suun th indeksi d	THL/Tietosisältö - STH05 Suun terveydenhuollon indeksit ja mittaukset, INT	<u>1.2.246.537.6.12.2002.905</u>
Suun th indeksi m	THL/Tietosisältö - STH05 Suun terveydenhuollon indeksit ja mittaukset, INT	<u>1.2.246.537.6.12.2002.905</u>

	mittaukset, INT	
Suun th indeksi f	THL/Tietosisältö - STH05 Suun terveydenhuollon indeksit ja mittaukset, INT	<u>1.2.246.537.6.12.2002.905</u>
Suun th indeksi DMFS, pysyvät	THL/Tietosisältö - STH05 Suun terveydenhuollon indeksit ja mittaukset, INT	<u>1.2.246.537.6.12.2002.905</u>
Suun th indeksi dmfs, maito	THL/Tietosisältö - STH05 Suun terveydenhuollon indeksit ja mittaukset, INT	<u>1.2.246.537.6.12.2002.905</u>
Suun ienkudoksen tila (CPI)	THL/Tietosisältö - STH05 Suun terveydenhuollon indeksit ja mittaukset, CS	<u>1.2.246.537.6.12.2002.905</u>
*Oikomishoidon tarve	STH - STH38 Oikomishoidon tarve, A: porras -tieto	<u>1.2.246.537.6.737</u>
*Hampaiden harjauskertojen määrä	STH -STH35 Harjauskertojen määrä	<u>1.2.246.537.6.733</u>
Tupakointi	AR/YDIN - Tupakointistatus	<u>1.2.246.537.6.251</u>
AUDIT-C	THL/Testi - AUDIT - Alkoholin ongelmakäytön tunnistaminen 3 kysymyksellä	<u>1.2.246.537.6.809</u>
AUDIT	THL/Testi - AUDIT - Alkoholin ongelmakäytön tunnistaminen 10 kysymyksellä	<u>1.2.246.537.6.808</u>
*Lene-kokonaisarvion koodi	LENE, THL/LOMAKE - LENE (2,5-6 vuotiaan) lapsen neurologisen kehityksen arvio	<u>1.2.246.537.6.12.2012.918.201701</u>
*Lene-kokonaisarvion tulos	LENE, THL/LOMAKE - LENE (2,5-6 vuotiaan) lapsen neurologisen kehityksen arvio	<u>1.2.246.537.6.12.2012.918.201701</u>
Pariteetti	Merkkijono	
Synnytyksen laskettu aika	Päivämäärä TS	
Jatkohoito		
Jatkohoito	PTHAVO - Perusterveydenhuollon avohoidon toimintoluokitus (ryhmä: SPAT1333)	<u>1.2.246.537.6.128</u>
Lähetä erikoissairaanhoidon		
Lähetteen lähettävän palveluntuottajan palveluysikkö	THL - SOTE-organisaatiorekisteri	<u>1.2.246.537.6.202</u>
Lähtevän lähetteen päivämäärä	Päivämäärä ja kellonaika TS	

Lähtevän lähettäjän ammattiluokka	Valvira - Ammattioikeudet 2008	<u>1.2.246.537.6.140</u>
Lähettäjän ammatti	Ammattiluokitus TK2001 (ILO ISCO-88)	<u>1.2.246.537.6.74</u>
Lähetteen vastaanottajan erikoisala	Hilmo - Terveystieteiden erikoisalat	<u>1.2.246.537.6.24</u>
Lähetteen vastaanottajan toimintayksikkö	THL - SOTE-organisaatiorekisteri	<u>1.2.246.537.6.202</u>
Peruuntuminen		
Peruuntumisen ajankohta	Päivämäärä ja kellonaika TS	
Palvelutapahtuman peruuttamisen syy	PTHAVO- Palvelutapahtuman peruuttamisen syy	<u>1.2.246.537.6.126</u>

2.2.2 Perusterveydenhuollon vuodeosastohoito

Perusterveydenhuollon hoitojaksojen tiedonkeruuta koskevat monet samat ohjeet kuin erikoissairaanhoidon vuodeosastohoitoa. Mikäli potilaan hoitojakso jatkuu kalenterivuoden vaihtuessa 31.12. seuraavaan vuoteen, ilmoitetaan hänen hoitojaksosensa keskeneräisenä hoitojaksona (ns. potilaslaskentana). Myös lomalla olevan potilaan hoitojakson tiedot ilmoitetaan. Sen sijaan niistä potilaista, joiden hoitojakso päättyi 31.12., tehdään päättyneen hoitojakson hoitoilmoitus. Keskeneräisen hoitojakson Hilmo-tietoihin sisällytetään kaikki Hilmo - tiedonkeruun mukaiset tiedot lukuun ottamatta lähtöpäivää sekä muita tietoja, joita ei ole mahdollista ilmoittaa kyseisellä hetkellä. Lisäksi ilmoituslajina (ilaji) ilmoitetaan koodi 2. Päättyneen hoitojakson ilmoituslaji on 1 (Hilmo – Ilmoituslaji).

Mikäli palveluntuottaja ts. tuottaja/organisaatio sulautuu toiseen tai kokonaan uusi palveluntuottaja/organisaatio aloittaa, potilaat uloskirjoitetaan esimerkiksi 1.1. ja sisäänkirjoitetaan uuteen palveluntuottajan organisaatioon samalle päivälle. Tällöin hoitojaksot eivät katkea. Mikäli potilastietojärjestelmä vaihtuu uuteen, saapumis- ja lähtöpäiviksi merkitään todellinen saapumis- ja lähtöpäivä.

Perusterveydenhuollon vuodeosastohoitoa koskevat Hilmo -tiedot kootaan:

- vuodeosastohoidon päättyneestä hoitojaksosta (potilas "uloskirjoitettu" vuodeosastohoidosta)
- jaksottaisessa vuodeosastohoidossa olleen potilaan jokaisesta jaksosta
- pitkäaikaishoidon potilaan hoitojaksosta, myös silloin, kun hän on tullut varsinaisesta hoitopaikastaan akuutin sairauden tai muun syyn vuoksi hoitoon
- potilaasta, jonka hoidollinen erikoisala vaihtuu; erikoisalan vaihtumiseksi katsotaan tilanne, jossa Hilmon erikoisalan koodi vaihtuu kahden merkin tarkkuudella; esimerkiksi potilas siirtyy yleislääketieteen erikoisalalta kirurgialle; hoidollinen tarkoittaa sitä lääketieteen erikoisalaa, joka hoitaa häntä ensisijaisesti (erikoisala ilmoitetaan, jos suinkin mahdollista, kolmen merkin tarkkuudella)

Vuoden 2019 alussa perusterveydenhuollon vuodeosastohoidon tiedonkeruuseen tulee useita merkittäviä muutoksia:

- Terveys-Hilmon vuodeosastohoitoon saapumisen tapaa ilmaissut Saapumistapa -luokitus poistuu käytöstä. Vuodeosastohoitoon saapumisen kiireellisyys ilmaistaan jatkossa Hilmo - Hoidon kiireellisyys -luokituksella edellä selostetun mukaisesti.
- Sosiaali- ja terveys-Hilmossa käytössä ollut Palveluala -luokitus jää vain sosiaalihuollon käyttöön. Perusterveydenhuollon vuodeosastohoidossa palveluala -luokituksen tiedot ilmaistaan jatkossa sekä Hilmo - Hoidon kiireellisyys -luokituksella että Hilmo - Yhteystapa -luokituksella edellä selostetun mukaisesti.
- Uusia tietokenttiä toimenpidettä koskevissa tiedoissa ovat "Toimenpiteen puoleisuus" ja "Leikkaustoimenpide" (lisätietoja tietosisällön yksityiskohtaisessa kuvauksessa).
- Päiväkirurginen toimenpide ilmoitetaan edelleen toimenpiteitä koskevissa tiedoissa THL-Toimenpideluokitusta sekä toimenpiteiden aloitus- ja lopetusaikaleimoja käyttäen. Lisäksi pitää ilmoittaa "Leikkaustoimenpide" -kentässä "Kyllä". Päiväkirurgialle ei ole kuitenkaan käytössä enää Hilmo - Palvelualat -luokituksen erillistä päiväkirurgia -luokkaa. THL muodostaa edellisten tietojen perusteella päiväkirurgiaa koskevia tilastoja edelleen.
- Muiden kerättävien tietojen tarkka kuvaus ilmenee oppaan tietosisältö -osuudesta.

2.3 Yksityinen terveydenhuolto

Hilmon tiedonkeruu on sisältänyt yksityisen terveydenhuollon vuodeosastohoidon ja päiväkirurgian tietoja. Tiedot on kerätty osana terveys-Hilmoa. Tiedonkeruuta on tarkoitus laajentaa kattamaan myös yksityisen sektorin avohoito.

2.3.1 Yksityinen avohoito

Suosituksena on, että yksityiset palveluntuottajat ja yksityiset työterveyshuollon tuottajat lähettäisivät avohoidon tiedot Avohilmon tiedostomuotoa ja sähköistä tiedonsiirtoa käyttäen.

Tietosisällön osiot "Yhteydenotto", "Lähetteen saapuminen", "Hoidon tarpeen arviointi", "Ajanvaraus tai hoitojonoon asettaminen" koskevat ensisijaisesti julkisen terveydenhuollon hoitopääsyn seuranta, joten mainittujen tietojen lähettäminen yksityisestä terveydenhuollosta ei ole välttämätöntä, mutta toivottavaa. Mikäli yksityinen tuottaja tuottaa palveluja, jotka rahoitetaan julkisin verorahoin, rinnastetaan ne julkisiksi palveluiksi. Näiltä osin em. tietosisällön osiot koskevat myös yksityistä tuottajaa.

Yksityiset palveluntuottajat ilmoittavat tietonsa erikoissairaanhoidon tai perusterveydenhuollon tietosisällön mukaisesti riippuen siitä kumman sektorin palvelusta on kyse.

2.3.2 Yksityinen vuodeosastohoito

Yksityiset palveluntuottajat lähettävät vuodeosastohoitoa ja päiväkirurgiaa koskevat tiedot terveys-Hilmoon kuten tähän asti. Mikäli palveluntuottaja on lähettänyt tietonsa aiemmin terveys-Hilmon kautta ja olisi valmis kokeilemaan tiedonsiirtoa Avohilmon kautta, tätä voidaan pilotoida THL:n kanssa syksyn 2018 aikana.

Myös yksityisiä palveluntuottajia pyydetään ottamaan huomioon oppaassa esitetyt tietosisällön muutokset, jotka koskevat vuodeosastohoitoa ja päiväkirurgiaa.

2.4 Työterveyshuolto

Hilmo-tiedonkeruuseen on lisätty oma työterveyshuollon osuus. Tiedot poimitaan potilastietojärjestelmistä suoraan THL:n Avohilmon tiedonkeruuseen. Tietosisältö on kuvattu alla.

Taulukko 3. Työterveyshuollon tietosisältö 2019

Muuttuja	Arvo/Formaatti/Luokitus	OID koodistopalvelimella Lähde
Asiakkaan perustiedot		
Henkilötunnus	Henkilötunnus	
Kotikunta	VRK/THL - Kuntakoodit	1.2.246.537.6.21
Asuinpaikan postinumero	Postinumero-koodisto	Itellan ylläpitämä Postinumerotiedosto
Asiakkaan ammatti	Ammattiluokitus TK2001 (ILO ISCO-88)	1.2.246.537.6.74
Käynnin tai hoitojakson perustiedot		
Seurantatietueen tunnus	Seurantatietueen yksilöivä OID-tunnus	
Seurantatietueen päivätysaika	Päivämäärä ja kellonaika TS	
Palveluntuottaja	Toimipaikkarekisteri (TOPI)	Toimipaikkarekisteri (TOPI)
Palveluntuottajan palveluyksikön OID-tunnus	THL - SOTE- organisaatiorekisteri	1.2.246.537.6.202
Työpaikan y-tunnus	Yritys- ja yhteisötietojärjestelmä YTJ	
Työpaikan kotikunta	VRK/THL - Kuntakoodit	1.2.246.537.6.21
Työpaikan päätoimiala	Tilastokeskuksen Toimialaluokitus 2008	
Käynnin tai hoitojakson toteutuminen		
Käynnin tai hoitojakson aloitusajankohta	Päivämäärä ja kellonaika TS	
Käynnin tai hoitojakson lopetusajankohta	Päivämäärä ja kellonaika TS	
Hoidon kiireellisyys	Hilmo - Hoidon kiireellisyys	1.2.246.537.6.121
Ammattiluokka	Valvira - Ammattioikeudet 2008	1.2.246.537.6.140
Ammatti	Ammattiluokitus TK2001 (ILO ISCO-88)	1.2.246.537.6.74
Käynnin toteuttaja	Valviran rekisteröintinumero	JulkiTerhikki/JulkiSuosikki
Palvelumuoto	PTHAVO - Palvelumuoto	1.2.246.537.6.125
Yhteystapa	HILMO - Yhteystapa	1.2.246.537.6.127
Kävijäryhmä	PTHAVO - Kävijäryhmä tai Hilmo - Kävijäryhmä	1.2.246.537.6.123 tai 1.2.246.537.6.232
Käynnin luonne	PTHAVO - Käynnin luonne	1.2.246.537.6.124

Diagnoosit, käyntisyys ja toimenpiteet		
Päädiagnoosi tai ensisijainen käyntisyys	THL - Tautiluokitus ICD-10	<u>1.2.246.537.6.1</u>
Sivudiagnoosit tai muut käyntisyys	THL - Tautiluokitus ICD-10	<u>1.2.246.537.6.1</u>
Ensisijainen käyntisyys ICPC2	Kuntaliitto - ICPC Perusterveydenhuollon luokitus / Oire- ja syykoodit	<u>1.2.246.537.6.31</u>
Muu käyntisyys ICPC2	Kuntaliitto - ICPC Perusterveydenhuollon luokitus / Oire- ja syykoodit	<u>1.2.246.537.6.31</u>
Päädiagnoosin työhön liittyvyys	Kyllä (K), Ei (E)	
Sivudiagnoosin työhön liittyvyys	Kyllä (K), Ei (E)	
Ensisijaisen käyntisyyn työhön liittyvyys	Kyllä (K), Ei (E)	
Muun käyntisyyn työhön liittyvyys	Kyllä (K), Ei (E)	
Päädiagnoosin vaikutus työkykyyn (työkyvyn tukitoimien tarve)	Kyllä (K), Ei (E)	
Sivudiagnoosin vaikutus työkykyyn (työkyvyn tukitoimien tarve)	Kyllä (K), Ei (E)	
Ensisijaisen käyntisyyn vaikutus työkykyyn (työkyvyn tukitoimien tarve)	Kyllä (K), Ei (E)	
Muun käyntisyyn vaikutus työkykyyn (työkyvyn tukitoimien tarve)	Kyllä (K), Ei (E)	
Päädiagnoosin ulkoinen syy	THL - Tautiluokitus ICD-10	<u>1.2.246.537.6.1</u>
Sivudiagnoosin ulkoinen syy	THL - Tautiluokitus ICD-10	<u>1.2.246.537.6.1</u>
Päädiagnoosin tapaturmatyyppi	THL - Tautiluokitus ICD-10	<u>1.2.246.537.6.1</u>
Sivudiagnoosin tapaturmatyyppi	THL - Tautiluokitus ICD-10	<u>1.2.246.537.6.1</u>
Pitkäaikaisdiagnoosi	THL - Tautiluokitus ICD-10	<u>1.2.246.537.6.1</u>
Pitkäaikaisdiagnoosin ulkoinen syy	THL - Tautiluokitus ICD-10	<u>1.2.246.537.6.1</u>
Pitkäaikaisdiagnoosin tapaturmatyyppi	THL - Tautiluokitus ICD-10	<u>1.2.246.537.6.1</u>
Toimenpide	THL - Toimenpideluokitus	<u>1.2.246.537.6.2</u>
Avohoidon toimenpide, SPAT (poistuva luokitus, korvaantuu THL-Toimenpideluokituksella)	PTHAVO - Perusterveydenhuollon avohoidon toimintoluokitus	<u>1.2.246.537.6.128</u>

Työkyvyttömyyden syyt ICD-10	THL - Tautiluokitus ICD-10	<u>1.2.246.537.6.1</u>
Työkyvyttömyyden syyt ICPC-2	Kuntaliitto - ICPC Perusterveydenhuollon luokitus / Oire- ja syykoodit	<u>1.2.246.537.6.31</u>
Työkyvyttömyyden alkamispäivä	Päivämäärä ja kellonaika TS	
Työkyvyttömyyden loppumispäivä	Päivämäärä ja kellonaika TS	
Lääkitystiedot		
Määrätyn lääkkeen ATC-koodi	Fimea - ATC Luokitus	<u>1.2.246.537.6.32</u>
Lääkepakkauksen yksilöivä tunnistaja ja tunnisteen mukainen nimi	VNR-numero	<u>1.2.246.537.6.12.2012.344.20150101</u>
Valmisteen nimi	Valmistajan antama nimi lääkeaineelle, vapaa merkijono	<u>1.2.246.537.6.12.2012.344.20150101</u>
Lääkkeen määräämispäivä	Lääkityksen määräämisajan kohta, TS	<u>1.2.246.537.6.12.2012.344.20150101</u>
Rokotustiedot		
Rokotteen ATC-koodi	Fimea - ATC Luokitus	<u>1.2.246.537.6.32</u>
Rokotteen nimi	THL - Rokotevalmisteet	<u>1.2.246.537.6.611.201501</u>
Rokote	THL - Rokotteet	<u>1.2.246.537.6.610.201501</u>
Rokotussuoja	THL - Rokotussuoja	<u>1.2.246.537.6.609.201501</u>
Rokotepakkauksen yksilöintinumero	VNR-numero	<u>1.2.246.537.6.12.2012.341.2</u>
Rokotteenantopäivämäärä	Rokotteen antohetki, TS	<u>1.2.246.537.6.12.2012.341.2</u>
Rokotepakkauksen eränumero	Rokotepakkaukseen painettu eränumero	<u>1.2.246.537.6.12.2012.341.2</u>
Annoksen järjestysluku	Rokotuksen järjestysluku, INT	<u>1.2.246.537.6.12.2012.341.2</u>
Rokotustapa	AR/Ydin - Rokotustapa	<u>1.2.246.537.6.111</u>
Pistoskohta	AR/Ydin - Pistoskohta	<u>1.2.246.537.6.110</u>
Fysiologiset mittaukset		
Paino	FinLOINC - Fysiologiset mittaukset / kg tai g	<u>1.2.246.537.6.96</u>
Painon yksikkö	FinLOINC - Fysiologiset mittaukset / kg tai g	<u>1.2.246.537.6.96</u>
Pituus	FinLOINC - Fysiologiset mittaukset / cm	<u>1.2.246.537.6.96</u>
Vyötärönympärys	FinLOINC - Fysiologiset mittaukset / Vyötärön ympärys	<u>1.2.246.537.6.96.2008.25</u>
Terveysteen liittyvät tekijät		
Tupakointi	AR/YDIN - Tupakointistatus	<u>1.2.246.537.6.251</u>
AUDIT-C	THL/Testi - AUDIT - Alkoholin ongelmakäytön tunnistaminen 3 kysymyksellä	<u>1.2.246.537.6.809</u>
AUDIT	THL/Testi - AUDIT - Alkoholin	<u>1.2.246.537.6.808</u>

	ongelmakäytön tunnistaminen 10 kysymyksellä	
Jatkohoito		
Jatkohoito	PTHAVO - Perusterveyden- huollon avohoidon toiminto- luokitus (ryhmä: SPAT1333)	<u>1.2.246.537.6.128</u>
Lähete erikoissairaanhoidon		
Lähetteen lähettävän palvelun- tuottajan palveluyksikkö	THL - SOTE- organisaatiorekisteri	<u>1.2.246.537.6.202</u>
Lähtevän lähetteen päivämäärä	Päivämäärä ja kellonaika TS	
Lähtevän lähettäjän ammatti- luokka	Valvira - Ammattioikeudet 2008	<u>1.2.246.537.6.140</u>
Lähettäjän ammatti	Ammattiluokitus TK2001 (ILO ISCO-88)	<u>1.2.246.537.6.74</u>
Lähetteen vastaanottajan eri- koisala	Hilmo - Terveystietueiden eri- koisalat	<u>1.2.246.537.6.24</u>
Lähetteen vastaanottajan toi- mintayksikkö	THL - SOTE- organisaatiorekisteri	<u>1.2.246.537.6.202</u>

2.5 Kotihoito

Kotihoidon käyntitiedot ovat olleet osa Avohilmo-tiedonkeruuta. Vuodesta 2017 lähtien myös kotihoidon palvelusuunnitelman mukaiset tiedot ja tiedot suunnitelluista tukipalveluista ovat olleet mukana tietosisällössä. Osana sosiaali-Hilmoa tehdyn Kotihoidon laskennan päättymisen myötä, kotihoidon tiedot poimitaan Hilmo-tiedonkeruun mukaisesti.

Kotihoidon käynneistä poimitaan Hilmo-tiedonkeruuseen seuraavan tietosisällön mukaiset tiedot:

Taulukko 4. Kotihoidon tietosisältö 2019

Muuttuja	Arvo/Formaatti/Luokitus	OID koodistopalvelimella/Lähde
Asiakkaan perustiedot		
Henkilötunnus	Henkilötunnus	
Kotikunta	VRK/THL - Kuntakoodit	<u>1.2.246.537.6.21</u>
Asuinpaikan postinumero	Postinumero koodisto	<u>Itellan ylläpitämä Postinumerotiedosto</u>
Käynnin tai hoitojakson perustiedot		
Seurantatietueen tunnus	Seurantatietueen yksilöivä OID-tunnus	
Seurantatietueen päivitysaika	Päivämäärä ja kellonaika TS	
Palveluntuottaja	Toimipaikkarekisteri (TOPI)	<u>Toimipaikkarekisteri (TOPI)</u>
Palveluntuottajan palveluyksikön OID-tunnus	THL - SOTE- organisaatiorekisteri	<u>1.2.246.537.6.202</u>

Yhteydenotto		
Yhteydenottopäivä ja kellonaika	Päivämäärä ja kellonaika TS	
Käynnin tai hoitojakson toteutuminen		
Käynnin tai hoitojakson aloitusajankohta	Päivämäärä ja kellonaika TS	
Käynnin tai hoitojakson loppusajankohta	Päivämäärä ja kellonaika TS	
Hoidon kiireellisyys	Hilmo - Hoidon kiireellisyys	1.2.246.537.6.121
Ammattiluokka	Valvira - Ammattioikeudet 2008	1.2.246.537.6.140
Ammatti	Ammattiluokitus TK2001 (ILO ISCO-88)	1.2.246.537.6.74
Käynnin toteuttaja	Valviran rekisteröintinumero	JulkiTerhikki/JulkiSuosikki
Palvelumuoto	PTHAVO - Palvelumuoto	1.2.246.537.6.125
Yhteystapa	HILMO - Yhteystapa	1.2.246.537.6.127
Kävijäryhmä	PTHAVO - Kävijäryhmä	1.2.246.537.6.123
Käynnin luonne	PTHAVO - Käynnin luonne	1.2.246.537.6.124
Diagnoosit, käyntisyyt ja toimenpiteet		
Päädiagnoosi tai ensisijainen käyntisyys	THL - Tautiluokitus ICD-10	1.2.246.537.6.1
Sivudiagnoosit tai muut käyntisyyt	THL - Tautiluokitus ICD-10	1.2.246.537.6.1
Ensisijainen käyntisyys ICPC2	Kuntaliitto - ICPC Perusterveydenhuollon luokitus / Oire- ja syykoodit	1.2.246.537.6.31
Muu käyntisyys ICPC2	Kuntaliitto - ICPC Perusterveydenhuollon luokitus / Oire- ja syykoodit	1.2.246.537.6.31
Päädiagnoosin ulkoinen syy	THL - Tautiluokitus ICD-10	1.2.246.537.6.1
Sivudiagnoosin ulkoinen syy	THL - Tautiluokitus ICD-10	1.2.246.537.6.1
Päädiagnoosin tapaturmatyyppi	THL - Tautiluokitus ICD-10	1.2.246.537.6.1
Sivudiagnoosin tapaturmatyyppi	THL - Tautiluokitus ICD-10	1.2.246.537.6.1
Pitkäaikaisdiagnoosi	THL - Tautiluokitus ICD-10	1.2.246.537.6.1
Pitkäaikaisdiagnoosin ulkoinen syy	THL - Tautiluokitus ICD-10	1.2.246.537.6.1
Pitkäaikaisdiagnoosin tapaturmatyyppi	THL - Tautiluokitus ICD-10	1.2.246.537.6.1
Toimenpide	THL - Toimenpideluokitus	1.2.246.537.6.2
Avohoidon toimenpide, SPAT (poistuva luokitus, THL-Toimenpideluokitus korvaa luokituksen)	PTHAVO - Perusterveydenhuollon avohoidon toimintoluokitus	1.2.246.537.6.128

Lääkitystiedot		
Määrätyn lääkkeen ATC-koodi	Fimea - ATC Luokitus	1.2.246.537.6.32
Lääkepakkauksen yksilöivä tunnisteen mukainen nimi	VNR-numero	1.2.246.537.6.12.2012.344.20150101
Valmisteen nimi	Valmistajan antama nimi lääkeaineelle, vapaa merkkijono	1.2.246.537.6.12.2012.344.20150101
Lääkkeen määräämispäivä	Lääkityksen määräämisajankoh- ta,TS	1.2.246.537.6.12.2012.344.20150101
Rokotustiedot		
Rokotteen ATC-koodi	Fimea - ATC Luokitus	1.2.246.537.6.32
Rokotteen nimi	THL - Rokotevalmisteet	1.2.246.537.6.611.201501
Rokote	THL - Rokotteet	1.2.246.537.6.610.201501
Rokotussuoja	THL - Rokotussuoja	1.2.246.537.6.609.201501
Rokotepakkauksen yksilöinti- numero	VNR-numero	1.2.246.537.6.12.2012.341.2
Rokotteenantopäivämäärä	Rokotteen antohetki, TS	1.2.246.537.6.12.2012.341.2
Rokotepakkauksen eränumero	Rokotepakkaukseen painettu eränumero	1.2.246.537.6.12.2012.341.2
Annoksen järjestysluku	Rokotuksen järjestysluku, INT	1.2.246.537.6.12.2012.341.2
Rokotustapa	AR/Ydin - Rokotustapa	1.2.246.537.6.111
Pistoskohta	AR/Ydin - Pistoskohta	1.2.246.537.6.110
Fysiologiset mittaukset		
Paino	FinLOINC - Fysiologiset mittau- ukset / kg tai g	1.2.246.537.6.96
Painon yksikkö	FinLOINC - Fysiologiset mittau- ukset / kg tai g	1.2.246.537.6.96
Pituus	FinLOINC - Fysiologiset mittau- ukset / cm	1.2.246.537.6.96
Vyötärönympärys	FinLOINC - Fysiologiset mittau- ukset / Vyötärön ympärys	1.2.246.537.6.96.2008.25
Terveystieteen liittyvät tekijät		
Hampaiden harjauskertojen määrä	STH -STH35 Harjauskertojen määrä	1.2.246.537.6.733
Tupakointi	AR/YDIN - Tupakointistatus	1.2.246.537.6.251
AUDIT-C	THL/Testi - AUDIT - Alkoholin ongelmakäytön tunnistaminen 3 kysymyksellä	1.2.246.537.6.809
AUDIT	THL/Testi - AUDIT - Alkoholin ongelmakäytön tunnistaminen 10 kysymyksellä	1.2.246.537.6.808
Kotihoidon palvelusuunnitelma		
Palvelusuunnitelma tehty	Päivämäärä ja kellonaika TS	

Palvelusuunnitelman tarkastamisen ajankohta	Päivämäärä ja kellonaika TS	
Palvelusuunnitelma voimassa	kyllä/ei. Jos palvelusuunnitelma on voimassa = kyllä, muuten = ei.	
Ateriapalvelu	Kyllä (K), Ei (E). Jos saa tukea = kyllä, muuten = ei.	
Hygieniapalvelu	Kyllä (K), Ei (E). Jos saa palvelua = kyllä, muuten = ei.	
Kuljetuspalvelu	Kyllä (K), Ei (E). Jos saa palvelua = kyllä, muuten = ei.	
Siivouspalvelu	Kyllä (K), Ei (E). Jos saa palvelua = kyllä, muuten = ei.	
Saattajapalvelu	Kyllä (K), Ei (E). Jos saa palvelua = kyllä, muuten = ei.	
Turvapalvelu	Kyllä (K), Ei (E). Jos saa palvelua = kyllä, muuten = ei.	
Kauppapalvelu	Kyllä (K), Ei (E). Jos saa palvelua = kyllä, muuten = ei.	
Omaishoidontuki	Kyllä (K), Ei (E). Jos saa palvelua = kyllä, muuten = ei.	
Jatkohoito		
Jatkohoito	PTHAVO - Perusterveydenhuollon avohoidon toimintoluokitus (ryhmä: SPAT1333)	<u>1.2.246.537.6.128</u>
Lähete erikoissairaanhoidon		
Lähetteen lähettävän palveluntuottajan palveluyksikkö	THL - SOTE-organisaatiorekisteri	<u>1.2.246.537.6.202</u>
Lähtevän lähetteen päivämäärä	Päivämäärä ja kellonaika TS	
Lähtevän lähettäjän ammattiluokka	Valvira - Ammattioikeudet 2008	<u>1.2.246.537.6.140</u>
Lähtevän lähettäjän ammatti	Ammattiluokitus TK2001 (ILO ISCO-88)	<u>1.2.246.537.6.74</u>
Lähetteen vastaanottajan erikoisala	Hilmo - Terveystieteiden erikoisalat	<u>1.2.246.537.6.24</u>
Lähetteen vastaanottajan toimintayksikkö	THL - SOTE-organisaatiorekisteri	<u>1.2.246.537.6.202</u>

2.6 Sosiaalihuolto

Sosiaalihuolto

Sosiaalihuollossa hoitoilmoituksilla kerätään tietoja laitospalveluista ja asumispalveluista. Laitoshoidossa ja ympärivuorokautisessa asumispalvelussa hoidetuista asiakkaista tehdään sekä ilmoitus hoidon päättyessä että asiakaslaskenta vuoden lopussa. Sen sijaan ei-ylävuorokautista asumispalvelua saavista henkilöistä tehdään ainoastaan asiakaslaskenta.

Sosiaalihuollon hoitoilmoitukset kerätään ikääntyneiden, vammaisten, kehitysvammaisten ja mielenterveyskuntoutujien laitos- ja asumispalveluista ja päihdehuollon katkaisu- ja kuntoutuslaitoksista. Lastensuojelulaitokset, lasten ja nuorten perhekodit, toimeksiantosopimukseen perustuva perhehoito tai päihdehuollon asumispalveluyksiköt eivät kuulu hoitoilmoituksen piiriin.

Kerättävät tiedot kuvaavat palvelun tuottajaa, lajia ja määrää sekä palvelun antamisen pääasiallista syytä sekä sosiaalihuollon asiakkaiden palvelun tarvetta. Tietojen määrittely on esitetty tämän oppaan seuraavassa luvussa.

Sosiaalihuollon hoitoilmoitus

Sosiaalihuollossa hoitoilmoitus päättyneistä jaksoista tehdään ympärivuorokautista hoitoa antavissa vanhainkodeissa ja vanhusten palveluasumisessa, kehitysvammalaitoksissa ja kehitysvammaisten autetussa asumisessa, päihdehuollon kuntoutus- ja katkaisuyksiköissä sekä muissa ympärivuorokautista palveluasumista antavissa yksiköissä (HILMO - palvelualaluokituksen sosiaalihuollon käytössä olevat palvelualat).

Ympärivuorokautinen hoito tarkoittaa asiakkaan saamaa hoitoa ja palvelua silloin, kun sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilö on paikalla jatkuvasti tai jos samassa rakennuksessa on yöhoitaja, joka kiertää asukkaiden luona ilman hälytystä.

Palveluasumisella tarkoitetaan palveluasunnossa järjestettävää asumista ja palveluja. Palveluihin sisältyvät asiakkaan tarpeenmukainen hoito ja huolenpito, toimintakykyä ylläpitävä ja edistävä toiminta, ateriat-, vaatehuolto-, peseytymis- ja siivouspalvelut sekä osallisuutta ja sosiaalista kanssakäymistä edistävät palvelut. (Sosiaalihuoltolaki 1301/2014). Palvelujen on oltava sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilön antamia. Esimerkiksi pelkkä turvapalvelu, kiinteistön hoitopalvelut tai asunnon muutostyöt eivät riitä siihen, että asiakkaasta tehdään hoitoilmoitus.

Hoitoilmoitus tehdään:

- aina kun asiakas lähtee pois yksikön hoidosta (pois lukien kotilomat).
- lyhytaikaisen asiakkaan (intervalli) kultakin hoitajaksoilta.
- pitkäaikaisen asiakkaan hoidon keskeytyessä yön yli esimerkiksi sairaalaan tai terveyskeskuksen vuodeosastolle siirtymisen vuoksi.
- palveluyksiköstä toiseen siirtymisen yhteydessä, mikäli yksiköiden palveluntuottajan koodin tarkentimet tai palvelualat eroavat toisistaan, esimerkiksi asiakkaan siirtyessä laitoshoidosta tehostettuun palveluasumiseen.

Organisaation sulautuessa toiseen tai kokonaan uuden organisaation aloittaessa asiakkaat uloskirjoitetaan esimerkiksi 1.1. ja samalle päivämäärälle sisäänkirjoitetaan uuteen organisaatioon. Tällöin hoitajaksojen ketjuun ei tule katkoa. Ohjelmiston vaihtuessa uuteen, tietojärjestelmään syötetään todellinen saapumispäivä.

Sosiaalihuollon asiakaslaskenta 31.12.

Asiakaslaskenta vuoden lopussa tehdään sosiaalihuollossa ympärivuorokautista hoitoa antavien yksiköiden lisäksi ei-ympärivuorokautisen palveluasumisen yksiköissä (palvelualat 81 ja 82), kehitysvammaisten ohjatussa (43) ja tuetussa asumisessa (44).

Asiakaslaskenta tehdään:

- asiakkaista, jotka ovat kirjoilla 31.12. (myös lomalla olevista).

- paikalla olevista lyhytaikaisasiakkaista.
- asiakkaista, jotka saavat palveluja ko. yhteisössä vähintään kerran viikossa.

Asiakaslaskentaa ei tehdä:

- asiakas lähtee pois 31.12. Tällöin tehdään ympärivuorokautisesta hoitoa antavien yksiköiden osalta hoitoilmoitus päättyneestä jaksosta.
- asiakkaasta, joka asuu palvelutalossa, mutta saa palveluja vain satunnaisesti.

Sosiaalihuolto	Hoitoilmoitus ajalta (päättäneet hoitojaksot) 1.1. - 31.12.	Asiakas/potilaslaskenta 31.12 (keskenkäiset hoitojaksot)
Tiedontuottajat ja palvelualat	Kunnat, kuntayhtymät ja yksityiset palveluntuottajat <ul style="list-style-type: none"> • Vanhainkodit • Kehitysvammalaitokset • Päihdehuollon kuntoutus- ja katkaisuhuoltoyksiköt • Ympäri vuorokautisen palveluasumisen yksiköt (iäkkäät, psykiatria, alle 65-v-vammautuneet, kehitysvammaisten autettu asuminen) 	Kunnat, kuntayhtymät ja yksityiset palveluntuottajat <ul style="list-style-type: none"> • Vanhainkodit • Kehitysvammalaitokset • Päihdehuollon kuntoutus- ja katkaisuhuoltoyksiköt • Ympäri vuorokautisen palveluasumisen yksiköt • Ei-ympäri vuorokautinen palveluasuminen, • kehitysvammaisten ohjattu ja tuettu asuminen
Tilanne, josta tiedot annetaan	<ul style="list-style-type: none"> • Hoitojakson päättyessä 	<ul style="list-style-type: none"> • 31.12. kirjoilla olevista asiakkaista, joita ei uloskirjoteta 31.12.
Palautuspäivämäärä	Viimeistään 28.2.	Viimeistään 28.2.

Tiedonkeruun muutokset:

Kotihoidon laskenta tehdään viimeisen kerran vuonna 2019, jolloin laskenta koskee 30.11.2018 tilannetta. Tämän jälkeen erillinen kotihoidon laskenta päättyy. Jatkossa kotihoidon tiedot kerätään ja raportoidaan Avohilmon tiedoista.

3 Tietosisältö ja luokitukset

Hilmo-tietosisältökuvaus on excel-taulukossa oppaan liitteenä. Käytettävät luokituksen ja koodistot, sekä tietojen rakenne on määritetty ja ohjeistettu tietojen yhdenmukaisuuden varmistamiseksi. Kunkin tiedon kohdalla kerrotaan, sisältyykö tieto erikoissairaanhoidon, perusterveydenhuollon, työterveyshuollon, koihoidon vai sosiaalihuollon tiedonkeruuseen vai kaikkiin edellä mainituista.

3.0 Lisätiedot

Lisätiedot sisältävät palveluntuottajan ja tietojärjestelmätoimittajan yhteystiedot. Molemmilla voi olla useita yhteystietoja. On toivottavaa, että yhteystiedot tarkistetaan ainakin kerran vuodessa.

Yhteyshenkilön tai -tahon nimi

Palveluntuottajan tai tietojärjestelmätoimittajan yhteyshenkilön tai -tahon nimi

- Esimerkki: Tomi Toimittaja

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, erikoissairaanhoidon hoitoonpääsy, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito (vapaaehtoinen: perusterveydenhuollon avohoito, kotihoito, työterveyshuolto)

Yhteyshenkilön tai -tahon rooli

Palveluntuottajan tai tietojärjestelmätoimittajan yhteyshenkilön tai -tahon rooli

- Esimerkki: toimittaja

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, erikoissairaanhoidon hoitoonpääsy, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito (vapaaehtoinen: perusterveydenhuollon avohoito, kotihoito, työterveyshuolto)

Yhteyshenkilön tai -tahon sähköpostiosoite

Palveluntuottajan tai tietojärjestelmätoimittajan yhteyshenkilön tai -tahon sähköpostiosoite

- Esimerkki: palaute@toimittaja.fi

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, erikoissairaanhoidon hoitoonpääsy, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito (vapaaehtoinen: perusterveydenhuollon avohoito, kotihoito, työterveyshuolto, sosiaalihuolto)

Yhteyshenkilön tai -tahon puhelinnumero

Palveluntuottajan tai tietojärjestelmätoimittajan yhteyshenkilön tai –tahon puhelinnumero

- Esimerkki: +35812345678

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastoahoito, erikoissairaanhoidon avohoito, erikoissairaanhoidon hoitoonpääsy, perusterveydenhuollon vuodeosastoahoito (vapaaehtoinen: perusterveydenhuollon avohoito, kotihoito, työterveyshuolto, sosiaalihuolto)

Potilastietojärjestelmän nimi

Potilastietojärjestelmän nimi

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastoahoito, erikoissairaanhoidon avohoito, erikoissairaanhoidon hoitoonpääsy, perusterveydenhuollon vuodeosastoahoito, (vapaaehtoinen: perusterveydenhuollon avohoito, kotihoito, työterveyshuolto, sosiaalihuolto)

Potilastietojärjestelmän toimittaja

Potilastietojärjestelmän toimittaja

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastoahoito, erikoissairaanhoidon avohoito, erikoissairaanhoidon hoitoonpääsy, perusterveydenhuollon vuodeosastoahoito, (vapaaehtoinen: perusterveydenhuollon avohoito, kotihoito, työterveyshuolto, sosiaalihuolto)

3.1 Asiakkaan perustiedot

Asiakkaan perustiedot -osa sisältää asiakkaan tai potilaan taustatietoja.

Henkilötunnus

sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaan tai potilaan yksilöivä tunnus

- Ilmoitetaan Väestörekisterikeskuksen myöntämien tunnusten mukaisesti.
- Mikäli henkilötunnus ei ole tiedossa, muodostetaan väliaikainen (terveydenhuolto) tai tilapäinen (sosiaalihuolto) yksilöintitunnus syntymäajasta (ppkkvv), A-kirjaimesta 2000-luvulla syntyneellä tai – merkistä 1900-luvulla syntyneellä sekä sukupuolesta (mies=001, nainen=002). Neljäs merkki jää tyhjäksi. Jos kävijäryhmänä on ”yhteisötilaisuus”, tietokenttä jätetään tyhjäksi.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastoahoito, erikoissairaanhoidon avohoito, perusterveydenhuollon vuodeosastoahoito, perusterveydenhuollon avohoito, työterveyshuolto, kotihoito, sosiaalihuolto, erikoissairaanhoidon hoitoonpääsy

Syntymäaika

asiakkaan tai potilaan syntymäaika

- Ilmoitetaan muodossa vvvvkkpp.
- Ilmoitetaan, jos koko henkilötunnus ei ole tiedossa tai väliaikaista henkilötunnusta ei ole muodostettu yllä kuvatulla tavalla.
- Tietokenttä liitetty tietosisältöön tulevan henkilötunnusuudistuksen ennakoimiseksi.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastoahoito, erikoissairaanhoidon avohoito, erikoissairaanhoidon hoitoonpääsy, perusterveydenhuollon vuodeosastoahoito,

Ikä

asiakkaan tai potilaan ikä vuosina hoitojakson tai käynnin päättyessä

Käyttö: sosiaalihuolto

Sukupuoli

asiakkaan tai potilaan sukupuoli

- Ilmaistaan AR/YDIN - Sukupuoli -luokituksen mukaisesti.
- Tuntematon tai määrittelemätön sukupuoli, ei ole eriteltävissä henkilötunnuksesta. Lisäksi kentän tarkoituksena on ennakoida tulevaa henkilötunnus-uudistusta.

Tunniste	Nimi	Kuvaus ja lisätiedot
0	Tuntematon	Sukupuoli ei ole tiedossa
1	Mies	Sukupuoli määritelty mieheksi
2	Nainen	Sukupuoli määritelty naiseksi
9	Määrittelemättä	Sukupuolta ei ole määritelty

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastoahoito, erikoissairaanhoidon avohoito, erikoissairaanhoidon hoitoonpääsy, perusterveydenhuollon vuodeosastoahoito, sosiaalihuolto,

Kotikunta

asiakkaan tai potilaan tulo- tai käyntihetken kotikunta

- Ilmoitetaan VRK/THL - Kuntakoodit -luokituksen mukaisesti.
- Jos kotikuntaa ei ole Suomessa, koodi on 198. Jos kotikunta on tuntematon, koodi on 199. Jos asuinpaikka on ulkomailla, koodi on 200.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastoahoito, erikoissairaanhoidon avohoito, erikoissairaanhoidon hoitoonpääsy, perusterveydenhuollon vuodeosastoahoito, perusterveydenhuollon avohoito, työterveyshuolto, kotihoito, sosiaalihuolto

Asuinpaikan postinumero

asiakkaan tai potilaan postiosoitteen viisinumeroinen aluetta ilmaiseva osa

- Ilmoitetaan kotikunnan asuinalueen mukainen postinumero.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, erikoissairaanhoidon hoitopaikka, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, perusterveydenhuollon avohoito, työterveyshuolto, kotihoito, sosiaalihuolto

Asiakkaan ammatti

työterveyshuollon asiakkaan ammatti

- Ilmoitetaan TK - Ammattiluokitus 2001 -luokituksen mukaisesti.

Käyttö: työterveyshuolto

Ulkomailla asuvan kotimaan koodi

asiakkaan tai potilaan kotima, jolla ei ole kotikuntaa Suomessa

- Ilmoitetaan SFS - Maakoodiston mukainen kaksimerkkinen maakoodi.
- Ulkomailla asuvaksi määritellään myös Suomen kansalainen, jonka vakituinen asuinpaikka on ulkomailla.
- Ulkomailla asuvan kotikunnan koodi on 200.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, erikoissairaanhoidon hoitopaikka, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, perusterveydenhuollon avohoito

Vakituinen asumismuoto

asiakkaan asumisen itsenäisyysaste

- Ilmoitetaan Hilmo – Vakituinen asumismuoto -luokituksen mukaisesti.

Tunniste	Nimi	Kuvaus ja lisätiedot
1	Yksinasuminen	asiakas asuu yksin omassa kodissaan tai palvelutalossa, jossa asuminen on verrattavissa itsenäiseen asumiseen.
2	Yhteisasuminen	asiakas asuu yhdessä jonkun muun kanssa <ul style="list-style-type: none"> • Asiakas asuu omassa kodissaan, palveluasunnossa, kuntoutuskodissa jne., jossa asiakas ei asu yksin, vaikka hänellä olisi

		oma huone.
3	Pysyvä laitos- hoito	asiakas asuu pysyvästi laitoksessa <ul style="list-style-type: none"> Tähän luokkaan kuuluvat vanhainkodit, terveyskeskusten pitkäaikaishoito ja kehitysvammaisten laitoshoido.
4	Asunnoton	asiakas on vailla vakituista asuntoa

Käyttö: sosiaalihuolto

3.2 Käynnin tai hoitojakson perustiedot

Ilmoituslaji

tieto siitä, onko terveyden- ja sosiaalihuollon hoitojakso päättynyt tai keskeneräinen tai onko erikoissairaanhoidon käynti tai etäasiointi toteutunut. Luokitusta käytetään erikoissairaanhoidon hoitoilmoituksissa kuvaamaan myös sitä, että potilas tai asiakas odottaa pääsyä hoitoon.

- Ilmaistaan Hilmo - Ilmoituslaji -luokituksen mukaisesti.
- Ilmoituslaji ilmoitettiin aiemmin tiedoston otsikossa. Tieto sisällytetään nyt tiedostoon omaksi tietokentäksi. Koodit ovat samat kuin aiemmin. Uutena luokkana on ”terveydenhuollon hoitopääsylmoitus”.
- Ei liitetä perusterveydenhuollon avohoidon ja työterveyshuollon tietoihin. Jos yksityissektori tuottaa erikoissairaanhoidon avohoidon palveluja, yksityissektori käyttää ilmoituslajia.

Tunniste	Nimi	Kuvaus ja lisätiedot
TPOI	terveydenhuollon hoitoilmoitus hoitojakson päättyessä	hoitoilmoitus silloin, kun terveydenhuollon hoitojakso on päättynyt
TPLA	terveydenhuollon hoitoilmoitus keskeneräisestä hoitojaksosta	hoitoilmoitus silloin, kun terveydenhuollon hoitojakso on kesken
SPOI	sosiaalihuollon hoitoilmoitus hoitojakson päättyessä	hoitoilmoitus silloin, kun sosiaalihuollon hoitojakso on päättynyt
SPLA	sosiaalihuollon hoitoilmoitus keskeneräisestä hoitojaksosta	hoitoilmoitus silloin, kun sosiaalihuollon hoitojakso on kesken
THOI	terveydenhuollon hoitopääsylmoitus	hoitopääsylmoitus silloin, kun potilas t. asiakas odottaa pääsyä hoitoon <ul style="list-style-type: none"> Erikoissairaanhoidon avohoito ja vuodeosastohoito

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, erikoissairaanhoidon hoitopääsy, sosiaalihuolto

Seurantatietueen tunnus

käynnin tai hoitojakson (palvelutapahtuman) yksikäsitteinen tunnus

Avohilmon tiedostomuodossa seurantatietueen tunnus on palveluntuottajan tasolla yksilöivä tunnus, joka liittyy yhteydenoton, hoidon tarpeen arvioinnin ja toteutuneen käynnin samaksi perusterveydenhuollon avohoidon palvelutapahtumaksi. Mikäli palvelutapahtumasta on tietojen poimintahetkellä toteutunut vain osa, esim. on tehty hoidon tarpeen arviointi ja ajanvaraus, mutta käynti ei ole toteutunut, palvelutapahtuma täydentyy myöhemmin. Palvelutapahtuman tietoja voidaan myös muusta syystä päivittää. Saman palvelutapahtuman kaikissa tietueissa tulee olla sama tunnus.

Toimita-palvelun kautta siirrettävissä tiedoissa tunnus on "Hoitojaksotunniste" ("HJNO")

- Tunnuksen sisältö on vapaamuotoinen, mutta se ei saa sisältää potilaan henkilötunnusta, syntymäaikaa eikä nimeä.
- Tunnus muodostetaan palveluntuottajan omassa tietojärjestelmässä.
- Tunnuksen on oltava palveluntuottajakohtaisesti ja yli vuosien yksikäsitteinen. Tunnus ei ole hoitoketjun tunniste vaan jokaisessa ilmoituksessa (ts. käynnissä tai hoitojaksossa) pitää olla oma tunnus-arvonsa.
- Mikäli yksittäisen käynnin tai hoitojakson tietoja täydennetään tai korjataan myöhemmin, tämä tapahtuu tunnuksen avulla. Tästä syystä tiettyä käyntiä tai hoitojaksoa koskevissa tiedoissa pitää olla sama tunnus.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, erikoissairaanhoidon hoitoonpääsy, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, perusterveydenhuollon avohoito, työterveyshuolto, kotihoito, sosiaalihuolto

Seurantatietueen päivitysaika

ajankohta, jolloin seurantatietueen tietoja on päivitetty

- Aikaleima on muotoa päivämäärä ja kellonaika, TS (Point In Time).

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, erikoissairaanhoidon hoitoonpääsy, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, perusterveydenhuollon avohoito, kotihoito, työterveyshuolto

Palveluntuottaja

Organisaatio tai itsenäinen ammatinharjoittaja, joka tuottaa palvelun

- Ilmaistaan viisinumeroisella palveluntuottajan yksilöivällä koodilla THL:n TOPI-toimipaikkarekisterin mukaisesti.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, erikoissairaanhoidon hoitoonpääsy, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, perusterveydenhuollon avohoito, työterveyshuolto, kotihoito, sosiaalihuolto

Palveluntuottajan palveluyksikön TOPI-tarkennin

osasto, toimiala tai muu palveluntuottajan sisäinen yksikkö

- Ilmaistaan THL:n toimipaikkarekisterin (TOPI-rekisteri) palveluntuottajan koodin tarkentimien mukaisesti.
- Palveluntuottajan eri yksiköt voidaan eritellä tarkentimen avulla.
- Palveluntuottajan eri palveluyksiköillä on sama palveluntuottajan koodi.
- Jokainen palveluntuottaja on ilmoittanut TOPI-rekisteriin itselleen tarkoituksenmukaisimmat koodin tarkentimet. Ne ilmoitetaan Hilmon siirtotiedoston otsikkoryhmässä.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, erikoissairaanhoidon hoitoonpääsy, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, sosiaalihuolto

Palveluntuottajan palveluyksikön OID-tunnus

palveluntuottajan palveluyksikkö SOTE-OID-tunnuksella ilmaistuna

- Ilmaistaan THL - SOTE-organisaatiorekisteri -koodistoluokituksen mukaisesti.
- Opas Sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatiorekisterin (SOTE -rekisteri) tunniste- ja kuvailutietojen muodostamisesta sekä niiden ilmoittamisesta Koodistopalveluun on saatavilla THL:n verkkosivuilla.
- Jos kunnan järjestämisvastuuseen kuuluva palvelu ostetaan yksityiseltä tuottajalta ostopalveluna, palveluntuottajan koodina käytetään yksityisen tuottajan TOPI-koodia ja palveluyksikön SOTE-OID-koodia.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, erikoissairaanhoidon hoitoonpääsy, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, perusterveydenhuollon avohoito, työterveyshuolto, kotihoito, sosiaalihuolto

Palveluala (sosiaalihuolto)

asiakkaalle toimintayksikössä annetun hoidon tyyppi (kertoo sosiaalihuollon hoitoilmoituksissa, minkä tyyppistä hoitoa toimintayksikössä henkilölle on annettu).

- Ilmaistaan Hilmo-palveluala-luokituksen mukaisesti
- Toimintayksikön toiminnan muuttuessa voi yksikön tai sen osan palveluala muuttua.
- Sosiaalihuollon laitoksessa, kuten vanhainkodissa, kehitysvammaisten erityishuollon keskuslaitoksessa ja päihdehuoltolaitoksessa annettu palvelu on laitoshoidon. Sosiaalihuollon laitokselle tunnusomaista on, että hoito, kuntoutus ja ylläpito annetaan erityistahuolenpitoa vaativille henkilöille, jotka eivät tarvitse sairaalahoitoa, mutta jotka eivät selviä kotona tai muussa avohoidossa säännöllisten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen järjestämisestä huolimatta (Sosiaali- ja terveysministeriön asetus avohoidon ja laitoshoidon määrittelyn perusteista 1806/2009).
- Sosiaalihuoltolain mukaisen laitoshoidon alkaessa asiakas sisäänkirjoitetaan tai tehdään laitokseen ottamispäätös kunnan sosiaalitoimen johtosäännössä tai muussa päätöksessä edellytetyllä tavalla.
- *Palveluasuminen* on asumisen palveluissa annettavaa sosiaalipalvelua, jossa palveluntarjoaja järjestää asiakkaalle hoitoa ja apua sovitulla tavalla. Sosiaalihuollon asiakas asuu

palveluasumiseen tarkoitetussa asunnossa ympäri vuorokauden, mutta voi saada sosiaalipalveluja ympärivuorokautisesti tai ei-ympäri vuorokautisesti.

- Ympäri vuorokautisessa asumispalvelussa henkilökunta on paikalla ympäri vuorokauden ja ei-ympäri vuorokautisessa asumispalvelussa henkilökunta on paikalla vain osan vuorokautta.
- Palveluasumisessa asiakas saa palveluntuottajalta sekä asumiseen että muuhun jokapäiväiseen elämään liittyviä palveluja vähintään kerran viikossa. Jokapäiväiseen elämään liittyviä palveluja ovat mm. kodinhoitoapu, henkilökohtaiseen hygieniaan liittyvät palvelut, terveydenhuollon palvelut jne. Palvelujen on oltava sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden antamia, joten esimerkiksi pelkkä turvapalvelu, kiinteistön hoitopalvelu tai asunnonmuutostyö ei edellytä hoitoilmoituksen tekemistä.
- Hoito on *avohoitoa*, mikäli *laitoshoidon* tunnusmerkistö ei täyty. Avohoidossa korostuu henkilön omaehtoinen mahdollisuus vaikuttaa palvelujen ja asumisen järjestämiseen.
- Avohoitoa voidaan kuitenkin järjestää myös vammansa tai sairautensa vuoksi paljon tukea tai hoitoa tarvitsevalle henkilölle, joka ei sairautensa tai vammansa vuoksi pysty itse osallistumaan itseään tai hoitoaan koskevaan päätöksentekoon. Kun kyseessä on avohoitoa antava palveluntuottaja, asuminen perustuu yleensä huoneenvuokralain mukaiseen vuokrasopimukseen.

Tunniste	Nimi	Kuvaus ja lisätiedot
31	Vanhainkotihoito	Vanhuksille suunnattu sosiaalihuoltolain mukainen <i>laitoshoito</i> yksikössä, jonka KELA on määritellyt laitokseksi lukuun ottamatta dementiaosastohoitoa (palveluala 33)
32	Vanhusten ympärivuorokautinen palveluasuminen	Palveluasuminen vanhusten asumispalveluyksikössä, jossa henkilökunta on paikalla ympäri vuorokauden ja jonka KELA on määritellyt avohoidon yksiköksi
33	Dementoituneen laitoshoidon	Dementian vuoksi annettava <i>laitoshoito</i> dementiaosastolla tai dementiayksikössä
34	Dementoituneen tehostettu eli ympärivuorokautinen palveluasuminen	Dementian vuoksi järjestetty <i>palveluasuminen</i> dementia-asumispalveluyksikössä, jossa henkilökunta on paikalla ympäri vuorokauden ja jonka KELA on määritellyt <i>avohoidon</i> yksiköksi.
41	Kehitysvammahuolto / keskuslaitos, muu laitoshuolto	kehitysvammaisuuden perusteella keskuslaitoksessa tai muussa kehitysvammahuollon laitoksessa annettava <i>laitoshoito</i> .
42	Kehitysvammahuolto / autettu asuminen	Kehitysvammaisen <i>palveluasuminen</i> ryhmäkodissa, jossa henkilökunta on paikalla ympäri vuorokauden
43	Kehitysvammahuolto / ohjattu asuminen	Kehitysvammaisen <i>palveluasuminen</i> ryhmäkodissa, jossa henkilökunta on paikalla vain osan vuorokautta
44	Kehitysvammahuolto / tuettu asuminen	Kehitysvammaisen asuminen normaalissa vuokra- tai omistusasunnossa varsin itsenäisesti, kuitenkin niin, että asukkaan tukena on tukihenkilö muutaman tunnin viikossa.

5	Päihdehuolto	<i>Laitoshoito</i> katkaisuhuoltoyksikössä tai päihdehuollon kuntoutusyksikössä, jonka KELA on hyväksynyt kuntoutusrahan oikeuttavaksi päihdehuollon laitokseksi.
6	Kuntoutuslaitoshoito	Ympäri vuorokautinen <i>laitoshoito</i> yksikössä, jossa perushoidon lisäksi asiakas saa kuntoutuspalveluja. <ul style="list-style-type: none"> Kuntoutuspalvelut voivat sisältää kuntoutustutkimusta, terapiaa, kuntoutusohjausta, sopeutumisvalmennusta ja muuta toimintakykyä ylläpitävää valmennusta sekä apuvälinepalveluita. Tämä luokka ei sisällä päihdehuollon kuntoutuslaitoksia (palveluala 5).
81	Palveluasuminen	Ensisijaisesti vanhuksille ja vammaisille henkilöille tarkoitettu asumispalvelu, jossa henkilökunta on paikalla osan vuorokaudesta.
82	Psykiatrian asumispalveluyksikkö, ei-ympäri vuorokautinen	Mielenterveyskuntoutujan <i>palveluasuminen</i> , jossa henkilökunta on paikalla vain osan vuorokaudesta.
84	Ympäri vuorokautinen palveluasuminen	Ensisijaisesti vaikeavammaisille henkilöille tarkoitettu asumispalvelu, jossa henkilökunta on paikalla ympäri vuorokauden. <ul style="list-style-type: none"> Esimerkki on asumispalvelu vaikeasti vammautuneille henkilöille, jotka eivät ole kehitysvammaisia henkilöitä (Kehitysvammaisten palveluala on 42.)
85	Psykiatrian asumispalvelu, ympäri vuorokautinen	Mielenterveyskuntoutujille tarkoitettu asumispalvelu, jossa henkilökunta on paikalla ympäri vuorokauden ja jossa asumisen tavoitteena ovat arjen taitojen opettelu ja sairauden kanssa selviäminen.

Käyttö: sosiaalihoito

Työpaikan y-tunnus

asiakkaan työpaikan yksilöivä yritys- ja yhteisötunnus eli Y-tunnus (esim. 1234567-8)

- Y-tunnuksien työpaikkatiedot löytyvät Yritys- ja yhteisötietojärjestelmä YTJ:stä.

Käyttö: työterveyshuolto

Työpaikan kotikunta

asiakkaan työpaikan kotikunta

- ilmaistaan VRK/THL - Kuntakoodit -luokituksen mukaisesti.

Käyttö: työterveyshuolto

Työpaikan päätoimiala

asiakkaan työpaikan päätoimiala

- Ilmaistaan Tilastokeskuksen Toimialaluokitus 2008 -luokituksen mukaisesti.

Käyttö: työterveyshuolto

PTH Valinnanvapauden päivämäärä

päivämäärä, jolloin asiakkaan valinnanvapaus astuu voimaan

- Valinnanvapauden päivämäärä tarkoittaa ajankohtaa, jolloin asiakkaan käyttämä oikeus valitsemansa palveluntuottajan palveluihin astuu voimaan.
- Ajankohta on aikaleiman päivämäärä, TS (Point In Time).
- Valinnanvapaustieto ilmaisee, onko asiakas käyttänyt oikeuttaan valita käyttämänsä terveysasema.
- Huom. Aiemman palveluntuottajan olemassa olevat vastaanottoajat perutetaan käyttämällä peruutuskoodia Y30 (=asiakkaasta johtuva syy peruutukseen).

Käyttö: perusterveydenhuollon avohoito

Palveluseteli

tieto siitä, että käyttikö potilas tai asiakas kunnan tai kuntayhtymän hänelle myöntämää palveluseteliä hakeutuessaan valitsemaansa hoitoon tai palveluun

- Ilmoitetaan K (= Kyllä) tai E (=EI).
- Palveluseteli on viranomaispäätös, jolla palveluiden järjestäjä sitoutuu maksamaan asiakkaan hankkiman palvelun palveluntuottajaksi hyväksytyltä yksityiseltä palvelujen tuottajalta setelin arvoon asti (569/2009/3§).

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastoahoito, erikoissairaanhoidon avohoito, erikoissairaanhoidon hoitoonpääsy, perusterveydenhuollon vuodeosastoahoito, sosiaalihuolto

Palvelusetelin antaja

palvelusetelin antaneen organisaation tunnus

- Ilmoitetaan Toimipaikkarekisterin (TOPI) mukaisesti.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastoahoito, erikoissairaanhoidon avohoito, erikoissairaanhoidon hoitoonpääsy, perusterveydenhuollon vuodeosastoahoito, sosiaalihuolto

Palvelusetelin antajan OID-tunnus

palvelusetelin antaneen organisaation OID-tunnus

- Ilmoitetaan palvelusetelin antaneen organisaation tunnus THL – SOTE-organisaatiorekisterin mukaisesti.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastoahoito, erikoissairaanhoidon avohoito, erikoissairaanhoidon hoitoonpääsy, perusterveydenhuollon vuodeosastoahoito, sosiaalihuolto

Ostopalvelu

tieto siitä, toteutettiin hoito tai palvelu ostopalveluna

- Ilmoitetaan K (= Kyllä) tai E (= Ei).
- Ostopalvelu on muilta palveluntuottajilta sopimuksella hankittu palvelu.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastoahoito, erikoissairaanhoidon avohoito, erikoissairaanhoidon hoitoonpääsy, perusterveydenhuollon vuodeosastoahoito, sosiaalihuolto

Ostopalvelun tilaaja

ostopalvelun tilanteen organisaation tunnus

- Ilmoitetaan Toimipaikkarekisterin (TOPI) mukaisesti.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastoahoito, erikoissairaanhoidon avohoito, erikoissairaanhoidon hoitoonpääsy, perusterveydenhuollon vuodeosastoahoito, sosiaalihuolto

Ostopalvelun tilaajan OID-tunnus

ostopalvelun tilanteen organisaation OID-tunnus

- Ilmoitetaan ostopalvelun tilanteen organisaation tunnus THL – SOTE-organisaatiorekisterin mukaisesti.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastoahoito, erikoissairaanhoidon avohoito, erikoissairaanhoidon hoitoonpääsy, perusterveydenhuollon vuodeosastoahoito, sosiaalihuolto

ESH Valinnan vapauden käyttö

tieto siitä, käyttökö potilas tai asiakas lainsäädännön mahdollistamaa vapautta valita hoitopaikka hakeutuessaan erikoissairaanhoidon kiireettömään hoitoon

- K (= Kyllä), jos asiakas tai potilas käyttäyt lainsäädännön mahdollistamaa erikoissairaanhoidon hoitopaikan valintaa, muutoin E (= Ei).
- Valinnanvapausoikeuden mahdollistama hoitopaikka voidaan valita julkisista palveluntuottajista yhteisymmärryksessä lähetteen antavan lääkärin tai hammaslääkärin kanssa (Terveydenhuoltolaki 1326/2010 48 §).
- Tiedon laatua varmistaisi se, jos em. lakiin perustuvasta valinnanvapauden käytöstä mainittaisiin myös lähetteessä.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastoahoito, erikoissairaanhoidon avohoito, erikoissairaanhoidon hoitoonpääsy

Kiireetön hoito toisen EU-maan kansalaiselle

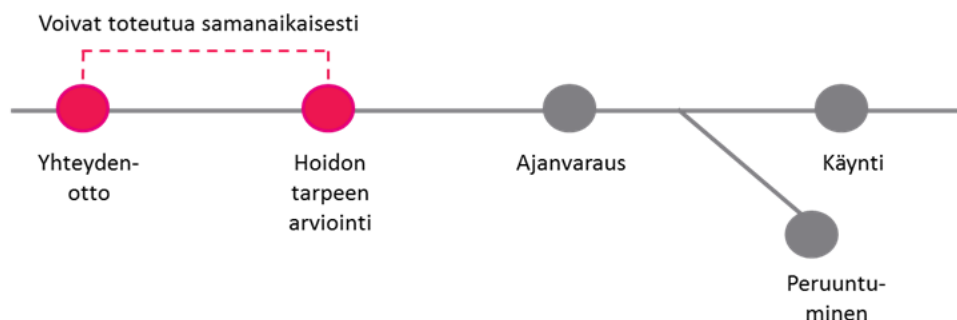
tieto siitä, hakeutuiko potilas tai asiakas kiireettömään hoitoon Suomeen toisesta Euroopan unionin jäsenvaltiosta EU:n potilasdirektiivin 24/2011 perusteella

- K (= Kyllä), jos asiakas tai potilas hakeutui kiireettömään hoitoon toisesta EU-maasta, muutoin E (= Ei).

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito

3.3 Yhteydenotto

Yhteydenotosta ja hoidon tarpeen arvioinnista kerättäviä tietoja käytetään hoidonpääsyn seurannassa. Yhteydenotosta ja hoidon tarpeen arvioinnin välisestä ajasta määritellään aikaviive (Kuva 2).

Kuva 2. Toteutuuko hoidon tarpeen arviointi 3 vrk:n sisällä yhteydenotosta – mittauspisteet

Yhteydenottopäivä ja kellonaika (TS)

ajankohta, jolloin asiakas otti yhteyttä saadakseen palvelua

- Tietoa käytetään hoidonpääsyn seurannassa.

Käyttö: perusterveydenhuollon avohoito ja kotihoito

3.4 Lähetteen saapuminen

Saapuvan lähetteen tunnistetieto

lähetteen yksilöivä tunnistetieto

- Tunnus muodostetaan palveluntuottajan omassa tietojärjestelmässä.
- Hoitojaksot ja käynnit voidaan sitoa tunnistetiedon avulla tiettyyn läheteeseen, jolloin voidaan seurata esim. hoitopääsyä.

- Tunnistetieto ei saa sisältää asiakkaan tai potilaan henkilötunnusta, nimeä eikä muita hänet yksilöiviä tietoja.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, erikoissairaanhoidon hoitoonpääsy

Lähetteen saapumispäivä

päivä, jolloin lähete saapui tietyn terveysongelman arviointia varten kyseisen laitoksen tai erikoissairaanhoidon yksikköön

- Mahdolliset samaan terveysongelmaan liittyvät kiirehtimislähteet eivät aiheuta uutta tapahtumaa.
- Organisaation sisäiset osastosiirrot, erikoisalasiirot tai tulosityksiköiden väliset siirrot eivät aiheuta uutta lähetettä, mikäli kysymyksessä on saman terveysongelman hoito.
- Sisäistä lähetettä käytetään, kun kysymyksessä on uuden terveysongelman hoito ja hoitovastuu siirtyy toiselle erikoisalalle tai tulosalueelle. Sisäisellä läheteellä siirretään organisaation sisällä hoitovastuu toiselle erikoisalalle tai tulosalueelle.
- Päivystyksenä tai muuten ilman lähetettä saapuneen potilaan saapumispäiväksi ilmoitetaan potilaan tulopäivä.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, erikoissairaanhoidon hoitoonpääsy

Lähetteen antaja / Lähettäjä

alkuperäinen lähettäjä eli se hoitoyhteisö tai laitos, jonka lääkäri on lähetteen kirjoittanut ja käyttänyt ammattitaitoaan arvioidessaan potilaan tarvitsevan lähetteen kohteena olevan laitoksen tai erikoisalan palveluita

Tunniste	Nimi	Kuvaus ja lisätiedot
1	Terveyskeskus	lähetteen antaja on terveyskeskuksen lääkäri tai hänen valtuuttamansa henkilö
		• Terveyskeskus on lähettäjä myös silloin, kun potilas asuu vanhainkodissa ja terveyskeskuslääkäri on tehnyt lähetteen.
		• Terveyskeskus on lähettäjä myös silloin, kun potilas siirtyy sairaalan poliklinikan kautta sairaalan osastohoitoon.
		• Myös terveyskeskusten yhteispäivystykset kuuluvat tähän luokkaan.
2	Muu sairaala	lähetteen antaja on muu kuin terveyskeskussairaala tai lähetteen vastaanottajan oma sairaala

		<ul style="list-style-type: none"> Tähän luokkaan kuuluvat myös yksityisten sairaaloiden lähettämät potilaat.
3	Sama sairaala	lähetteen antaja on sama sairaala kuin lähetteen vastaanottaja
		<ul style="list-style-type: none"> Mikäli potilas siirtyy erikoisalalta toiselle, lähettäjä on sama sairaala.
		<ul style="list-style-type: none"> Tämä koskee myös psykiatrian erikoisalojen avohoidon yksiköitä.
4	Työterveyshuolto	lähetteen antaja on työterveyshuolto.
		<ul style="list-style-type: none"> Työterveyshuolto on työterveyshuoltolain 12 § ja 14 § mukaista terveydenhuoltoa.
		<ul style="list-style-type: none"> Lähetteen antaja on työterveyshuolto, vaikka toiminta on terveyskeskuksessa tai yksityisesti järjestettyä työterveyshuoltoa.
5	Mielenterveyden avohoitoyksikkö	lähetteen antaja on mielenterveyden avohoitoyksikkö.
		<ul style="list-style-type: none"> Sillä tarkoitetaan mielenterveystoimistoja tai vastaavia sekä mielenterveystyön asuntoloita ja kuntoutuskoteja.
6	Sosiaalihuollon laitostyksikkö	lähetteen antaja on sosiaalihuollon laitos/yksikkö
		<ul style="list-style-type: none"> Lähete sisältää kasvatus- ja perheneuvolan tai A-klinikan/päihdeklinikan lääkärin lähetteen.
7	Yksityinen avoterveydenhuolto	lähetteen antaja on yksityisen avoterveydenhuollon lääkäri
		<ul style="list-style-type: none"> Luokka ei sisällä yksityistä työterveyshuoltoa eikä yksityissairaalaa (laitoshoitoa).
8	Muu lähettäjä	lähetteen antaja on muu kuin joku edellä mainituista
		<ul style="list-style-type: none"> Muu lähettäjä voi olla esimerkiksi Kela, YTHS tai yksityinen vakuutusyhtiö.
9	Ilman lähetettä	potilas tuli hoitoon ilman lähetettä, esim. päivystyksenä tai yksityisestä terveydenhuollosta sopimuksen mukaan.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, erikoissairaanhoidon hoitopaikka

Lähettäjäorganisaation koodi

lähettävä palveluntuottaja

- Ilmoitetaan Toimipaikkarekisterin (TOPI) mukaisesti.

- Mikäli lähettäjä on terveyskeskusten yhteispäivystys, käytetään potilaan kotikunnan terveyskeskuksen koodia.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, erikoissairaanhoidon hoitoonpääsy

Lähettäjäorganisaation OID-tunnus

lähettävä palveluntuottaja SOTE-OID -tunnuksella ilmaistuna.

- Ilmaistaan THL - SOTE-organisaatiorekisterin mukaisesti.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, erikoissairaanhoidon hoitoonpääsy

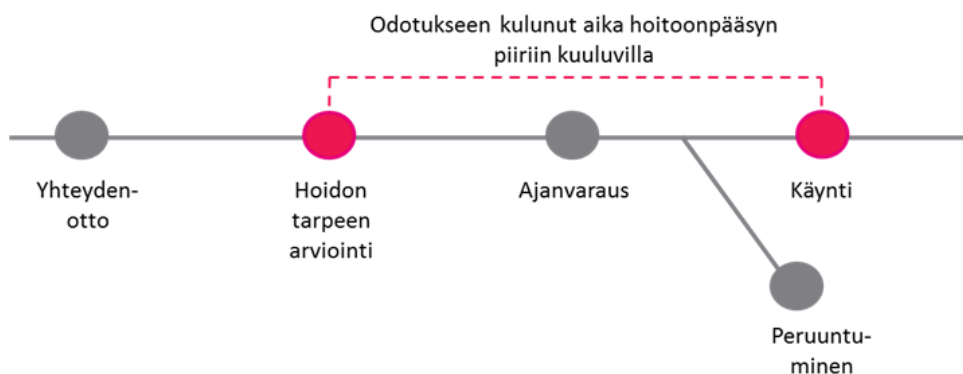
Lähetteen käsittelypäivä

päivä, jolloin lääkäri otti kantaa lähetteeseen tai päivystyspotilaaseen ja teki suunnitelman jatkotoimista (hoitotarpeen arviointi alkaa)

- Käsitellyksi lähetteeksi merkitään myös sellainen lähete, joka siirretään toiselle erikoisalalle tai edellyttää lähetteen täydennyspyyntöä, esimerkiksi lapsen pituus- ja painokäyrätietoja.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, erikoissairaanhoidon hoitoonpääsy

3.5 Hoidon tarpeen arviointi

Kuva 3. Toteutuuko hoitoonpääsy asetetussa aikataulussa – mittauspisteet

Hoidon tarpeen arvioimispäivä ja kellonaika (TS)

ajankohta, jolloin hoidon tarve arvioitiin

- Ajankohdan ilmoittamisessa käytetään aikaleiman päivämäärätietoa ja kellonaikaa, TS (Point In Time).

- Tietoa käytetään hoidonpääsyn seurantaan (Kuva 3). Käytännössä yhteydenoton ja hoidon tarpeen arvioinnin päivämäärät ovat lähes aina samat.

Käyttö: perusterveydenhuollon avohoito

Hoidon tarpeen arviointi on hoitoonpääsyn seurannan toinen seurantapiste, jossa selvitetään asiakkaan palvelutarve: yhteydenoton syy, ongelma, sairauden oireet ja niiden vaikeusaste. Näiden perusteella arvioidaan asiakkaan tarvitseman palvelun kiireellisyys ja luonne. Hoidon tarpeen arvioinnin voi tehdä asianmukaisen koulutuksen saanut terveydenhuollon ammattihenkilö, jolla on työkokemusta ja yhteys hoitoa antavaan toimintayksikköön sekä käytettävissä potilasasiakirjat (Terveydenhuoltolaki 1326/2010, 51§).

Ammattiluokka

sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilön ammattiasemaan liittyvä ammattioikeus terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisterissä (Terhikki)

- Ammattiluokka kuvataan Valvira - Ammattioikeudet - koodistoluokituksella. Tieto on yleensä henkilökohtaiseen käyttäjätunnukseen sisältyvä taustatieto, jota palvelun toteuttajan ei tarvitse erikseen tallentaa.
- Hoidon tarpeen arvioinnin yhteydessä ammattitiedosta päätellään, onko hoidon tarpeen arvioinnin tekijä terveydenhuollon ammattihenkilö.
- Käynnin tai hoitjakson toteutumisen seurantapisteen ammattitiedosta päätellään, käynnin toteuttaneen ammattilaisen ammatti. Tiedon avulla seurataan, miten avohoidon työnjako toteutuu.
- Huom. Henkilö, joka arvioi hoidon tarpeen, on usein toinen kuin käynnin toteuttaja. Ammattikoodin tulee tallentua molempien seurantapisteen tietona.

Käyttö: perusterveydenhuollon avohoito, työterveyshuolto, kotihoito

Ammatti

sosiaali- ja terveydenhuollon palvelua toteuttavan ammattihenkilön toimenkuva

- Ammatti -tieto ilmaistaan TK - Ammattiluokitus 2001 -koodistoluokituksella. Tieto on yleensä henkilökohtaiseen käyttäjätunnukseen sisältyvä taustatieto, jota palvelun toteuttajan ei tarvitse erikseen tallentaa.
- *Pakollinen, jos Valviran Ammattioikeustietoa ei ole saatavissa.*
- Hoidon tarpeen arvioinnin yhteydessä ammattitiedosta päätellään, onko hoidon tarpeen arvioinnin tekijä terveydenhuollon ammattihenkilö.
- Käynnin tai hoitjakson toteutumisen seurantapisteen ammattitiedosta päätellään, käynnin toteuttaneen ammattilaisen ammatti. Tiedon avulla seurataan, miten avohoidon työnjako toteutuu. Huom. Henkilö, joka arvioi hoidon tarpeen, on usein toinen kuin palvelun toteuttaja. Ammattikoodin tulee tallentua molempien seurantapisteen tietona.
- *Huom. Ammattitiedon kirjaamiseen käytetään ensisijaisesti Ammattiluokka -tietokenttään tallentuvaa ammattioikeudet -luokitusta.*
- Tilastokeskuksen Ammattiluokitus (Ammattiluokitus 2001) ei sisällä kaikkia nykyisiä ammattinimikkeitä. Tilastokeskuksen uudempi ammattiluokitus (2010) ei ole toistaiseksi vielä Koodistopalvelimella.

- Yhtenäisyyden vuoksi annetaan seuraavat ohjeet:
  - suuhygienistin ammattikoodina käytetään koodia 3225 (hammashuoltajat)
  - hammasteknikon ja erikoishammasteknikon koodina käytetään koodia 2229 (muut terveydenhuollon erityisasiantuntijat)

Käyttö: perusterveydenhuollon avohoito, työterveyshuolto, kotihoito

Hoidon kiireellisyys

asiakkaan tai potilaan tarvitseman hoidon kiireellisyys

- Ilmaistaan [Hilmo - Hoidon kiireellisyys](#) -luokituksella.
- Huom. Hoidon kiireellisyys tulee olla hoidon tarpeen arvioinnin tietona sekä käynnin ja vuodeosastohoidon hoitojakson tietona. Kiireellisyysarvio voi olla erilainen eri seurantapisteissä.

Tunniste	Nimi	Kuvaus ja lisätiedot
E	Kiireetön hoito	asiakkaan tai potilaan suunniteltu ja sovittuna aikana tapahtuva hoito tai arviointi avohoidon yksikössä Huom. Erikoisraanhoidossa tarkoitetaan yleensä elektiivistä toimintaa kuten päiväkirurgiaa. Kiireetön hoito ei vaadi välitöntä hoitoa tai arviointia. Vuorovaikutuksen muoto ilmaistaan Yhteystapa-luokituksella.
5	Kiireellinen hoito muussa yksikössä	kiireellistä hoitoa tai arviointia edellyttävän asiakkaan tai potilaan hoito muussa kuin päivystysyksikössä. Huom. Kyseessä on muu kuin terveydenhuoltolain (1326/2010) 50 §:n (29.12.2016) ja Valtioneuvoston asetuksen 583/2017 tarkoittama päivystysyksikkö. Vuorovaikutuksen muoto ilmaistaan Yhteystapa-luokituksella. Kiireellinen hoito tarkoittaa äkillisen sairastumisen, vamman, pitkäaikaissairauden vaikeutumisen tai toimintakyvyn alenemisen edellyttämää välitöntä arviota ja hoitoa, jota ei voida siirtää ilman sairauden pahenemista tai vamman vaikeutumista.
6	Hoito päivystysyksikössä	asiakkaan tai potilaan hoito tai arviointi ympäri vuorokauden toimivassa laajan päivystyksen, yhteispäivystyksen tai ympäri vuorokauden toimivan perusterveydenhuollon tai akuuttilääketieteen päivystyksen yksikössä Huom. Kyseessä on terveydenhuoltolain (1326/2010) 50 §:n (29.12.2016) ja Valtioneuvoston asetuksen 583/2017 tarkoittama päivystysyksikkö. Luokkaa käytetään vain näissä päivystysyksiköissä annetusta hoidosta. Vuorovaikutuksen muoto ilmaistaan Yhteystapa-luokituksella.
4	Kiireettömänä alkanut vuodeosastohoito	potilaan suunniteltu ja sovittuna aikana tapahtuva vuodeosastohoito
3	Kiireellisenä alkanut vuodeosastohoito	potilaan vuodeosastohoito äkillisen sairastumisen, vamman, pitkäaikaissairauden vaikeutumisen tai toimintakyvyn alenemisen vuoksi Huom. vuodeosastohoito on suunnittelemaan.

		Tähän luokkaan kuuluu myös päivystyskäynnin jälkeen alkanut vuodeosastohoito.
--	--	---

Käyttö: perusterveydenhuollon avohoito, kotihoito, työterveyshuolto

Käynnin luonne

asiakkaan asian ensisijaista kohdistumista joko jo ilmenneeseen terveysongelmaan tai terveyden edistämiseen, terveyden ylläpitämiseen tai sairauksien ennaltaehkäisyyn

- Ilmaistaan PTHAVO - Käynnin luonne -luokituksella.

Tunniste	Nimi	Kuvaus ja lisätiedot
SH	Sairaanhoito	Sairaanhoidolla tarkoitetaan tässä yhteydessä tutkimista, toimenpiteitä ja muuta hoitamista sekä kuntouttamista oireen, sairauden, vian tai vamman vuoksi.
TH	Terveydenhoito	Terveydenhoidolla tarkoitetaan kansanterveystyön osa-aluetta, jonka tarkoituksena on terveyden edistäminen sekä sairauksien ja tapaturmien ehkäisy.

- Huom. Tieto käynnin luonteesta tulee olla sekä hoidon tarpeen arvioinnin tietona että käynnin tietona. Tieto voi olla erilainen eri seurantapisteissä.
- Hoitoonpääsyn seurannassa käytetään hoidon tarpeen arvioinnin yhteydessä tehtyä luokittelua. Tällöin voidaan laskea, kuinka monta sellaista henkilöä, jolla on sairaanhoidon tarve, odottaa tietyllä hetkellä pääsyä vastaanottokäynnille. Vastaanottokäynnin tapahduttua voidaan jälkikäteen todeta, kuinka kauan odottaminen kesti. Käyntien tilastoinnissa saadaan tietoa avoterveydenhuollon käyntien sisällöllisestä kohdentumisesta terveydenhoitoon ja sairaanhoitoon.

Esimerkkejä:

Kuntoutustoiminnassa käynnin luonne määräytyy sen mukaan, onko kysymyksessä sairauden vuoksi vai ennaltaehkäisevänä toimenpiteenä toteutettava kuntoutus. Jos taustalla on sairaus ja potilaalle annetaan ravitsemus- tms. neuvontaa, käynnin luonne on sairaanhoito. Jos saman käynnin aikana hoidetaan sairautta ja annetaan terveysneuvontaa, käynnin luonne on se, mihin tarkoitukseen aika on varattu.

Jos todistuskäynti tehdään terveydentilan toteamiseksi (T-todistus, ajokorttitodistus ja vastaavat), on kyse terveydenhoidosta.

Käyttö: perusterveydenhuollon avohoito, kotihoito, työterveyshuolto

Hoidon tarpeen arvioinnin tulos

tieto siitä, miten asiakkaan asian hoitamisessa edetään

- Ilmaistaan PTHAVO - Hoidon tarpeen arvioinnin tulos -luokituksella.
- Tietoa käytetään hoitoonpääsyn seurannassa, mm. seurattaessa, kuinka usein hoito arvioidaan tarpeelliseksi mutta vastaanottoa ei voida järjestää ja annetaan kotihoito-ohjeita.

Tunniste	Nimi	Kuvaus ja lisätiedot
Y18	Ajanvaraus	Asiakkaalle varataan vastaanottoaika
Y19	Muu hoidon järjestely kuin ajanvaraus	Muu hoidon järjestely kuin ajanvaraus tarkoittaa asiakkaan ohjaamista jonkin muun palvelujen antajan tarjoaman hoidon piiriin, esimerkiksi kotikuntaansa tai hänet ohjataan maksusitoumuksella yksityisen sektorin palveluun.
Y21	Annettu neuvontaa/kotihoito-ohjeet	Asiakkaan henkilökohtainen tilanne on selvitetty ja todettu, että asia voidaan hoitaa kotiloissa annettujen neuvojen ja kotihoito-ohjeiden avulla eli ei ole tarvetta terveydenhuollon ammattilaisen antamaan hoitoon.
Y22	Hoito tarpeellista, mutta aikoja ei ole antaa	On tehty hoidon tarpeen arviointi ja hoito on todettu tarpeelliseksi, mutta aikoja ei ole annettavissa. Sen sijaan asiakas saatetaan laittaa ns. ajanvarausjonoon ja aika annetaan myöhemmin.
Y29	Tarjottu aika ei sovi asiakkaalle	Aika varataan asiakkaan toivomuksesta tarjottua myöhempään ajankohtaan. Näitä ajanvarauksia ja tapahtumia ei oteta mukaan hoidon saatavuuden seurantaan.

Käyttö: perusterveydenhuollon avohoito

3.6 Ajanvaraus tai hoitojonoon asettaminen

Ajanvarauksen päivä ja kellonaika (TS)

ajankohta, jolloin asiakkaalle tehtiin ajanvaraus

- Ajankohdan ilmoittamisessa käytetään aikaleiman päivämäärätietoa ja kellonaikaa, TS (Point In Time).
- Tietoa käytetään hoitoonpääsyn seurannassa.

Käyttö: erikoissairaanhoidon hoitoonpääsy, perusterveydenhuollon avohoito

Käynnille tai hoitojaksolle varattu ajankohta (TS)

ajankohta, jolloin palvelu tullaan antamaan

- Ajankohta ilmoitetaan käyttämällä aikaleiman päivämäärätietoa ja kellonaikaa, TS (Point In Time).
- Tietoa käytetään hoitoonpääsyn seurannassa.

Käyttö: erikoissairaanhoidon hoitoonpääsy, perusterveydenhuollon avohoito

Ammattiluokka

sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilön ammattiasemaan liittyvä ammattioikeus terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisterissä (Terhikki).

- Ammattiluokka ilmaistaan Valvira - Ammattioikeudet - koodistoluokituksella. Tässä ajanvarauksessa koskevassa tiedonkeruun osassa, ammatiksi ilmoitetaan sen henkilön ammatti, jolle suunniteltu käynti varataan.
- Ammattiluokka kuvaa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelua toteuttavan ammattihenkilön toimenkuvaa, kenelle suunniteltu aika varataan.
- Käynnin tai hoitojakson toteutumisen seurantapisteen ammattitiedosta päätellään, käynnin toteuttaneen ammattilaisen ammatti. Tiedon avulla seurataan, miten avohoidon työnjako toteutuu.
- Huom. henkilö, joka arvioi hoidon tarpeen, on usein toinen kuin palvelun toteuttaja. Ammatti -tiedon pitää tallentua eri seurantapistisiin.

Käyttö: erikoissairaanhoidon hoitoonpääsy, perusterveydenhuollon avohoito

Ammatti

kuvaa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelua toteuttavan ammattihenkilön toimenkuvaa.

- Ammatti -tieto kuvataan TK - Ammattiluokitus 2001 -koodistoluokituksella. Tässä ajanvarauksessa koskevassa tiedonkeruun osassa, ammatiksi ilmoitetaan sen henkilön ammatti, jolle suunniteltu käynti varataan.
- *Pakollinen, jos Valviran Ammattioikeustietoa ei ole saatavissa.*
- Käynnin tai hoitojakson toteutumisen seurantapisteen ammattitiedosta päätellään, käynnin toteuttaneen ammattilaisen ammatti. Tiedon avulla seurataan, miten avohoidon työnjako toteutuu. Huom. henkilö, joka arvioi hoidon tarpeen, on usein toinen kuin palvelun toteuttaja. Ammatti -tiedon pitää tallentua eri seurantapistisiin.
- *Huom. Ammattitiedon kirjaamiseen käytetään ensisijaisesti Ammattiluokka -tietokenttään tallentuvaa ammattioikeudet -luokitusta.*
- Ammatti koodataan Tilastokeskuksen Ammattiluokituksen avulla (Ammattiluokitus 2001). Ko. luokitus ei sisällä kaikkia nykyisiä ammattinimikkeitä. Tilastokeskuksen uudempi ammattiluokitus (2010) ei ole toistaiseksi vielä Koodistopalvelimella.
- Yhtenäisyyden vuoksi annetaan seuraavat ohjeet:
  - suuhygienistin ammattikoodina käytetään koodia 3225 (hammashuoltajat)
  - hammasteknikon ja erikoishammasteknikon koodina käytetään koodia 2229 (Muut terveydenhuollon erityisasiantuntijat)

Käyttö: erikoissairaanhoidon hoitoonpääsy, perusterveydenhuollon avohoito

Palvelumuoto

terveydenhuoltolain mukainen, organisaatioista riippumaton avohoitopalvelu perusterveydenhuollossa

- Ilmaistaan PTHAVO – Palvelumuoto -luokituksella

- Ajanvarauksen seurantapisteessä palvelumuotoluokituksella kuvataan, mihin palveluun suunnitellun tapahtuman ajanvaraus tehdään.
- Potilastietojärjestelmiin on määritelty usein kullekin ammattihenkilölle jokin palvelumuoto - luokka, jota heidän oletetaan yleensä käyttävän. Luokka täytyy olla ammattihenkilön muu- tettavissa, mikäli hänen tehtäväkuvansa vaihtelee.

Tunniste	Nimi	Kuvaus ja lisätiedot
T11	Avosairaanhoito	asiakkaan terveysongelman tai sairauden hoitoa varten annettavat päivystysluonteiset tai ennalta sovitut palvelut Huom. Ennalta sovittua avosairaanhoitoa on esimerkiksi pitkäaikaissairauksien (diabetes, astma, verenpainesai- raudet, reumataudit, dementia jne.) seuranta.
T21	Äitiysneuvola	raskaana oleville naisille ja lasta odottaville perheille raskausajan tueksi ja raskauden kulun seuraamiseksi annettavat palvelut Huom. Palvelumuodoksi kirjataan Äitiysneuvola palvelumuodoksi myös silloin, kun tämän palvelun yhteydessä hoidetaan sairautta. Jos äitiysneu- volassa tarkastetaan vauva, palvelumuotona on T22 Lastenneuvola.
T22	Lastenneuvola	alle oppivelvollisuusikäisten lasten terveen kasvun, kehi- tyksen ja hyvinvoinnin edistämiseksi sekä heidän per- heidensä tukemiseksi annettavat palvelut.
T23	Perhesuunnittelu- /ehkäisyneuvola	raskauden ehkäisyneuvontaa ja -seurantaa, raskauden suunnittelua sekä ehkäisyongelmien hoitoa varten annet- tavat palvelut Huom. Palvelumuodoksi kirjataan Perhe- suunnitteluneuvola myös silloin, kun tämän palvelun yhteydessä hoidetaan sairautta.
T24	Muut neuvolapalvelut	tietyille kohderyhmälle annettavat neuvolan kaltaiset pal- velut, jotka eivät kuitenkaan kohdistu raskauden suunnit- teluun ja seurantaan tai lapsen kehityksen seuraamiseen Huom. Tämän palvelumuotoluokan mukaisia palveluja ovat nuorten-, aikuisten- ja ikäihmisten neuvolat, opiske- lu- tai työterveyshuollon ulkopuolelle jäävien nuorten ja työikäisten sekä omaishoitajien terveystarkastukset, perhetyö ehkäisevässä terveydenhuollossa sekä asia- kas- ja palveluohjaus Huom. Palvelumuodoksi kirjataan Muut neuvolapalvelut myös silloin, kun tämän palvelun yhteydessä hoidetaan sairautta.
T25	Kasvatus- ja perheneuvo- la	asiantuntijatuen antaminen kasvatus- ja perheasioissa sekä lapsen myönteistä kehitystä edistävä sosiaalinen, psykologinen ja lääketieteellinen tutkimus ja hoito
T26	Kouluterveydenhuolto	perusopetusta antavien oppilaitosten oppilaiden tervey- den ja hyvinvoinnin seuraamiseksi ja edistämiseksi, ter- veysongelmien hoitamiseksi sekä vanhempien ja huolta- jien kasvatustyön tueksi annettavat palvelut sekä koulu- yhteisön ja -ympäristön terveellisyttä, turvallisuutta ja hyvinvointia edistävät palvelut Huom. Palvelumuodoksi kirjataan Kouluterveydenhuolto myös silloin, kun tämän palvelun yhteydessä hoidetaan sairautta.

T27	Opiskeluterveydenhuolto	opiskelijoiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi ja seuraamiseksi sekä sairauksien hoitamiseksi annettavat palvelut sekä opiskeluyhteisön ja -ympäristön terveellisyttä, turvallisuutta ja hyvinvointia edistävät palvelut Huom. Opiskeluterveydenhuollosi kirjataan sairaanhoito, mielenterveys- ja päihdetyö, seksuaaliterveyden edistäminen, suun terveydenhuolto sekä myös opiskeluterveydenhuollossa toteutuneet kutsuntatarkastukset.
T28	Seulonnat ja muut joukkotarkastukset	määritellyille kohderyhmille sairauksien ennalta havaitsemiseksi annettavat palvelut Huom. Tähän palvelumuotoiluokkaan lasketaan kuuluvaksi esim. 50---69-vuotiaille naisille järjestettävät rintasyöpäseulontatutkimukset ja 30---60-vuotiaille naisille järjestettävät kohdun kaulan syöpäseulontatutkimukset.
T29	Muu terveydenhoito	erikseen toteutettu seksuaaliterapia- ja rokotustoiminta, ne kutsuntatarkastukset, joita ei toteuteta opiskeluterveydenhuollossa, todistuskäynnit terveydentilan toteamiseksi (T-todistus, ajokorttitodistus) ja muut vastaavat terveydenhoitopalvelut
T30	Lakisääteinen työterveyshuolto	palvelut, joiden tavoitteena on edistää työhön liittyvien sairauksien ja tapaturmien ehkäisyä, työn ja työympäristön terveellisuutta ja turvallisuutta, työyhteisön häiriötöntä toimintaa sekä työntekijöiden terveyttä ja työ- ja toimintakykyä Huom. Tähän palvelumuotoiluokkaan kuuluu myös työterveyshuollon palveluna järjestetty fysioterapia.
T31	Ei-lakisääteinen työterveyshuolto	työnantajan työntekijälleen järjestämät työterveyshuoltolain 14§:n mukaiset sairaanhoitopalvelut ja muut terveydenhuoltopalvelut
T35	Merimiesterveidenhuolto	merenkulkijoille annettavat terveydenhuoltopalvelut Huom. Merimiesterveidenhuollon järjestämisvastuu kuuluu terveydenhuoltolain 19 §:ssä, kohdassa 1 määrättyille kunnille.
T40	Kotihoito	yhdistetyt kotipalvelun ja kotisairaanhoidon palvelut Huom. Ensisijaisesti tilastoinnissa pyritään erittelemään kotipalvelun ja kotisairaanhoidon palvelut, mutta mikäli toiminnot eivät ole eroteltavissa, kirjataan toiminta kotihoidoksi.
T41	Kotisairaanhoito	hoito- ja palvelusuunnitelman mukaiset tilapäiset sairaanhoidon palvelut asiakkaalle hänen kotonaan, asuinpaikassaan tai vastaavassa paikassa
T42	Kotipalvelu	terveydenhuollon ammattilaisen palvelut, jotka annetaan asiakkaalle kotona selviytymisen tueksi hänen kotonaan, asuinpaikassaan tai vastaavassa paikassa Huom. Kotipalvelua annetaan henkilölle, joka tarvitsee apua päivittäisissä toiminnoissa. Kotipalvelu voi olla hoito- ja palvelusuunnitelman mukaista, säännöllistä palvelua tai tilapäistä palvelua.
T43	Kotisairaala	lääkärijohtoista, hoitotiimin antamaa ympärivuorokautista kotona annettavaa hoitoa, joka korvaa sairaalahoitoa =

		akuuttihoitoa rajoitetun ajan
T51	Fysioterapia	väestön terveyttä, toimintakykyä ja hyvinvointia edistävät ja ylläpitävät yksilö- ja/tai ryhmätoimintapalvelut Huom. Fysioterapian tarpeen kartoittamiseksi selvitetään asiakkaan liikkumis- ja toimintakykyä sekä niitä haittaavia tai estäviä tekijöitä. Asiakkaalle optimaalisen toiminta- ja liikuntakyvyn saavuttamiseksi käytetään fysioterapeuttista hoitoa. Työterveyshuollossa annettavan fysioterapian palvelumuodoksi kirjataan työterveyshuolto.
T52	Apuvälinepalvelu	apuvälineluovutuksen yhteydessä asiakkaalle annettavat tutkimus-, hoito- tai neuvontapalvelut Huom. Apuvälineellä tarkoitetaan tässä yhteydessä sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilön arvion perusteella asiakkaalle päivittäisten toimintojen ylläpitämiseksi ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi myönnettävää laitetta.
T53	Puheterapia	puheen, kielen ja äänen häiriöiden lääkinälliset tutkimis-, hoito- ja kuntoutuspalvelut
T54	Toimintaterapia	asiakkaan toimintamahdollisuuksia päivittäisessä toimintaympäristössä edistävät kuntoutuspalvelut, jotka sisältävät tutkimusta, hoitoa tai neuvontaa
T55	Jalkaterapia	jalkaongelmia ehkäisevä ja jalkojen toimintaa ylläpitävä hoito sekä sairausperäisten jalkaongelmien hoito Huom. Jalkaterapian osa-alueita ovat: jalkaterapiatarpeen ja alaraajojen toimintakyvyn arviointi, ehkäisevä jalkaterapia, kliininen jalkaterapia, jalkojen apuvälineterapia ja toiminnallinen harjoittelu.
T56	Ravitsemusterapia	ohjaus ja opastus, jonka tavoitteena on suunnitella asiakkaalle tai asiakasryhmälle sopiva ruokavalio ja tukea sen toteutuksessa (esimerkiksi gluteeniton ruokavalio keliakikolle) Huom. Myös terveyden edistämiseen ja sairauksien ehkäisyyn liittyvä ravitsemusohjaus kuuluu ravitsemusterapiaan (esimerkiksi painonhallinta, jonka avulla voidaan ehkäistä tyyppi 2 diabetesta).
T58	Terveyssosiaalityö	palvelut, joissa selvitetään potilaan kokonaistilanne ja sosiaalisten tekijöiden yhteys sairauteen, sairastamiseen tai vammautumiseen Huom. Terveydenhuollon sosiaalityö on informointia, ohjausta ja neuvontaa, hakemusten tekemistä, palvelujen järjestämistä sekä korvausten hankkimista. Palvelumuotoa käytetään esimerkiksi sosiaaliohjaajien ja -neuvojen kohdalla.
T59	Muu kuntoutus ja erityisterapia	tämän luokituksen luokkiin T51-T56 kuulumaton kuntoutustoiminta
T60	Suun terveydenhuolto	suun ja hampaiden terveyttä ylläpitävä ja edistävä toiminta sekä suun ongelmien ja sairauksien hoitamiseksi järjestetyt palvelut
T71	Mielenterveystyö	perusterveydenhuollon avohoidon toimintana järjestetyt mielenterveyspalvelut Huom. Mielenterveyspalvelut ovat elämän kriisitilanteiden ja mielenterveysongelmien tueksi

		<p>sekä psykiatriin sairauksiin tarjottavia avopalveluja. Mielenterveystyön palvelumuotoluokkaan kirjataan kuuluvaksi terveyskeskuksen tuottama terveydenhuoltolain, mielenterveystyön ja sosiaalihoitolain mukainen mielen-terveystyö silloin, kun asianomaiseen tehtävään osoitettu sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilö sitä pääsääntöisesti hoitaa. Psykoterapia lasketaan sisältyväksi mielenterveystyöhön. Lääkärin tai muun sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilön vastaanottotapahtumat, jotka eivät toteudu erikseen osoitetun mielenterveysyksikön tai mielenterveyden asioiden hoitamiseen erikoistuneen ja osoitetun ammattihenkilön toimesta, kirjataan avosairaanhoidoksi. Huom. terveyskeskuksissa toimivat niin sanotut koulutetut depressiohoitajat kirjaavat käyntitapahtumat tämän palvelumuodon alle.</p>
T73	Päihdetyö	<p>perusterveydenhuollon avohoidon toimintana järjestettävät ehkäisevät, hoitavat ja kuntouttavat, nimenomaisesti päihteisiin osoitetut/kohdistuvat palvelut Huom. Mikäli esim. mielenterveysyksikön asiakkaan kanssa käsitellään myös päihdeasioita, kirjataan tämä kuitenkin kuuluvaksi mielenterveystyöhön. Samoin, mikäli lääkärin tai muun sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilön avosairaanhoidon vastaanotolla käsitellään asiakkaan päihdeasiaa, kirjataan toiminta avosairaanhoidoksi. Päihdetyöksi on tarkoitus kirjata vain erikseen osoitetun päihdeyksikön tai päihdetyön hoitamiseen erikoistuneen ja osoitetun ammattihenkilön toimesta toteutunut toiminta.</p>
T80	Päivätoiminta	<p>perusterveydenhuollon avohoidon toimintana järjestettävät, terveyttä, toimintakykyä ja kodin arjessa selviytymistä tukevat palvelut, jotka kohdistuvat iäkkäisiin ja/tai pitkäaikaissairaisiin ihmisiin</p>
T81	Päiväsairaalatoiminta	<p>lääkärin päätökseen perustuvat, perusterveydenhuollon avohoidon toimintana tuotetut tutkimus-, hoito- ja kuntoutuspalvelut silloin, kun vastaanottokäynti ei riitä täyttämään tuen tarvetta ja kun ympärivuorokautinen hoito ei ole välttämätöntä</p>
T90	Muu palvelutoiminta	<p>tämän luokituksen muihin luokkiin kuulumaton palvelutoiminta</p>

Käyttö: perusterveydenhuollon avohoito

Erikoisala

suunniteltu hoidon tarpeen arviointi tai hoito tietyllä terveydenhuollon erikoisalalla

- Ilmoitetaan Hilmo - Terveydenhuollon erikoisalajat -luokituksen mukaisesti.
- Ks. lisätietoja kohdassa "Käynnin tai hoitojakson toteutuminen".

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, erikoissairaanhoidon hoitopaikka, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, perusterveydenhuollon avohoito

Yhteystapa

ammattihenkilön ja asiakkaan välisen vuorovaikutuksen tapa

- Ilmaistaan Hilmo - Yhteystapa -luokituksella.
- Tiedon avulla voidaan esim. seurata, missä määrin etäasiointi korvaa perinteisiä vastaanottokäyntejä.
- Hilmo - Yhteystapa-luokitusta käytetään erikoissairaanhoidossa myös hoitoonpääsyn seurannassa.

Tunniste	Nimi	Kuvaus ja lisätiedot
R10	Asiakkaan käynti vastaanotolla	asiakkaan käynti ammattihenkilön luona palveluntarjoajan toimipaikassa
R20	Ammattihenkilön käynti asiakkaan kotona	ammattihenkilön käynti asiakkaan luona tämän kotona tai kotia vastaavassa paikassa
R30	Ammattihenkilön käynti asiakkaan työpaikalla	ammattihenkilön käynti asiakkaan luona tämän työpaikalla
R41	Ammattihenkilön käynti asiakkaan luona muualla kuin kotona tai työpaikalla	ammattihenkilön käynti asiakkaan luona muualla kuin tämän kotona tai työpaikalla Huom. Tämä luokka sisältää käynnin asiakkaan luona päiväkodissa, liikkuvassa yksikössä, palvelutalossa tai jossakin tapahtumassa. <ul style="list-style-type: none"> • Luokkaan ei sisälly erikoissairaanhoidon sisäisiä käyntejä, kuten poliklinikalla toimivan lääkärin käyntiä vuodeosastolla.
R52	Reaaliaikainen etäasiointi	asiakkaan ja ammattihenkilön välinen etäasiointi reaaliaikaisessa kontaktissa, esim. puhelimella tai videoneuvottelulla
R56	Etäasiointi ilman reaaliaikaista kontaktia	asiakkaan ja ammattihenkilön välinen etäasiointi ilman reaaliaikaista kontaktia, esim. kirjeellä, asiointitilin kautta, sähköpostilla tai sähköisellä asiointijärjestelmällä, verkkopalvelulla tai chatilla
R60	Ammattihenkilöiden välinen konsultaatio	kahden tai useamman ammattihenkilön välinen asiointi, jossa asiakkaan asian hoidosta vastuussa oleva ammattihenkilö kysyy kannanottoa toiselta ammattihenkilöltä ilman asiakkaan läsnäoloa. <ul style="list-style-type: none"> • Luokkaan ei sisälly erikoissairaanhoidon sisäisiä konsultaatioita.
R71	Ammattihenkilöiden välinen neuvottelu	kahden tai useamman ammattihenkilön välinen asiointi, jossa ammattihenkilöt neuvottelevat keskenään asiakkaan asiassa ilman kontaktia asiakkaaseen, esim. ver-

		<p>kostopalaverissa tai hoitokokouksessa ilman asiakasta.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Luokkaan ei sisälly erikoissairaanhoidon sisäisiä neuvotteluja.
R72	Asiakkaan asian hoito	<p>asiakkaan asian käsittely ilman kontaktia asiakkaaseen ja ilman ammattihenkilöiden välistä neuvottelua, esim. reseptin uudistaminen tai laboratoriovastauksen tarkastaminen tai lähetteen laatiminen Huom. luokkaan ei sisälly asiakkaan asian hoitoa erikoissairaanhoidon sisällä.</p>
R80	Vuodeosastohoito	<p>erikoissairaanhoidossa tai perusterveydenhuollossa annettava laitoshoido, joka perustuu sosiaali- ja terveysministeriön asetukseen 1806/2009 avo- ja laitoshoidon määrittelyn perusteista</p>
R90	Muu asiointi	<p>asiakkaan ja ammattihenkilön välinen asiointi muulla asiakkaan palveluprosessiin liittyvällä tavalla, joka ei sisälly luokituksen muihin luokkiin</p>

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, perusterveydenhuollon avohoito, kotihoito, työterveyshuolto

Tulodiagnoosi

läheteessä ilmoitettu diagnoosi tai hoidon tarpeen arvioinnin perusteella tehty diagnoosi; diagnoosi tarkoittaa tautia, sairautta, vikaa, vammaa, kemiallisen aineen haittavaikutusta tai hoidon haittavaikutusta (haittatapahtumaa)

- Ilmaistaan THL - Tautiluokitus ICD-10:n mukaisesti.
- Tietoa käytetään kiireetöntä hoitoa odottavien seurannassa. Hoitopäätös on tehty joko lähetteen tai hoidon tarpeen arvioinnin yhteydessä.
- Tieto ilmoitetaan myös konservatiiviselle erikoisalolle, jolloin se voi tarkoittaa ns. työdiagnoosia (esim. väsymys).

Käyttö: erikoissairaanhoidon hoitoonpääsy

Suunniteltu toimenpide

läheteeseen tai hoidon tarpeen arviointiin perustuva toimenpide, jota varten potilas on asetettu hoitoon odottamaan kiireetöntä hoitoa

- Ilmoitetaan THL - Toimenpideluokituksen mukaisesti.
- Ilmoitetaan myös konservatiivisille erikoisalolle, jolloin asiakas tai potilas voi odottaa hoitoa esimerkiksi hoidolliseen toimenpiteeseen.
- On hyvä varmistaa, että suunniteltu toimenpide ja tulodiagnoosi sopivat toisiinsa.

Käyttö: erikoissairaanhoidon hoitoonpääsy

Hoitojonoon asettamispäivä

päivä, jolloin potilas asetetaan jonoon odottamaan vuodeosastohoitoa, päiväkirurgista tai poliklinistä hoitoa

- Jos hoitoaika on varattu heti (=hoidonvaraus), hoitojonoon asettamispäivä on sama kuin hoidonvarauspäivä.
- Hoitojonoon asettamispäivän tulisi olla sama, jolloin lääkäri on tehnyt päätöksen hoitoon ottamisesta (hoitopäätös).
- Hoitojonoon asettamispäivä täytetään kaikkien potilaiden kohdalta.
- Mikäli saapumistapa on päivystys, siirto ajanvarauspoliklinikalta osastohoitoon, erikoisala-siirto samassa sairaalassa, sairaalasiirto tai muu tapa, hoitojonoon asettamispäivä on saapumispäivä.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, erikoissai-raanhoidon hoitoonpääsy

Jonottamisen syy

potilaan hoitoon odottamisen syy

- Jonottamisen syy –luokitukselta on poistunut luokka 8 (kiireellinen hoito).

Tunniste	Nimi	Kuvaus ja lisätiedot
0	Sairaalan resurssit (kuuluu hoitotakuun piiriin)	potilas odottaa hoitoa sairaalasta johtuvista syistä. Mikäli potilas ei ole voinut ottaa tarjottua hoitoaikaa vastaan lääketieteellisistä tai muista perustelluista syistä, etsitään uusi aika eikä jonoon asettamispäivää muuteta.
A	Hoidon tarpeen arviointi (kuuluu hoitotakuun piiriin)	potilas odottaa hoidon tarpeen arviointia. Hoidon tarpeen arvioinnissa selvitetään yhteydenoton syy, sairauden oireet ja niiden vaikeusaste sekä kiireellisyys yhteydenottajan kertomien esitetietojen tai lähetteen perusteella. Jos hoidon tarpeen arviointi edellyttää erityisiä kuvantamis- tai laboratoriotutkimuksia tai lääkärin tai muun terveydenhuollon ammattihenkilön arviointia, asetetaan potilas hoitojonoon odottamaan hoidon tarpeen arviointia.
		• Hoidon tarpeen arviointi edellyttää, että terveydenhuollon ammattihenkilöllä on asianmukainen koulutus, työkokemus ja yhteys hoitoa antavaan toimintayksikköön sekä käytettävissä potilasasiakirjat.
		• Vastaanottokäynnin yhteydessä terveydenhuollon ammattihenkilö voi koulutuksensa, työkokemuksensa ja toimintayksikössä sovitun työnjaon perusteella tehdä hoidon tarpeen arvioinnin potilaan kertomien esitetietojen ja hänestä tehtyjen riittävien selvitysten perusteella.

		• Hoidon tarpeen arviointi voidaan tehdä myös puhelinpalveluna.
2	Potilaan päätös	potilas on kieltäytynyt (perunut) hänelle tarjotusta hoitoajasta ja hänen kanssaan on sovittu hoito yli puolen vuoden päähän tai potilaan kanssa on sovittu, että hoitoaika jätetään auki
3	Lääketieteelliset syyt	hoidon antamispäivä määräytyy lääketieteellisistä syistä tiettyyn ajankohtaan
5	Toistuva hoito tai seuranta	potilasta hoidetaan tai hänen sairauttaan seurataan tietyin määräajoin
6	Muu syy	jonottamiselle on muihin luokkiin soveltumaton syy
7	Päivystys	potilas on tullut sairaalaan äkillisen hoidon tarpeen vuoksi ilman ennalta varattua aikaa joko lähetteellä tai ilman lähetettä. Potilaan hoitoa ei voi siirtää ilman vaaraa seuraavaan vuorokauteen.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, erikoissairaanhoidon hoitopäätös

3.7 Tulotiedot tai hoidon alkamistiedot

Mistä tuli (aiempi hoitopaikka)

mistä tai millaisesta palvelusta asiakas tai potilas tuli hoitoon

- Ilmaistaan Hilmo - Mistä tuli -luokituksen mukaisesti.
- Luokitus kertoo, mistä asiakas tai potilas saapui hoitoon hoitajakson alkaessa (henkilön fyysistä siirtymistä nykyiseen hoitopaikkaan esim. kotoa, toisesta laitoksesta jne.) ja niitä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita, joita hän mahdollisesti sai ennen nykyistä hoitajaksoa.
- Jos asiakas tai potilas saapuu hoitopaikasta, jossa on monenlaista palvelua tai hoitoa samanaikaisesti kuten terveyskeskuksen ja vanhainkodin osastohoitoa, ilmoitetaan luokka saadun palvelun luonteen mukaan.
- Luokituksen käyttö poistuu terveydenhuollon hoitoilmoituksista vuonna 2019.

Tunniste	Nimi	Kuvaus ja lisätiedot
1	Laitoshoido	asiakas/potilas tuli sosiaali- tai terveydenhuollon <i>laitoshoidosta</i> . <ul style="list-style-type: none"> • Laitoshoido on sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilöstön antamaa ympärivuorokautista hoitoa, jossa sisäänottoa ja hoidon päättymistä koskevan päätöksen tekee toimintayksikkö tai viranomainen (mu-kaan lukien lääkäri). Laitoshoido tapahtuu yksiköissä,

		<p>jotka KELA on määritellyt laitoksiksi.</p> <ul style="list-style-type: none"> <u>Suosittelaa käytettävän tämän luokituksen alimman tason koodeja 11-18, mutta luokkaa voi käyttää, jos tarkempaa tietoa ei ole tai luokituksen alimman tason luokat eivät sovi.</u>
11	Sairaala	asiakas/potilas tuli sairaalan tai terveyskeskuksen vuodeosastohoidosta muulta kuin yleislääketieteen erikoisalalta (erikoisala 98).
12	Terveyskeskus	asiakas/potilas tuli terveyskeskuksen perusterveydenhuollon vuodeosastohoidosta yleislääketieteen erikoisalalta (erikoisala 98).
13	Vanhainkoti	asiakas/potilas tuli vanhainkodista tai dementoituneiden laitoshoidoista (palvelualat 31, 33).
14	Kehitysvammalaitos	asiakas/potilas tuli kehitysvammalaitoksesta (palveluala 41).
15	Päihdehuollon laitos	asiakas/potilas tuli päihdehuollon kuntoutusyksiköstä tai katkaisuhoidon osastolta, jossa oli ollut ympärivuorokautisesti (palveluala 5).
16	Kuntoutuslaitos	asiakas/potilas tuli kuntoutuslaitoksesta (palveluala 6).
18	Muu laitoshoido	asiakas/potilas tuli muusta sosiaali- tai terveydenhuollon laitoshoidosta, esim. lastenkodeista.
2	Koti, kotihoito ja palveluasuminen	<p>asiakas/potilas tuli kotoa, kotihoidosta tai palveluasumisen piiristä, mutta tarkempaa tietoa ei ole tai tarkemmat luokat eivät sovi tässä yhteydessä.</p> <ul style="list-style-type: none"> <u>Suosittelaa käytettävän koodeja 21-27.</u>
21	Kotihoito/ei-ympäri- vuorokautinen palveluasuminen	<p>asiakas/potilas tuli kotihoidosta tai ei-ympäri- vuorokautisen palveluasumisen piiristä (palvelualat 7, 43, 44, 81, 82, 83, 86).</p> <ul style="list-style-type: none"> Luokkaa käytetään myös, jos asiakas/potilas, joka tuli kotoa ja on saanut omaishoidontukea
22	Koti ilman säännöllisiä palveluja	<p>asiakas/potilas tuli kotoa eikä ole saanut säännöllisesti kotiin annettavia palveluja.</p> <ul style="list-style-type: none"> Asiakas saattaa satunnaisesti käyttää avohoidon palveluja.
23	Vanhusten ympärivuorokautinen palveluasuminen	asiakas/potilas tuli vanhusten ympärivuorokautisesta asu- mispalvelusta (palvelualat 32, 34).

24	Kehitysvammaisten autettu asuminen	asiakas/potilas tuli kehitysvammaisten autetun asumisen piiristä (palveluala 42)
27	Muu ympärivuorokautinen palveluasuminen	asiakas/potilas tuli muun ympärivuorokautisen palveluasumisen piiristä (palvelualat 84, 85) <ul style="list-style-type: none"> Koodia ei käytetä, jos iäkäs tai kehitysvammainen henkilö tulee palveluasumisesta
3	Vastasyntynyt	sairauden takia hoitoon tullut vastasyntynyt <ul style="list-style-type: none"> Terveestä vastasyntyneestä ei tehdä hoitoilmoitusta Vastasyntynyt on alle 28 vrk ikäinen lapsi Koodia käytetään, kun vastasyntynyt tulee synnyttäneiden osastolta tai kotoa hoitoon. Mikäli vastasyntynyt tulee toisesta sairaalasta jatko-hoitoon, käytetään luokkaa 11 (sairaala).

Käyttö: sosiaalihuolto

Lähtöpaikan koodi

palveluntuottajaorganisaatio, josta asiakas tai potilas tuli hoitoon

- Ilmaistaan Toimipaikkarekisteri (TOPI) mukaisesti.

Käyttö: sosiaalihuolto

Lähtöpaikan koodin tarkennin

palveluntuottajan palveluyksikkö, josta asiakas tai potilas tuli hoitoon

- Ilmoitetaan toimipaikkarekisterin (TOPI-rekisteri) koodien tarkentimien mukaisesti (PAL-TU-koodin tarkennin).
- Tarkennin ilmaisee klinikkaa, osastoa tai muuta vastaavaa yksikköä.
- Palveluntuottajan eri palveluyksiköiden PALTU-koodi on sama.

Käyttö: sosiaalihuolto

Lähtöpaikan OID-tunnus

palveluntuottajan, josta asiakas/potilas tuli hoitoon

- Ilmaistaan THL - SOTE-organisaatiorekisterin koodein.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito

Hoitoon tulon syy

syyt, joiden vuoksi asiakas tai potilas on otettu hoitoon

- Ilmaistaan Hilmo - Hoitoon tulon syy -luokituksen mukaisesti.
- Hoitoon tulon syitä on yleensä monia, joten suositellaan ilmoitettavan kolme keskeisintä syytä tärkeysjärjestyksessä.

Tunniste	Nimi	Kuvaus ja lisätiedot
1	Fyysiset syyt	fyysiset syyt, tarkemmin määrittelemättä <ul style="list-style-type: none"> • Suositellaan käytettävän luokituksen alimman tason luokkia 11 ja 12.
11	Itsestä huolehtimisen vajavuudet (hygieniä)	itsestä huolehtimisen vajavuudet päivittäistoiminnoissa, erityisesti hygienian hoidossa
12	Liikkumiskyvyn vajavuudet	Liikkumiskyvyn vajavuudet
2	Hermostolliset syyt	hermostolliset syyt, joita ei voi kuvata yhdellä oireella <ul style="list-style-type: none"> • Suositellaan käytettävän luokituksen alimman tason luokkia 21–24
21	Muistamattomuus	muistinmenetys tai muistittomuus, jonka syy ei ole tiedossa
22	Sekavuus	tajunnan häiriö, jolle on ominaista häiriintynyt orientaatio aikaan, paikkaan ja/tai henkilöön nähden, ilmenee sekavana ajatteluna ja käyttäytymisenä
23	Viestimiskyvyn vajavuudet (puhe, kuulo, näkö)	Viestimiskyvyn vajavuudet; puhe, kuulo, näkö
24	Dementia	älyllisen suorituskvyn heikentyminen 18- ikävuoden jälkeen; elimellisestä syystä aiheutuva laaja-alainen henkisen suorituskvyn, erityisesti muistin ja päättelykvyn, heikentyminen, joka selvästi rajoittaa henkilön sosiaalista ja ammatillista toimintaa ja aiheuttaa jonkinasteisen hoidon tarpeen
3	Psyykkis-sosiaaliset syyt	psyykkis-sosiaaliset syyt, ilman tarkempaa määritelmää <ul style="list-style-type: none"> • Jos mahdollista, valitaan luokituksen alimman tason luokat 31–39 ja 71–76.

31	Masennus	mielentila jolle on ominaista mm. alakuloisuus, aloitekyvyn puute, väsymys ja unihäiriöt
32	Muu psykiatrinen sairaus/oire	muu psykiatrinen sairaus/oire
71	Alkoholiongelma	alkoholiongelma
72	Huumausaineongelma	huumausaineongelma
73	Lääkkeiden ongelma-käyttö	lääkkeiden ongelmakäyttö
74	Sekakäyttöongelma	sekakäyttöongelma
75	Muu riippuvuus	muu riippuvuus
76	Läheisen päihdeongelma tai vastaava	läheisen päihdeongelma tai vastaava
34	Yksinäisyys, turvattomuus	muista erillisen, eristeisen tai turvattomuuden tunteen kokeminen
35	Asumisongelmat	asunnon kuntoon ja sijaintiin liittyvät tekijät, jotka lisäävät tai aiheuttavat ulkopuolisen hoidon tarpeen
36	Omaisten avun puute	<ul style="list-style-type: none"> Omaisen avun puute tarkoittaa sitä, että asiakas/potilas on pääsääntöisesti turvautunut omaisten apuun jokapäiväisistä toiminnoista selviytymisessä, mutta tämä apu on jostain syystä tilapäisesti tai pysyvästi loppunut.
37	Hoitajan loma	<ul style="list-style-type: none"> Vakituisesti asiakasta hoitava henkilö/omainen turvautuu tilapäiseen ulkoiseen apuun oman lomansa ajaksi. Asiakkaalla itsellään on muutoin määriteltävä syy avun tarpeeseensa.
38	Kotiin annettavien palvelujen tarjonnan puute	Kotiin annettavien palvelujen tarjonnan puute
39	Tarkoituksenmukaisen hoitopaikan puute	Tarkoituksenmukaisen hoitopaikan puute
4 Kuntoutus		<ul style="list-style-type: none"> Kuntoutus on ajallisesti rajattu kuntoutusjakso, jonka perustana on kuntoutussuunnitelma
41	Lääkinnällinen kuntoutus	Lääkinnällinen kuntoutus

5 Tapaturma	<ul style="list-style-type: none"> Käytetään myös silloin, kun asiakas tulee somaattisesta sairaalahoidosta jatkohoitoon ja tapaturman hoito estää paluun aikaisempaan hoitomuotoon tai kotiin.
6 Somaattisen sairauden tutkimus ja hoito	<ul style="list-style-type: none"> käytetään myös sosiaalihuollon alalla, muun muassa kun hoitoon tulon syynä on hoidon tarpeen moniammatillinen selvittäminen, diagnosointi ja/tai lääkityksen määrittäminen

Käyttö: sosiaalihuolto

Hoivan tarve tullessa, lähtiessä ja laskentahetkellä, asiakkaan hoivan tarve (hoitoisuus)

- Ilmaistaan Hilmo - Hoivan tarve tullessa, lähtiessä ja laskentahetkellä -luokituksen mukaisesti.
- Hoivan tarpeen arvio tehdään asiakkaan tullessa, lähtiessä ja laskentahetkellä. Luokka määräytyy hoitojakson vaativimman hoivan tarpeen mukaan.
- Arvion tekee se sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilö, joka keskeisesti vastaa hoidosta.

Tunniste	Nimi	Kuvaus ja lisätiedot
1	Täysin tai lähes oma-toiminen	<p>henkilö selviytyy omatoimisesti päivittäisissä toiminnoissaan. (henkilökohtainen hygienia, ravitsemus, liikkuminen)</p> <ul style="list-style-type: none"> Hän on psyykkisesti ja sosiaalisesti tasapainoinen. Hän selviytyy itsenäisesti eri elämäntilanteistaan. Lisämääritys lapsille: Vauva, leikki-ikäinen, kouluikäinen, jonka vanhemmat huolehtivat lähes täysin lapsensa hoitamisesta. Nuorisoikäinen, joka selviytyy omatoimisesti.
2	Ajoittainen hoivan tarve	<p>henkilö tarvitsee ajoittain apua, tukea ja ohjausta joissakin tai kaikissa seuraavista alueista: henkilökohtaisen hygienian hoidossa, ravitsemuksesta huolehtimisesta ja liikkumisesta sekä elämänhallinnassa ja vuorovaikutussuhteissa</p> <ul style="list-style-type: none"> Lisämääritys lapsille: Lapsi tarvitsee apua ajoittain henkilökohtaisessa hygieniassa, ravitsemuksessa ja liikkumisessa sekä elämänhallinnassa ja vuorovaikutussuhteissa.
3	Toistuva hoivan tarve	<p>henkilö tarvitsee toistuvasti apua, tukea ja ohjausta joissakin tai kaikissa seuraavista alueista: henkilökohtaisen hygienian hoidossa, ravitsemuksesta huolehtimisesta ja liikkumisesta sekä elämänhallinnassa ja vuorovaikutussuhteissa</p> <ul style="list-style-type: none"> Lisämääritys lapsille: Hoitohenkilökunta ohjaa ja tukee

		toistuvasti lasta ja perhettä.
4	Lähes jatkuva hoivan tarve	<p>henkilö tarvitsee lähes jatkuvasti apua, tukea ja ohjausta joissakin tai kaikissa seuraavista alueista: henkilökohtaisen hygienian hoidossa, ravitsemuksesta huolehtimisesta ja liikkumisesta sekä elämänhallinnassa ja vuorovaikutuksessa</p> <ul style="list-style-type: none"> Lisämäärittäminen lapsille: Lähes jatkuvan hoidon tarve sisältää lapsen ja perheen neuvonnan ja ohjauksen hoito- toimenpiteisiin siirryttäessä jatkohoitopaikkaan tai kotiin. Vanhemmat voivat osallistua hoitoon lapsen/perheen tilanteen ja voimien mukaan. Vaatii hoitajan lähes jatkuvan seurannan ja hoidon. Terminaalihoidossa lapsen ja perheen hoito ja tukeminen sekä perheen informointi.
5	Jatkuva ympärivuorokautisen hoivan tarve	<p>henkilö tarvitsee jatkuvasti ympäri vuorokauden apua, tukea ja ohjausta joissakin tai kaikissa seuraavista alueista: hygienian hoidossa, ravitsemuksesta huolehtimisesta ja liikkumisesta, tukemisesta ja ohjaamisesta/ neuvonnassa sekä elämänhallinnassa ja vuorovaikutuksessa</p> <ul style="list-style-type: none"> Lisämäärittäminen lapsille: Lapsi/perhe tarvitsevat ympärivuorokautista hoitoa ja moniammatillista yhteistyötä.
6	Kuollut	henkilö on kuollut

Käyttö: sosiaalihuolto

RAI-järjestelmästä kustannuspaino (jos on tiedossa)

vanhusasiakkaiden hoidon tarpeen ja laadun sekä kustannusten arviointi- ja seurantajärjestelmän kustannuspaino

- Ne sosiaalihuollon toimintayksiköt, jotka ovat mukana RAI-järjestelmässä, voivat ilmoittaa asiakkaan kustannuspainon viimeisimmän mittauksen arvon.

Käyttö: sosiaalihuolto

3.8 Käynnin tai hoitojakson toteutuminen

kuvaavat käynnin tai hoitojakson piirteitä kuten hoidon kiireellisyyttä tai tapaa, jolla asiakas ja ammattihenkilö kohtaavat.

- Käynnit eri ammattihenkilöille saman päivän aikana kirjataan erillisiksi käynneiksi.
- Yhdellä asiakkaalla voi olla samana päivänä useampi kuin yksi käynti.
- Avustaminen toimenpiteessä tai hoitajan suorittama toimenpide lääkärikäynnin aikana eivät ole kuitenkaan erillisiä käyntejä. Tietoja ei kerätä ns. avustavista suoritteista. Huom. poikkeuksena tästä rokotukset, jotka tulee aina kirjata käynnille. Kaikki annetut rokotukset tulee kirjata, niitä ei pidä kirjata ns. avustavaksi suoritteeksi.

Käynnin tai hoitojakson aloitusajankohta (TS)

ajankohta, jolloin käynti tai hoitojakso alkaa

- Aloitusajankohta ilmoitetaan käyttäen muotoa päivämäärä ja kellonaika, TS (Point In Time).
- Käynnin tai hoitojakson aloitusaika tarkoittaa hetkeä, jolloin asiakas saapuu vastaanotolle tai hoitojakso alkaa (potilas sisäänkirjataan). Kotikäynnin ollessa kyseessä aloitusajankohta tarkoittaa hetkeä, jolloin ammattihenkilö saapuu asiakkaan luo.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, perusterveydenhuollon avohoito, työterveyshuolto, kotihoito, sosiaalihuolto

Käynnin tai hoitojakson lopetusajankohta (TS)

ajankohta, jolloin käynti tai hoitojakso päättyy

- Lopetusajankohta ilmoitetaan käyttäen muotoa päivämäärä ja kellonaika, TS (Point In Time).
- Käynnin tai hoitojakson lopetusajankohta tarkoittaa hetkeä, jolloin asiakas poistuu vastaanotolta tai hoitojakso päättyy (potilas uloskirjoitetaan). Kotikäynnin ollessa kyseessä lopetusajankohta tarkoittaa hetkeä, jolloin ammattihenkilö poistuu asiakkaan luota. Ammattihenkilö saattaa käynnin lopetusajan jälkeen käyttää aikaa lausuntojen kirjoittamiseen, asiakkaan asioiden järjestelemiseen tai muuhun samaan käyntiin tai hoitojaksoon kuuluvaa toimintaan.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, perusterveydenhuollon avohoito, työterveyshuolto, kotihoito, sosiaalihuolto

Hoidon kiireellisyys

asiakkaan tai potilaan tarvitseman hoidon kiireellisyys

- Ilmaistaan Hilmo - Hoidon kiireellisyys-luokituksella.
- Hilmo - Hoidon kiireellisyys korvaa terveys-Hilmon Saapumistapa -luokituksen sekä osan Palveluala -luokituksesta.
- Saapumistapa -luokituksen "Päivystys" ilmoitetaan jatkossa Hilmo - Hoidon kiireellisyys -luokituksen "Kiireellisenä alkanut vuodeosastohoito" ja "Hoidonvaraus" ilmoitetaan "Kiireettömänä alkanut vuodeosastohoito". Myös Saapumistapa -luokituksen "Siirto klinikalta osastohoitoon", "Erikoisalasiirto samassa sairaalassa", "Sairaalasiirto" ja "Muu tapa" sijoitetaan jatkossa jompaan kumpaan luokkaan "Kiireellisenä alkanut vuodeosastohoito" tai "Kiireettömänä alkanut vuodeosastohoito" riippuen siitä, oliko potilaan saapuminen vuodeosastohoitoon kiireellinen vai kiireetön.
- Palveluala -luokituksen päivystyskäynti ilmaistaan Hilmo - Hoidon kiireellisyys -luokituksella "Hoito päivystysyksikössä" TAI kiireellinen hoito muussa yksikössä" sen mukaan, onko kyse hoidosta lainsäädännön määrittelemässä päivystysyksikössä vai kiireellisestä hoidosta muualla. Lisäksi pitää ilmoittaa jokin Yhteystapa -luokituksen yhteystavoista (esim. käynti vastaanotolla tai reaaliaikainen etäasiointi).

- Palveluala -luokituksen ensikäynti, uusintakäynti ja konsultaatiokäynti yhdistyvät Hilmo - Hoidon kiireellisyys -luokituksen kiireettömäksi käynniksi (E kiireetön hoito). Kiireetön hoito tarkoittaa yleensä samaa kuin ajanvarauskäynti. Lisäksi pitää ilmoittaa jokin Yhteystapa -luokituksen yhteystavoista (esim. käynti vastaanotolla tai ei-reaaliaikainen etäasiointi).
- Hoidon kiireellisyystietoa käytetään muun muassa päivystyspalvelujen käytön määrän arvioinnissa.
- Huom. Hilmo - Hoidon kiireellisyys pitää olla hoidon tarpeen arvioinnin tietona sekä käynnin ja vuodeosastohoidon hoitojakson tietona. Kiireellisyysarvio voi olla erilainen eri seurantapisteissä.

Tunniste	Nimi	Kuvaus ja lisätiedot
E	Kiireetön hoito	asiakkaan tai potilaan suunniteltu ja sovittuna aikana tapahtuva hoito tai arviointi avohoidon yksikössä Huom. Erikoissairaanhoidossa tarkoitetaan yleensä elektiivistä toimintaa kuten päiväkirurgiaa. Kiireetön hoito ei vaadi välitöntä hoitoa tai arviointia. Vuorovaikutuksen muoto ilmaistaan Yhteystapa-luokituksella.
5	Kiireellinen hoito muussa yksikössä	kiireellistä hoitoa tai arviointia edellyttävän asiakkaan tai potilaan hoito muussa kuin päivystysyksikössä. Huom. Kyseessä on muu kuin terveydenhuoltolain (1326/2010) 50 §:n (29.12.2016) ja Valtioneuvoston asetuksen 583/2017 tarkoittama päivystysyksikkö. Vuorovaikutuksen muoto ilmaistaan Yhteystapa-luokituksella. Kiireellinen hoito tarkoittaa äkillisen sairastumisen, vamman, pitkäaikaissairauden vaikeutumisen tai toimintakyvyn alenemisen edellyttämää välitöntä arviota ja hoitoa, jota ei voida siirtää ilman sairauden pahenemista tai vamman vaikeutumista.
6	Hoito päivystysyksikössä	asiakkaan tai potilaan hoito tai arviointi ympäri vuorokauden toimivassa laajan päivystyksen, yhteispäivystyksen tai ympäri vuorokauden toimivan perusterveydenhuollon tai akuuttilääketieteen päivystyksen yksikössä Huom. Kyseessä on terveydenhuoltolain (1326/2010) 50 §:n (29.12.2016) ja Valtioneuvoston asetuksen 583/2017 tarkoittama päivystysyksikkö. Luokkaa käytetään vain näissä päivystysyksiköissä annetusta hoidosta. Vuorovaikutuksen muoto ilmaistaan Yhteystapa-luokituksella.
4	Kiireettömänä alkanut vuodeosastohoito	potilaan suunniteltu ja sovittuna aikana tapahtuva vuodeosastohoito
3	Kiireellisenä alkanut vuodeosastohoito	potilaan vuodeosastohoito äkillisen sairastumisen, vamman, pitkäaikaissairauden vaikeutumisen tai toimintakyvyn alenemisen vuoksi Huom. vuodeosastohoito on suunnittelematon. Tähän luokkaan kuuluu myös päivystyskäynnin jälkeen alkanut vuodeosastohoito.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, perusterveydenhuollon avohoito, työterveyshuolto, kotihoito

Ammattiluokka

sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilön ammattiasemaan liittyvä ammattioikeus terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisterissä (Terhikki)

- Ilmaistaan Valvira - Ammattioikeudet -luokituksella. Tieto on yleensä henkilökohtaiseen käyttäjätunnukseen sisältyvä taustatieto, jota palvelun toteuttajan ei tarvitse erikseen tallentaa.
- Ilmaisee asiakkaan tai potilaan avohoidossa vastaanottaneen henkilön ammatin. Tiedon avulla seurataan muun muassa eri ammattilaisten välistä työnjakoa.
- Ilmoitetaan sekä ajanvarauksen että käynnin toteutumisen tiedoissa; perusterveydenhuollossa lisäksi hoidon tarpeen arvioinnin tiedoissa. Huom. Asiakkaan tai potilaan vastaanottanut henkilö on usein toinen kuin hoidon tarpeen arvioinnin tai ajanvarauksen tehnyt henkilö.
- Ei koske vuodeosastohoitoa.

Käyttö: erikoissairaanhoidon avohoito, perusterveydenhuollon avohoito, työterveyshuolto, kotihoito

Ammatti

sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilön toimenkuva

- Ilmaistaan TK - Ammattiluokitus 2001 -luokituksella. Tieto on yleensä henkilökohtaiseen käyttäjätunnukseen sisältyvä taustatieto, jota palvelun toteuttajan ei tarvitse erikseen tallentaa.
- *Huom. Pakollinen vain, jos Valviran Ammattioikeus -tietoa ei ole saatavissa. Ammattitiedon ilmoittamiseen käytetään ensisijaisesti Ammattiluokkaa, joka ilmaistaan Valviran ammattioikeudet -luokituksella.*
Ilmaisee asiakkaan tai potilaan avohoidossa vastaanottaneen henkilön ammatin. Tiedon avulla seurataan muun muassa eri ammattilaisten välisen työnjakoa.
- Ilmoitetaan sekä ajanvarauksen että käynnin toteutumisen tiedoissa; perusterveydenhuollossa myös hoidon tarpeen arvioinnin tiedoissa. Huom. Asiakkaan tai potilaan vastaanottanut henkilö on usein toinen henkilö kuin hoidon tarpeen arvioinnin tehnyt.
- Tilastokeskuksen Ammattiluokitus 2001 ei sisällä kaikkia nykyisiä ammattinimikkeitä. Tilastokeskuksen uudempi ammattiluokitus (2010) ei ole toistaiseksi vielä Koodistopalvelimella.
- Yhtenäisyyden vuoksi käytetään:
  - suuhygienistin ammattikoodina käytetään koodia 3225 (hammashuoltajat)
  - hammasteknikon ja erikoishammasteknikon koodina käytetään koodia 2229 (muut terveydenhuollon erityisasiantuntijat)
- Ei koske vuodeosastohoitoa.

Käyttö: erikoissairaanhoidon avohoito, perusterveydenhuollon avohoito, työterveyshuolto, kotihoito

Käynnin toteuttaja

ammattihenkilö, joka on käynnin vastaanottaja ja joka tekee siitä merkinnät asiakirjoihin

- Ilmaistaan Valviran antamalla, Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisterin mukaisella rekisteröintinumerolla. Rekisteröintinumero on mm. ammattihenkilön varmennekortin pintapainatuksessa ja viivakoodissa. Organisaatiot saavat sen Valviran rooli- ja attribuuttitietopalvelun kautta ja Terhikki-rekisterin verkkopalvelusta. Rekisteröintinumero on 11 merkin pituinen eli myös numerosarjan mahdolliset etunollat tulevat mukaan.
- Hyödynnetään hoidon jatkuvuuden seurannassa ja siihen liittyvässä kehittämistyössä.
- Ei koske vuodeosastohoitoa.

Käyttö: erikoissairaanhoidon avohoito, perusterveydenhuollon avohoito, työterveyshuolto, kotihoito

Erikoisala

asiakkaan tai potilaan saama hoito tietyllä terveydenhuollon erikoisalalla

- Ilmoitetaan Hilmo - Terveystietojärjestelmän erikoisalat -luokituksen mukaisesti.
- Erikoisala tarkoittaa potilaan hoidollista erikoisalaa, joka merkitään potilaan saaman hoidon, ei toimintayksikön hallinnollisen organisaation mukaan.
- Esimerkki on potilas, jota hoidetaan hammas- ja suusairauden vuoksi (erikoisala 58) kirurgian osastolla.
- Hoidollinen erikoisala on usein sama kuin hoitavan tai hoidosta pääasiallisesti vastaavan lääkärin erikoisala. Osaston erikoisala ja potilaan hoidollinen erikoisala ovat sairaaloissa yleensä samoja. Mikäli ne poikkeavat toisistaan, ilmoitetaan potilaan hoidollinen erikoisala.
- Kun potilas on tehohoidossa tai hänelle tehdään kuvantamistutkimuksia, merkitään erikoisalaksi potilaan kyseiseen hoitoon tai tutkimukseen lähettänyt erikoisala.
- Jos hoitava lääkäri on erikoistuva lääkäri, on hoitoilmoituksen erikoisala potilaan hoidollisen erikoisala.
- Mikäli eri erikoisalojen lääkärit ovat hoitaneet potilasta, ilmoitetaan erikoisalaksi eniten hoitopäiviä aiheuttaneen erikoisalan koodi.
- Yleislääkärijohtoiset terveyskeskukset käyttävät koodia 98, kun potilasta hoitanut lääkäri on yleislääkäri.
- Kuntoutuspotilaan erikoisala on se erikoisala, joka oli potilaan hoidollinen erikoisala kuntoutustarpeen aiheuttaneen vaativimman ja vakavimman sairauden aikana. Esimerkiksi tapaturmaisen amputaatiopotilaan erikoisala on 20O (ortopedia), aivohalvauspotilaan erikoisala 77 (neurologia) ja sydäninfarktipotilaan erikoisala 10K (kardiologia). Yleislääkärijohtoisessa terveyskeskuksessa kuntoutuspotilaan erikoisala on 98 (yleislääketiede).
- Jos vuodeosasto on sekä perusterveydenhuollon että erikoissairaanhoidon käytössä, erikoisala on se, joka ensisijaisesti hoitaa potilasta.

- Akuuttilääketieteen erikoisalaa (15) voidaan käyttää erikoissairaanhoidon päivystyksessä sekä sellaisissa yhteispäivystyspisteissä, joissa erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon päivystys on toiminnallisesti ja taloudellisesti yhdistetty. Näissä päivystysyksiköissä erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon käynnit eritellään kirjaimella: 15E Akuuttilääketiede/ erikoissairaanhoido (ESH) ja 15Y Akuuttilääketiede/yleislääketiede (PTH).
- Akuuttilääketieteen erikoisalan koodia käytetään silloin, kun yksikön toiminta on organisoitu alan mukaisesti. Lisämerkkinä käytetään Y:tä, jos potilaan ongelma on yleislääketieteen liittyvä ja voidaan hoitaa perusterveydenhuollossa. Muutoin käytetään lisämerkkiä E.
- Päivystyskäynnit voidaan merkitä akuuttilääketieteen erikoisalalle tai muulle hoidolliselle erikoisalalle. Viime mainitussa tapauksessa käytetään asianmukaista erikoisalakoodia.
- Perusterveydenhuollon päivystyskäynnit merkitään erikoisalalle 98 (yleislääketiede). Ne perusterveydenhuollon palveluntuottajat, joilla on oma päivystyspiste, käyttävät erikoisalan 98 (yleislääketiede) koodia.
- Mikäli potilas on päivystyksen yhteydessä toimivalla tarkkailuosastolla (esim. NOVA-yksikkö) ja akuuttilääketieteen erikoislääkärit hoitavat häntä, erikoisala voidaan merkitä akuuttilääketieteeksi.
- Huom. Erikoisala -tieto ilmoitetaan myös perusterveydenhuollon käynneille, joissa vastaanottajana on lääkäri.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, perusterveydenhuollon avohoito, kotihoito, työterveyshuolto

Palvelumuoto

terveydenhuoltolain mukainen, organisaatioista riippumaton avohoitopalvelu perusterveydenhuollossa

- Ilmaistaan PTHAVO – Palvelumuoto -luokituksella.
- Potilastietojärjestelmiin on määritelty usein kullekin ammattihenkilölle jokin palvelumuoto -luokka, jota heidän oletetaan yleensä käyttävän. Luokka täytyy olla ammattihenkilön muuttavissa, mikäli hänen tehtäväkuvansa vaihtelee.

Tunniste	Nimi	Kuvaus ja lisätiedot
T11	Avosairaanhoito	asiakkaan terveysongelman tai sairauden hoitoa varten annettavat päivystysluonteiset tai ennalta sovitut palvelut Huom. Ennalta sovittua avosairaanhoitoa on esimerkiksi pitkäaikaissairauksien (diabetes, astma, verenpainesairaudet, reumataudit, dementia jne.) seuranta.
T21	Äitiysneuvola	raskaana oleville naisille ja lasta odottaville perheille raskausajan tueksi ja raskauden kulun seuraamiseksi annettavat palvelut Huom. Palvelumuodoksi kirjataan Äitiysneuvola palvelumuodoksi myös silloin, kun tämän palvelun yhteydessä hoidetaan sairautta. Jos äitiysneuvolassa tarkastetaan vauva, palvelumuotona on T22 Lastenneuvola.
T22	Lastenneuvola	alle oppivelvollisuusikäisten lasten terveen kasvun, kehi-

		tyksen ja hyvinvoinnin edistämiseksi sekä heidän perheidensä tukemiseksi annettavat palvelut.
T23	Perhesuunnittelu-/ehkäisyneuvola	raskauden ehkäisyneuvontaa ja -seurantaa, raskauden suunnittelua sekä ehkäisyongelmien hoitoa varten annettavat palvelut Huom. Palvelumuodoksi kirjataan Perhesuunnitteluneuvola myös silloin, kun tämän palvelun yhteydessä hoidetaan sairautta.
T24	Muut neuvolapalvelut	tietyille kohderyhmälle annettavat neuvolan kaltaiset palvelut, jotka eivät kuitenkaan kohdistu raskauden suunnitteluun ja seurantaan tai lapsen kehityksen seuraamiseen Huom. Tämän palvelumuotoluokan mukaisia palveluja ovat nuorten-, aikuisten- ja ikäihmisten neuvolat, opiskelu- tai työterveyshuollon ulkopuolelle jäävien nuorten ja työikäisten sekä omaishoitajien terveystarkastukset, perhetyö ehkäisevässä terveydenhuollossa sekä asiakas- ja palveluohjaus Huom. Palvelumuodoksi kirjataan Muut neuvolapalvelut myös silloin, kun tämän palvelun yhteydessä hoidetaan sairautta.
T25	Kasvatus- ja perheneuvola	asiantuntijatuen antaminen kasvatus- ja perheasioissa sekä lapsen myönteistä kehitystä edistävä sosiaalinen, psykologinen ja lääketieteellinen tutkimus ja hoito
T26	Kouluterveydenhuolto	perusopetusta antavien oppilaitosten oppilaiden terveyden ja hyvinvoinnin seuraamiseksi ja edistämiseksi, terveysongelmien hoitamiseksi sekä vanhempien ja huoltajien kasvatustyön tueksi annettavat palvelut sekä koulu-yhteisön ja -ympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja hyvinvointia edistävät palvelut Huom. Palvelumuodoksi kirjataan Kouluterveydenhuolto myös silloin, kun tämän palvelun yhteydessä hoidetaan sairautta.
T27	Opiskeluterveydenhuolto	opiskelijoiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi ja seuraamiseksi sekä sairauksien hoitamiseksi annettavat palvelut sekä opiskeluyhteisön ja -ympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja hyvinvointia edistävät palvelut Huom. Opiskeluterveydenhuolloksi kirjataan sairaanhoido, mielenterveys- ja päihdetyö, seksuaaliterveyden edistäminen, suun terveydenhuolto sekä myös opiskeluterveydenhuollossa toteutuneet kutsuntatarkastukset.
T28	Seulonnat ja muut joukkotarkastukset	määritellyille kohderyhmille sairauksien ennalta havaitsemiseksi annettavat palvelut Huom. Tähän palvelumuotoluokkaan lasketaan kuuluvaksi esim. 50–69-vuotiaille naisille järjestettävät rintasyöpäseulontatutkimukset ja 30–60-vuotiaille naisille järjestettävät kohdun kaulaosan syöpäseulontatutkimukset.
T29	Muu terveydenhoito	erikseen toteutettu seksuaaliterapia- ja rokotustoiminta, ne kutsuntatarkastukset, joita ei toteuteta opiskeluterveydenhuollossa, todistuskäynnit terveydentilan toteamiseksi (T-todistus, ajokorttitodistus) ja muut vastaavat terveydenhoitopalvelut
T30	Lakisääteinen työterveys-	palvelut, joiden tavoitteena on edistää työhön liittyvien sairauksien ja tapaturmien ehkäisyä, työn ja työympäris-

	huolto	tön terveellisyttä ja turvallisuutta, työyhteisön häiriötöntä toimintaa sekä työntekijöiden terveyttä ja työ- ja toimintakykyä Huom. Tähän palvelumuotoluokkaan kuuluu myös työterveyshuollon palveluna järjestetty fysioterapia.
T31	Ei-lakisääteinen työterveyshuolto	työnantajan työntekijälleen järjestämät työterveyshuoltolain 14§:n mukaiset sairaanhoitopalvelut ja muut terveydenhuoltopalvelut
T35	Merimiesterveidenhuolto	merenkulkijoille annettavat terveydenhuoltopalvelut Huom. Merimiesterveidenhuollon järjestämisvastuu kuuluu terveydenhuoltolain 19 §:ssä, kohdassa 1 määrättyille kunnille.
T40	Kotihoito	yhdistetyt kotipalvelun ja kotisairaanhoidon palvelut Huom. Ensisijaisesti tilastoinnissa pyritään erittelemään kotipalvelun ja kotisairaanhoidon palvelut, mutta mikäli toiminnot eivät ole eroteltavissa, kirjataan toiminta kotihoidoksi.
T41	Kotisairaanhoito	hoito- ja palvelusuunnitelman mukaiset tilapäiset sairaanhoidon palvelut asiakkaalle hänen kotonaan, asuinpaikassaan tai vastaavassa paikassa
T42	Kotipalvelu	terveydenhuollon ammattilaisen palvelut, jotka annetaan asiakkaalle kotona selviytymisen tueksi hänen kotonaan, asuinpaikassaan tai vastaavassa paikassa Huom. Kotipalvelua annetaan henkilölle, joka tarvitsee apua päivittäisissä toiminnoissa. Kotipalvelu voi olla hoito- ja palvelusuunnitelman mukaista, säännöllistä palvelua tai tilapäistä palvelua.
T43	Kotisairaala	lääkärijohtoista, hoitotiimin antamaa ympärivuorokautista kotona annettavaa hoitoa, joka korvaa sairaalahoidon = akuuttihoitoa rajoitetun ajan
T51	Fysioterapia	väestön terveyttä, toimintakykyä ja hyvinvointia edistävät ja ylläpitävät yksilö- ja/tai ryhmätoimintapalvelut Huom. Fysioterapian tarpeen kartoittamiseksi selvitetään asiakkaan liikkumis- ja toimintakykyä sekä niitä haittaavia tai estäviä tekijöitä. Asiakkaalle optimaalisen toiminta- ja liikuntakyvyn saavuttamiseksi käytetään fysioterapeuttista hoitoa. Työterveyshuollossa annettavan fysioterapian palvelumuodoksi kirjataan työterveyshuolto.
T52	Apuvälinepalvelu	apuvälineluovutuksen yhteydessä asiakkaalle annettavat tutkimus-, hoito- tai neuvontapalvelut Huom. Apuvälineellä tarkoitetaan tässä yhteydessä sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilön arvion perusteella asiakkaalle päivittäisten toimintojen ylläpitämiseksi ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi myönnettävää laitetta.
T53	Puheterapia	puheen, kielen ja äänen häiriöiden lääkinnälliset tutkimis-, hoito- ja kuntoutuspalvelut
T54	Toimintaterapia	asiakkaan toimintamahdollisuuksia päivittäisessä toimintaympäristössä edistävät kuntoutuspalvelut, jotka sisältävät tutkimusta, hoitoa tai neuvontaa

T55	Jalkaterapia	jalkaongelmia ehkäisevä ja jalkojen toimintaa ylläpitävä hoito sekä sairausperäisten jalkaongelmien hoito Huom. Jalkaterapian osa-alueita ovat: jalkaterapiatarpeen ja alaraajojen toimintakyvyn arviointi, ehkäisevä jalkaterapia, kliininen jalkaterapia, jalkojen apuvälineterapia ja toiminnallinen harjoittelu.
T56	Ravitsemusterapia	ohjaus ja opastus, jonka tavoitteena on suunnitella asiakkaalle tai asiakasryhmälle sopiva ruokavalio ja tukea sen toteutuksessa (esimerkiksi gluteeniton ruokavalio keliakikolle) Huom. Myös terveyden edistämiseen ja sairauksien ehkäisyyn liittyvä ravitsemusohjaus kuuluu ravitsemusterapiaan (esimerkiksi painonhallinta, jonka avulla voidaan ehkäistä tyypin 2 diabetesta).
T58	Terveyssosiaalityö	palvelut, joissa selvitetään potilaan kokonaistilanne ja sosiaalisten tekijöiden yhteys sairauteen, sairastamiseen tai vammautumiseen Huom. Terveydenhuollon sosiaalityö on informointia, ohjausta ja neuvontaa, hakemusten tekemistä, palvelujen järjestämistä sekä korvausten hankkimista. Palvelumuotoa käytetään esimerkiksi sosiaaliohjaajien ja -neuvojen kohdalla.
T59	Muu kuntoutus ja erityisterapia	tämän luokituksen luokkiin T51-T56 kuulumaton kuntoustoiminta
T60	Suun terveydenhuolto	suun ja hampaiden terveyttä ylläpitävä ja edistävä toiminta sekä suun ongelmien ja sairauksien hoitamiseksi järjestetyt palvelut
T71	Mielenterveystyö	perusterveydenhuollon avohoidon toimintana järjestetyt mielenterveyspalvelut Huom. Mielenterveyspalvelut ovat elämän kriisitilanteiden ja mielenterveysongelmien tueksi sekä psykiatriin sairauksiin tarjottavia avopalveluja. Mielenterveystyön palvelumuotoluokkaan kirjataan kuuluvaksi terveyskeskuksen tuottama terveydenhuoltolain, mielenterveyslain ja sosiaalihuoltolain mukainen mielenterveystyö silloin, kun asianomaiseen tehtävään osoitettu sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilö sitä pääsääntöisesti hoitaa. Psykoterapia lasketaan sisältyväksi mielenterveystyöhön. Lääkärin tai muun sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilön vastaanottotapahtumat, jotka eivät toteudu erikseen osoitetun mielenterveysyksikön tai mielenterveyden asioiden hoitamiseen erikoistuneen ja osoitetun ammattihenkilön toimesta, kirjataan avosairaanhoidoksi. Huom. terveyskeskuksissa toimivat niin sanotut koulutetut depressiohoitajat kirjaavat käyntitapahtumat tämän palvelumuodon alle.
T73	Päihdetyö	perusterveydenhuollon avohoidon toimintana järjestettävät ehkäisevät, hoitavat ja kuntouttavat, nimenomaisesti päihteisiin osoitetut/kohdistuvat palvelut Huom. Mikäli esim. mielenterveysyksikön asiakkaan kanssa käsitellään myös päihdeasioita, kirjataan tämä kuitenkin kuuluvaksi mielenterveystyöhön. Samoin, mikäli lääkärin tai muun sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilön avosairaanhoidon vastaanotolla käsitellään asiakkaan päihdeasiaa, kirjataan toiminta avosairaanhoidoksi.

		Päihdetyöksi on tarkoitus kirjata vain erikseen osoitetun päihdeyksikön tai päihdetyön hoitamiseen erikoistuneen ja osoitetun ammattihenkilön toimesta toteutunut toiminta.
T80	Päivätoiminta	perusterveydenhuollon avohoidon toimintana järjestettävät, terveyttä, toimintakykyä ja kodin arjessa selviytymistä tukevat palvelut, jotka kohdistuvat iäkkäisiin ja/tai pitkäaikaissairaisiin ihmisiin
T81	Päiväsairaalatoiminta	lääkärin päätökseen perustuvat, perusterveydenhuollon avohoidon toimintana tuotetut tutkimus-, hoito- ja kuntoutuspalvelut silloin, kun vastaanottokäynti ei riitä täyttämään tuen tarvetta ja kun ympärivuorokautinen hoito ei ole välttämätöntä
T90	Muu palvelutoiminta	tämän luokituksen muihin luokkiin kuulumaton palvelutoiminta

Käyttö: perusterveydenhuolto, kotihoito, työterveyshuolto

Yhteystapa

ammattihenkilön ja asiakkaan tai potilaan välisen vuorovaikutuksen tapa

- Ilmaistaan Hilmo - Yhteystapa -luokituksella.
- Yhteystapa ilmaisee, oliko asiakkaan tai potilaan käynti vastaanotolla, etäasiointi, kotikäynti tai jokin muu tapa, jolla asiakas ja ammattilainen kohtasivat.
- Vuodeosastohoito ilmaistaan Hilmo - Yhteystapa -luokituksen "Vuodeosastohoito" -luokalla. Yhteystapaa koskevan tiedon lisäksi ilmoitetaan jompi kumpi Hilmo - Hoidon kiireellisyys -luokituksen vuodeosastohoidon alkamista kuvaavista luokista.
- Terveys-Hilmossa aiemmin käytössä olleen Palveluala -luokituksen päivystyskäynti, ensikäynti, uusintakäynti ja konsultaatiokäynti ilmaistaan käyttämällä jotakin Hilmo - Yhteystapa -luokituksen luokkaa (pois lukien "vuodeosastohoito"). Lisäksi jokaiselle käynnille ilmoitetaan jokin Hilmo - Hoidon kiireellisyys -luokituksen käynnin kiireellisyys -luokista.
- Ensikäyntiä, uusintakäyntiä ja konsultaatiokäyntiä ei enää eritellä. Terveystenhuollon toimintayksiköt voivat kuitenkin omassa toiminnassaan eritellä käynnit ensi- ja uusintakäyntiin tai käyttää jotakin muuta erittelyä. Tärkeää on kuitenkin, että terveydenhuollon toimintayksiköt pystyvät kokoamaan mahdollisesti käyttämänsä tarkemmat luokat Yhteystapa - ja Kiireellisyys -luokituksen luokiksi poimiessaan Hilmo -tiedot järjestelmistään.
- Terveystenhuollon toimintayksiköt voivat eritellä omassa toiminnassaan myös reaaliaikaisen ja ei-reaaliaikaisen etäasioinnin tarkempiin luokkiin. Luokat pitää kuitenkin pystyä kokoamaan Hilmo-tietoihin Yhteystapa - ja Kiireellisyys -luokituksen luokiksi.
- Palveluala -luokituksen päiväkirurgia (ks. myös erikoissairaanhoidon ja toimenpiteitä koskevat osuudet) ja päiväsairaala (Psykiatria) ilmaistaan käyntinä vastaanotolla. Päiväsairaala ilmaistaan THL -Toimenpideluokituksen koodilla "ZYA02 Erikoistason päiväosastolla tai muussa intensiivivahoidossa tapahtuva kontakti". On hyvä kiinnittää myös huomiota siihen, että päiväsairaalaan saapumista ja sieltä lähtöä ilmaisevat aikaleimat ovat oikein.

Tunniste	Nimi	Kuvaus ja lisätiedot
----------	------	----------------------

R10	Asiakkaan käynti vastaanotolla	asiakkaan käynti ammattihenkilön luona palvelunantajajan toimipaikassa
R20	Ammattihenkilön käynti asiakkaan kotona	ammattihenkilön käynti asiakkaan luona tämän kotona tai kotia vastaavassa paikassa
R30	Ammattihenkilön käynti asiakkaan työpaikalla	ammattihenkilön käynti asiakkaan luona tämän työpaikalla
R41	Ammattihenkilön käynti asiakkaan luona muualla kuin kotona tai työpaikalla	ammattihenkilön käynti asiakkaan luona muualla kuin tämän kotona tai työpaikalla Huom. Tämä luokka sisältää käynnin asiakkaan luona päiväkodissa, liikkuvassa yksikössä, palvelutalossa tai jossakin tapahtumassa. <ul style="list-style-type: none"> Luokkaan ei sisälly erikoissairaanhoidon sisäisiä käyntejä, kuten poliklinikalla toimivan lääkärin käyntiä vuodeosastolla.
R52	Reaaliaikainen etäasiointi	asiakkaan ja ammattihenkilön välinen etäasiointi reaaliaikaisessa kontaktissa, esim. puhelimella tai videoneuvottelulla
R56	Etäasiointi ilman reaaliaikaista kontaktia	asiakkaan ja ammattihenkilön välinen etäasiointi ilman reaaliaikaista kontaktia, esim. kirjeellä, asiointitilin kautta, sähköpostilla tai sähköisellä asiointijärjestelmällä, verkkopalvelulla tai chatilla.
R60	Ammattihenkilöiden välinen konsultaatio	kahden tai useamman ammattihenkilön välinen asiointi, jossa asiakkaan asian hoidosta vastuussa oleva ammattihenkilö kysyy kannanottoa toiselta ammattihenkilöltä ilman asiakkaan läsnäoloa. <ul style="list-style-type: none"> Luokkaan ei sisälly erikoissairaanhoidon sisäisiä konsultaatioita.
R71	Ammattihenkilöiden välinen neuvottelu	kahden tai useamman ammattihenkilön välinen asiointi, jossa ammattihenkilöt neuvottelevat keskenään asiakkaan asiassa ilman kontaktia asiakkaaseen, esim. verkostopalaverissa tai hoitokokouksessa ilman asiakasta. <ul style="list-style-type: none"> Luokkaan ei sisälly erikoissairaanhoidon sisäisiä neuvotteluja.
R72	Asiakkaan asian hoito	asiakkaan asian käsittely ilman kontaktia asiakkaaseen ja ilman ammattihenkilöiden välistä neuvottelua, esim. reseptin uudistaminen tai laboratoriovastauksen tarkastaminen tai lähetteen laatiminen <ul style="list-style-type: none"> Luokkaan ei sisälly asiakkaan asian hoitoa erikoissairaanhoidon sisällä.
R80	Vuodeosastohoito	erikoissairaanhoidossa tai perusterveydenhuollossa annettava laitoshoito, joka perustuu sosiaali- ja terveysministeriön asetukseen 1806/2009 avo- ja laitoshoidon määrittelyn perusteista
R90	Muu asiointi	asiakkaan ja ammattihenkilön välinen asiointi muulla asiakkaan palveluprosessiin liittyvällä tavalla, joka ei

sisälly luokituksen muihin luokkiin

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, perusterveydenhuollon avohoito, kotihoito, työterveyshuolto

Kävijäryhmä

palvelutilanteessa läsnä olevien asiakkaiden sekä ammattihenkilöiden määrä ja tapahtuman yksityisyysaste

- Ilmaistaan Hilmo - Kävijäryhmä tai PTHAVO - Kävijäryhmä -luokituksella.
- Tietoja käytetään erilaisten palvelutilanteiden seurannassa.

Tunniste	Nimi	Kuvaus ja lisätiedot
1	Yksilökäynti	yhden identifioidun asiakkaan ja yhden ammattihenkilön välinen palvelutilanne
2	Ryhmävastaanotto	yhden identifioidun asiakkaan ja vähintään kahden ammattihenkilön välinen palvelutilanne
3	Ryhmäkäynti	kahden tai useamman identifioidun asiakkaan ja yhden tai useamman ammattihenkilön välinen palvelutilanne
5	Perhekäynti	yhden identifioidun asiakkaan ja hänen perheensä sekä yhden tai useamman ammattihenkilön välinen palvelutilanne
6	Yhteisötilaisuus	yhden tai useamman ammattihenkilön ja identifioimattoman asiakasjoukon välinen palvelutilanne

Käyttö: erikoissairaanhoidon avohoito, perusterveydenhuollon avohoito, kotihoito, työterveyshuolto

Käynnin luonne

asiakkaan asian ensisijainen kohdistuminen joko jo ilmenneeseen terveysongelmaan tai terveyden edistämiseen, terveyden ylläpitämiseen tai sairauksien ennaltaehkäisyyn

- Ilmaistaan PTHAVO - Käynnin luonne -luokituksella.

Tunniste	Nimi	Kuvaus ja lisätiedot
SH	Sairaanhoito	Sairaanhoidolla tarkoitetaan tässä yhteydessä tutkimista, toimenpiteitä ja muuta hoitamista sekä kuntouttamista oireen, sairauden, vian tai vamman vuoksi.
TH	Terveydenhoito	Terveydenhoidolla tarkoitetaan kansanterveystyön osa-aluetta, jonka tarkoituksena on terveyden edistäminen sekä sairauksien ja tapaturmien ehkäisy.

Käyttö: perusterveydenhuollon avohoito, kotihoito, työterveyshuolto

- Huom. Tieto käynnin luonteesta tulee olla sekä hoidon tarpeen arvioinnin tietona että käynnin tietona. Tieto voi olla erilainen eri seurantapisteissä.
- Hoitoonpääsyn seurannassa käytetään hoidon tarpeen arvioinnin yhteydessä tehtyä luokittelua. Tällöin voidaan laskea, kuinka monta sellaista henkilöä, jolla on sairaanhoidon tarve, odottaa tietyllä hetkellä pääsyä vastaanottokäynnille. Vastaanottokäynnin tapahduttua voidaan jälkikäteen todeta, kuinka kauan odottaminen kesti. Käyntien tilastoinnissa saadaan tietoa käyntien sisällöllisestä kohdentumisesta terveydenhoitoon ja sairaanhoidon.
- *Esimerkkejä:*
  - *Kuntoutuksessa käynnin luonne määräytyy sen mukaan, onko kysymyksessä sairauden vuoksi vai ennaltaehkäisevänä toimenpiteenä toteutettava kuntoutus. Jos taustalla on sairaus ja potilaalle annetaan ravitsemus- tms. neuvontaa, käynnin luonne on sairaanhoito. Jos saman käynnin aikana hoidetaan sairautta ja annetaan terveysneuvontaa, käynnin luonne on se, mihin tarkoitukseen aika on varattu.*
  - *Jos todistuskäynti tehdään terveydentilan toteamiseksi (T-todistus, ajokorttitodistus ja vastaavat) on kyse terveydenhoidosta.*

Käyttö: perusterveydenhuollon avohoito, työterveyshuolto

3.9 Diagnoosit, käyntisyys ja toimenpiteet

Lääkäri määrittää vuodeosastohoidon hoitojakson tai avohoidon käynnin päättyessä diagnoosit sekä niiden ensisijaisuuden eli päädiagnoosin ja sivudiagnoosit. Diagnoosi tarkoittaa lääketieteellisesti määritettyä tautia (ks. esim. [Suomalainen tautien kirjaamisen ohjekirja](#)). Lääkäri kirjaa diagnoosin [THL - Tautiluokitus ICD-10:n](#) mukaisesti. Lääkäri tekee siis taudinmäärityksen, mutta terveydenhuollon muut ammattihenkilöt voivat käyttää lääkärin määrittämää diagnoosia potilaan käynnin syynä. Tällöin diagnoosin sijasta käytetään termiä käyntisyys. Käyntisyys kirjataan käyttämällä [THL - Tautiluokitus ICD-10:tä](#) tai [Kuntaliitto - ICPC Perusterveydenhuollon luokitusta](#).

Erikoissairaanhoidossa hoitajat ja muut erityistyöntekijät käyttävät useimmiten [THL - Tautiluokitus ICD-10:tä](#), perusterveydenhuollossa hoitajat ja muut erityistyöntekijät useimmiten [Kuntaliitto - ICPC Perusterveydenhuollon luokitusta](#) (yksityisessä terveydenhuollossa ja työterveyshuollossa saattaa olla tästä poikkeavia käytäntöjä).

Terveys-Hilmo on ottanut vastaan tähän asti vain [THL - Tautiluokitus ICD-10:n](#) koodeja. Jatkossa terveys-Hilmo hyväksyy hoitajien ja muiden erityistyöntekijöiden (muut kuin lääkärit) käyntisyyden kirjauksissa myös [Kuntaliitto - ICPC Perusterveydenhuollon luokituksen](#) koodeja. Kuitenkin hoitajat ja muut erityistyöntekijät voivat käyttää [THL - Tautiluokitus ICD-10:tä](#) edelleen kuten tähänkin asti.

Avohilmo on hyväksynyt lääkäreiden diagnoosien ja hoitajien käyntisyyden kirjauksissa sekä [THL - Tautiluokitus ICD-10:n](#) että [Kuntaliitto - ICPC Perusterveydenhuollon luokituksen](#). Suosituksena on, että lääkärit kirjaisivat heille tehtyjen käyntien syyt eli diagnoosit vain [THL - Tautiluokitus ICD-10:n](#) koodein.

THL - Tautiluokitus ICD-10:n koodit on oltava luokituksen tarkimmalla mahdollisella tasolla, ei otsikkotasolla. Kun terveydenhuollon ammattihenkilöt kirjaavat diagnoosit tarkimmalla mahdollisella tasolla, auttaa tämä myös heitä itseään miettimään oikeaa diagnoosia, potilaan hoitosuunnitelmaa sekä potilaan tilaa tämän poistuesssa hoidosta.

Lisää ohjeita diagnoosien kirjaamiseen on saatavilla Suomalainen tautien kirjaamisen ohjekirjasta sekä Potilastiedon rakenteinen kirjaaminen -oppaasta.

Päädiagnoosi ICD10 tai ensisijainen käyntisy

tauti, sairaus, vika, vamma, kemiallisen aineen haittavaikutus tai hoidon haittavaikutus (t. haittavaikutuksen seuraus), joka on potilaan hoitojakson tai käynnin ensisijainen syy

- Päädiagnoosi ilmaistaan THL - Tautiluokitus ICD-10:n mukaisesti.
- Päädiagnoosi voi olla määräaikainen (ohimenevä sairaus, vika, vamma tms.) tai pysyväisluontoinen (pitkäaikainen sairaus, vika, vamma tms., jolla voi olla merkitystä useiden hoitotapahtumien aikana).
- Yhdessä hoitojaksossa tai käynnissä voi olla vain yksi päädiagnoosi. Sekä perusterveydenhuollossa että erikoissairaanhoidossa päädiagnoosi on pakollinen tieto.
- Eräät tietojärjestelmät käyttävät käsitettä ”tapahtumadiagnoosi”. Mikäli tapahtumadiagnoseja on useita, niistä yksi kirjataan päädiagnoosiksi ja muut sivudiagnoseiksi.
- Lääkäri määrittää päädiagnoosin ja terveydenhuollon muu ammattilainen voi kirjata ensisijaisen käyntisyyt lääkärin aiemmin asettaman diagnoosin perusteella.
- Myös hoitajien ja muiden erityistyöntekijöiden kirjaama ensisijainen käyntisy Tautiluokitus ICD-10:tä käyttäen on pakollinen.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, perusterveydenhuollon avohoito, työterveyshuolto, kotihoito, sosiaalihuolto

Sivudiagnoosit ICD10 tai muut käyntisyyt

hoidon kannalta toissijainen diagnoosi tai käyntisy (tauti, sairaus, vika tms.), jolla on kyseisessä hoitotilanteessa vaikutusta potilaan tutkimiseen, hoitoon, ennusteeseen tai hänen välittömään terveydentilaansa

- Sivudiagnoosi ilmaistaan THL - Tautiluokitus ICD-10:n mukaisesti.
- Sivudiagnoosi voi olla määräaikainen tai pysyväisluontoinen. Se voi olla todettavissa hoitojakson tai käynnin alkaessa tai hoitojakson tai käynnin aikana.
- Sivudiagnoseja voi olla monia. Hilmoissa ei ole rajoitettu sivudiagnoosien (tai muiden käyntisyyden) määrää.
- Eräät tietojärjestelmät käyttävät käsitettä ”tapahtumadiagnoosi”. Mikäli tapahtumadiagnoseja on useita, niistä yksi kirjataan päädiagnoosiksi ja muut sivudiagnoseiksi.
- Lääkäri määrittää pää- ja sivudiagnoosit, ja terveydenhuollon muu ammattilainen voi kirjata käyntisyyt lääkärin aiemmin asettamien diagnoosien perusteella.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, perusterveydenhuollon avohoito, työterveyshuolto, kotihoito, sosiaalihuolto

Sekä pää- että sivudiagnooseissa voi olla **yhdistelmäkoodeja**. Yhdistelmäkoodit muodostuvat THL - Tautiluokitus ICD-10:n kahdesta eri koodista. Niistä toinen ilmaisee syyn ja toinen oireen tai taudin anatomisen ilmenemiskohdan. Myös yhdistelmäkoodit pitää lähettää Hilmoon. Hilmo-tietojen saapuessa THL:ään yhdistelmäkoodit tarkistetaan ja syytä ilmaiseva koodi siirretään yhdistelmäkoodien välimerkkien (+, *, # ja &) avulla omaan kenttäänsä ja oiretta ilmaiseva omaansa. Mikäli yhdistelmäkoodeissa ei ole välimerkkejä tai syy- ja oirekoodit eivät ole jo THL:ään saapuessaan omissa kentissään, saattavat syy- ja oirekoodit sijoittua rekistereissä väärin kenttiin.

Hilmo -tietoja koottaessa pitää varmistaa, että potilastietojärjestelmien tapa käsitellä yhdistelmäkoodeja tai Hilmo -tietojen kokoamiseen liittyvät määrittelyt ja muut toimenpiteet eivät katkaise yhdistelmäkoodeja ja siten jätä niitä vajaiksi. Potilastietojärjestelmiin on tehty muutoksia, jotka purkavat koodit automaattisesti syy- ja oirekoodeiksi.

Sosiaalihuollon hoitoilmoituksessa THL - Tautiluokitus ICD-10:n mukaisia diagnooseja pitää käyttää aina silloin, kun diagnoosi on tiedossa. Jos sosiaalihuollon lääkäri ei ole määrittellyt THL - Tautiluokitus ICD-10:n mukaista diagnoosia, diagnoosia ei ilmoiteta.

Kehitysvammalaitokset ilmoittavat sekä THL - Tautiluokitus ICD-10:n että Leistin luokituksen mukaiset koodit. Kehitysvammalaitokset ovat saaneet oman alansa diagnooseja käsittelevän kirjan. Siitä ilmenee THL - Tautiluokitus ICD-10:n ja ns. Leistin luokituksen vastaavuudet. Leistin luokituksen syydiagnoosit jaetaan kuuteen luokkaan:

- 1 Geneettiset syyt (esim. Downin oireyhtymää koskevat diagnoosit kuten Q90.9)
- 2 Tuntemattomasta syystä johtuva epämuodostuma tai oireyhtymä
- 3 Prenataalisyyt, lähinnä raskauteen liittyvät syyt
- 4 Paranataali (ent. perinataali) ja neonataalisyyt eli lähinnä synnytykseen liittyvät syyt
- 5 Lapsuusiän syyt
- 6 Tuntemattomat syyt

Kehitysvammalaitokset ilmoittavat

- ensimmäisenä diagnoosina kehitysvammaisuuden tason THL - Tautiluokitus ICD-10:n F-luvun koodein (lievä F 70.0 tai F70.9, F70.1 tai F70.8, keskivaikea F71.0 tai F71.9, F71.1 tai F71.8 jne.)
- toisena diagnoosina kehitysvammaisuuden syyn THL - Tautiluokitus ICD-10:n mukaisin koodein (esim. Q 90.9).

Ensisijainen käyntisyy ICPC2

asiakkaan tai potilaan ensisijainen hoidon syy tai terveysongelma

- Ilmaistaan Kuntaliitto - ICPC Perusterveydenhuollon luokituksen mukaisesti.
- Vain hoitajat ja muut erityistyöntekijät (ei lääkärit) voivat käyttää Kuntaliitto - ICPC Perusterveydenhuollon -luokituksen mukaisia koodeja.
- Ei käytetä vuodeosastohoidossa.

Käyttö: erikoissairaanhoidon avohoito, perusterveydenhuollon avohoito, työterveyshuolto, kotihoito

Muut käyntisyys ICPC2

asiakkaan tai potilaan toissijainen hoidon syy tai terveysongelma

- Ilmaistaan Kuntaliitto - ICPC Perusterveydenhuollon luokituksen mukaisesti.
- Vain hoitajat ja muut erityistyöntekijät (ei lääkärit) voivat käyttää Kuntaliitto - ICPC Perusterveydenhuollon luokituksen mukaisia koodeja
- Ei käytetä vuodeosastohoidossa.

Käyttö: erikoissairaanhoidon avohoito, perusterveydenhuollon avohoito, työterveyshuolto, kotihoito

Päädiagnoosin työhön liittyvyys

tieto siitä, liittyikö asetettu päädiagnoosi potilaan tai asiakkaan työhön

- Ilmaistaan K (=Kyllä), jos potilaan tai asiakkaan päädiagnoosi liittyy työhön; muutoin E (=Ei).

Käyttö: työterveyshuolto

Sivudiagnoosin työhön liittyvyys

tieto siitä, liittyikö asetettu sivudiagnoosi potilaan tai asiakkaan työhön

- Ilmaistaan K (=Kyllä), jos potilaan tai asiakkaan sivudiagnoosi liittyy työhön; muutoin E (=Ei).

Käyttö: työterveyshuolto

Ensisijaisen käyntisyyn työhön liittyvyys

tieto siitä, liittyivätkö ensisijainen käyntisyys potilaan tai asiakkaan työhön

- Ilmaistaan K (=Kyllä), jos potilaan tai asiakkaan ensisijainen käyntisyys liittyy työhön; muutoin E (=Ei).

Käyttö: työterveyshuolto

Muun käyntisyyn työhön liittyvyys

tieto siitä, liittyikö muu käyntisyys potilaan tai asiakkaan työhön

- Ilmaistaan K (=Kyllä), jos potilaan tai asiakkaan muu käyntisyys liittyy työhön; muutoin E (=Ei).

Käyttö: työterveyshuolto

Päädiagnoosin vaikutus työkykyyn (työkyvyn tukitoimien tarve)

tieto siitä, ovatko työkyvyn tukitoimet tarpeen

- Ilmaistaan K (=Kyllä), jos työkyvyn tukitoimet ovat tarpeen, muutoin E (=Ei).
- Ilmoitetaan, kun arvioidaan päädiagnoosin vaikutusta työkykyyn.

Käyttö: työterveyshuolto

Sivudiagnoosin vaikutus työkykyyn (työkyvyn tukitoimien tarve)

tieto siitä, ovatko työkyvyn tukitoimet tarpeen

- Ilmaistaan K (=Kyllä), jos työkyvyn tukitoimet ovat tarpeen, muutoin E (=Ei).
- Ilmoitetaan, kun arvioidaan sivudiagnoosin vaikutusta työkykyyn

Käyttö: työterveyshuolto

Ensisijaisen käyntisyyn vaikutus työkykyyn (työkyvyn tukitoimien tarve)

tieto siitä, ovatko työkyvyn tukitoimet tarpeen

- Ilmaistaan K (=Kyllä), jos työkyvyn tukitoimet ovat tarpeen, muutoin E (=Ei).
- Ilmoitetaan, kun arvioidaan ensisijaisen käyntisyyn vaikutusta työkykyyn.

Käyttö: työterveyshuolto

Muun käyntisyyn vaikutus työkykyyn (työkyvyn tukitoimien tarve)

tieto siitä, ovatko työkyvyn tukitoimet tarpeen

- Ilmaistaan K (=Kyllä), jos työkyvyn tukitoimet ovat tarpeen, muutoin E (=Ei).
- Ilmoitetaan, kun arvioidaan muun käyntisyyn vaikutusta työkykyyn

Käyttö: työterveyshuolto

Päädiagnoosin ulkoinen syy

taudin, sairauden, vian, vamman, haittavaikutuksen tms. aiheuttanut ulkoinen tekijä päädiagnoosille

- Ilmaistaan THL - Tautiluokitus ICD-10:n koodi V01-Y98 (vammojen, sairauksien ja kuoleman ulkoiset syyt).
- Ulkoinen syy on pakollinen, kun diagnoosi on THL - Tautiluokitus ICD-10:n koodi S00-T98 (vammat, myrkytykset ja eräät muut ulkoisten syiden aiheuttamat seuraukset).
- Päädiagnoosin ulkoinen syy ilmoitetaan tässä kentässä, ei päädiagnoosin kentässä.
- Ulkoinen syy ei ilmaise seurausta kuten siitä seurannutta sairautta, vikaa, vammaa tms.
- Jos kyseessä on tapaturma, pitää ilmoittaa:

- a. Tapaturmamekanismi: ulkoisen syyn koodi V00-X59, Y85-Y86
  - b. Potilaan tai uhrin toiminta tai tapaturman paikka: ulkoisen syyn koodi Y94-Y96
  - c. Alkoholin mahdollista myötävaikutusta tapahtumaan: ulkoisen syyn koodi Y90-Y91
- Jos ulkoisia syitä on useita, kohdistetaan kukin ulkoinen syy siihen liittyvään diagnoosiin järjestysnumerolla. Kohdistettaessa ulkoinen syy päädiagnoosiin käytetään järjestysnumeroa 0 (vain yksi päädiagnoosi mahdollinen) ja sivudiagnoosiin järjestysnumeroa 1:stä eteenpäin.
  - Hoidon haittavaikutuksen syy ilmoitetaan ulkoisen syyn koodein Y40-Y84 tai Y88.0-Y88.3 (ks. myös haittavaikutuksia koskevat tietokentät).

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, perusterveydenhuollon avohoito, työterveyshuolto, kotihoito

Sivudiagnoosin ulkoinen syy

taudin, sairauden, vian, vamman, haittavaikutuksen tms. aiheuttanut ulkoinen tekijä sivudiagnoosille

- Ilmaistaan THL - Tautiluokitus ICD-10:n koodi V01-Y98 (vammojen, sairauksien ja kuoleman ulkoiset syyt).
- Ulkoinen syy on pakollinen, kun diagnoosi on THL - Tautiluokitus ICD-10:n koodi S00-T98 (vammat, myrkytykset ja eräät muut ulkoisten syiden aiheuttamat seuraukset).
- Sivudiagnoosin ulkoinen syy ilmoitetaan tässä kentässä, ei sivudiagnoosin kentässä.
- Ulkoinen syy ei ilmaise seurausta kuten siitä seurannutta sairautta, vikaa, vammaa tms.
- Jos kyseessä on tapaturma, pitää ilmoittaa:
  - d. Tapaturmamekanismi: ulkoisen syyn koodi V00-X59, Y85-Y86
  - e. Potilaan tai uhrin toiminta tai tapaturman paikka: ulkoisen syyn koodi Y94-Y96
  - f. Alkoholin mahdollista myötävaikutusta tapahtumaan: ulkoisen syyn koodi Y90-Y91
- Jos ulkoisia syitä on useita, kohdistetaan kukin ulkoinen syy siihen liittyvään diagnoosiin järjestysnumerolla. Kohdistettaessa ulkoinen syy päädiagnoosiin käytetään järjestysnumeroa 0 (vain yksi päädiagnoosi mahdollinen) ja sivudiagnoosiin järjestysnumeroa 1:stä eteenpäin.
- Hoidon haittavaikutuksen syy ilmoitetaan ulkoisen syyn koodein Y40-Y84 tai Y88.0-Y88.3 (ks. myös haittavaikutuksia koskevat tietokentät).

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, perusterveydenhuollon avohoito, työterveyshuolto, kotihoito

Päädiagnoosin tapaturmatyyppi

tapaturmaan liittyvä toiminto ja tapahtumapaikka

- Ilmaistaan THL - Tautiluokitus ICD-10:n koodi Y94-Y96 (Tapaturmatyyppi).

- Käytetään pääsääntöisesti erilaisten tapaturmien mekanismeja ilmaisevien koodien yhteydessä (Ulkoisen syyn koodien V00–X59 ja Y85–Y86 yhteydessä).
- Päädiagnoosin tapaturmatyyppi ilmoitetaan tässä kentässä, ei päädiagnoosin kentässä.
- Jos tapaturmantyyppin koodeja on useita, kohdistetaan kukin tapaturmatyyppi siihen liittyvään diagnoosiin järjestysnumerolla. Kohdistettaessa tapaturmatyyppi päädiagnoosiin käytetään järjestysnumeroa 0 (vain yksi päädiagnoosi mahdollinen) ja sivudiagnoosiin järjestysnumeroa 1:stä eteenpäin.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, perusterveydenhuollon avohoito, työterveyshuolto, kotihoito

Sivudiagnoosin tapaturmatyyppi

tapaturmaan liittyvä toiminto ja tapahtumapaikka

- Ilmaistaan THL - Tautiluokitus ICD-10:n koodi Y94–Y96 (Tapaturmatyyppi).
- Käytetään pääsääntöisesti erilaisten tapaturmien mekanismeja ilmaisevien koodien yhteydessä (Ulkoisen syyn koodien V00–X59 ja Y85–Y86 yhteydessä).
- Sivudiagnoosin tapaturmatyyppi ilmoitetaan tässä kentässä, ei sivudiagnoosin kentässä.
- Jos tapaturmantyyppin koodeja on useita, kohdistetaan kukin tapaturmatyyppi siihen liittyvään diagnoosiin järjestysnumerolla. Kohdistettaessa tapaturmatyyppi päädiagnoosiin käytetään järjestysnumeroa 0 (vain yksi päädiagnoosi mahdollinen) ja sivudiagnoosiin järjestysnumeroa 1:stä eteenpäin.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, perusterveydenhuollon avohoito, työterveyshuolto, kotihoito

Pitkäaikaisdiagnoosi

pitkäaikainen tai pysyväisluontoinen diagnoosi

- Ilmaistaan THL - Tautiluokitus ICD-10:n mukaisesti.
- Pitkäaikaisdiagnoosi voidaan ilmoittaa, vaikka se esiintyisi samanaikaisesti myös pää- tai sivudiagnoosina.
- Pitkäaikaisdiagnoosi ilmoitetaan potilaan jokaisen käynnin ja hoitajakson tiedoissa. Sillä on yleensä merkitystä useiden käyntien tai hoitajaksojen aikana, vaikka ne eiv olisi hoidon varsinainen syy.
- Pitkäaikaisdiagnoosia koskeva tieto kerätään vuodesta 2019 lähtien myös perusterveydenhuollon avohoidosta, suun terveydenhuollosta ja työterveyshuollosta.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, perusterveydenhuollon avohoito, työterveyshuolto, kotihoito

Pitkäaikaisdiagnoosin ulkoinen syy

pitkäaikaisen taudin, sairauden, vian, vamman tms. aiheuttanut ulkoinen tekijä

- Ilmaistaan THL - Tautiluokitus ICD-10:n mukaisesti.
- Ks. muut lisätiedot kohta "Ulkoinen syy".

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, perusterveydenhuollon avohoito, työterveyshuolto, kotihoito

Pitkäaikaisdiagnoosin tapaturmatyyppi

pitkäaikaisen taudin, sairauden, vian, vamman tms. aiheuttaneeseen tapaturmaan liittyvä toiminto ja tapahtumapaikka

- Ilmaistaan THL - Tautiluokitus ICD-10:n mukaisesti.
- Ks. muut lisätiedot kohta "Tapaturmatyyppi".

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, perusterveydenhuollon avohoito, työterveyshuolto, kotihoito

Pitkäaikaisdiagnoosin alkuhetki

päivä, jolloin lääkäri teki pitkäaikaisen sairauden diagnoosin

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito

Pitkäaikaisdiagnoosin loppuhetki

päivä, jolloin lääkäri poisti pitkäaikaissairauden diagnoosin

- Pitkäaikaissairauden diagnoosi päättyy esimerkiksi siksi, että sen diagnoosi muuttuu tai tarkentuu.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito

Toimenpide

terveydenhuollon ammattihenkilön tekemä toimenpide

- Ilmaistaan THL - Toimenpideluokituksen mukaisesti.
- Toimenpide kirjataan vain kerran (myös Potilastiedon rakenteisen kirjaamisen oppaan mukaisesti).
- Vain toimenpiteen tehnyt palveluntuottaja ilmoittaa kyseisen toimenpiteen Hilmoon (ei toimenpiteen jälkeisestä jatkohoidosta vastaava palveluntuottaja eikä toimenpiteen jälkeisen kontrollikäynnin suorittanut poliklinikka).
- Toimenpiteitä voi olla yksi tai useita. Hilmoissa ei ole rajoitettu toimenpiteiden määrää.
- On hyvä varmistaa, että toimenpiteet ja diagnoosit (erityisesti päädiagnoosi) sopivat toisiinsa.

- Syöpätautien kirjaamiseen on erillinen opas: Hoitoonpääsyn seuranta syövän hoidossa : Määrittelyt ja ohjeistus : Voimassa 1.1.2017 lähtien. THL Ohjaus: 2016_021. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-302-782-4>.
- Kuvantamistutkimukset ovat osa THL - Toimenpideluokitusta ja ne ilmoitetaan toimenpiteinä em. luokituksen mukaisesti. Huomattava, että THL - Toimenpideluokitus sisältää myös konservatiivisten alojen toimenpiteiden koodeja.
- Myös perusterveydenhuollon toimenpiteet kirjataan THL - Toimenpideluokituksen koodein. Aiemmin käytössä olleet SPAT -koodit on sisällytetty osaksi THL - Toimenpideluokitusta. Mikäli SPAT -koodeja käytetään edelleen, tietojärjestelmiin voidaan ohjelmoida kytkentä terveydenhuollon ammattihenkilön kirjaaman SPAT -koodin ja THL - Toimenpideluokituksen välille.
- Jatkohoitoa kuvaavia SPAT-koodeja käytetään edelleen perusterveydenhuollossa sekä työterveyshuollossa. Jatkohoito(SPAT)-tiedot ovat tarkemmin kuvattuna liitteessä.
- Neuvola-asetuksen toteutumisen seurantaan varten tarvittavat ja työterveyshuollon toiminnot kirjataan THL - Toimenpideluokituksen mukaisesti. Tarkemmat toimenpidekoodit ilmenevät liitteistä.
- Huomattava myös psykiatrisen hoidon toimenpiteet, esim. AA400 Sähköshokki psyykkisen sairauden hoitona.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, perusterveydenhuollon avohoito, työterveyshuolto, kotihoito

Toimenpiteen lisäkoodi

toimenpiteen lisäkoodi

- Ilmaistaan THL - Toimenpideluokituksen koodein (yleensä luvun "Z Lisäkoodit").
- Lisäkoodi ilmaisee toimenpiteen uusinnan, tekniikan, olosuhteen tai muun erityisen huomion; huom. puoleisuudelle on oma tietokenttensä.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito

Toimenpiteen puoleisuus

toimenpide tehty oikealle, vasemmalle tai molemmille puolille

- Puoleisuus ilmaistaan THL - Toimenpideluokituksen koodein ZXA00 (= oikea puoli), ZXA05 (= vasen puoli) tai ZXA10 (= molemminpuolinen).
- Puoleisuutta koskeva tieto ilmoitetaan, mikäli toimenpide on mahdollista tehdä kehon oikealle tai vasemmalle puolelle tai saman leikkauksen aikana molemmille puolille.
- Mikäli potilaalle tehdään kaihileikkaus molempiin silmiin, kirjataan puoleisuuden koodiksi ZXA10 (= molemminpuolinen).

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito

Toimenpiteen aloitusaika

toimenpiteen aloituksen päivämäärä ja kellonaika

- Toimenpiteen aloitusaika tarkoittaa hetkeä, jolloin leikkausviilto tehtiin.
- Mikäli "saman salikerran" aikana tehdään useita toimenpiteitä, ilmoitetaan ensimmäisen toimenpiteen aloitusaika ja viimeisen toimenpiteen lopetusaika.
- Mikäli toimenpiteen kuten monien polikliinisten toimenpiteiden ajankohta ei ole eriteltävissä aloitus- ja lopetusajankohdiksi, ilmoitetaan sama ajankohta aloitus- ja lopetusajankohdassa.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito

Toimenpiteen lopetusaika

toimenpiteen lopetuksen päivämäärä ja kellonaika

- Toimenpiteen lopetusaika tarkoittaa hetkeä, jolloin leikkaushaava suljettiin.
- Mikäli "saman salikerran" aikana tehdään useita toimenpiteitä, ilmoitetaan ensimmäisen toimenpiteen aloitusaika ja viimeisen toimenpiteen lopetusaika.
- Mikäli toimenpiteen kuten monien polikliinisten toimenpiteiden ajankohta ei ole eriteltävissä aloitus- ja lopetusajankohdiksi, ilmoitetaan sama ajankohta aloitus- ja lopetusajankohdassa.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito

Leikkaustoimenpide

toimenpide tehty leikkaussalissa tai leikkaussaliolosuhteissa

- K (=Kyllä), jos toimenpide tehty leikkaussalissa tai leikkaussaliolosuhteissa; muutoin E (=Ei).
- Käytännössä tieto poimitaan yleensä leikkaussalitietojärjestelmästä
- Kyseessä yleensä vaativa toimenpide, ei pientoimenpide.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito

Tehohoidon toimenpidekoodi

tehohoidon toimenpide

- Ilmoitetaan THL - Toimenpideluokituksen mukaisesti. Huom. Luokitus sisältää useita tehohoidon koodeja (esim. WX872 Tehohoito, WX882 Tehovalvonta ja WX892 Valvontatasoinen hoito)

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito

Tehohoidon aloitusaika

tehohoidon aloituksen päivämäärä ja kellonaika

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito

Tehohoidon lopetusaika

tehohoidon lopetuksen päivämäärä ja kellonaika

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito

Avohoidon toimenpide, SPAT

perusterveydenhuollon avohoidon toimenpide SPAT -luokituksella ilmaistuna

- THL ottaa vastaan SPAT -koodeja, vaikka SPAT -koodit on sisällytetty osaksi THL - Toimenpideluokitusta. Perusterveydenhuollon toimenpiteet kirjataan THL - Toimenpideluokituksen koodein. Mikäli SPAT -koodeja käytetään edelleen, tietojärjestelmiin voidaan ohjelmoida kytkentä terveydenhuollon ammattihenkilön kirjaaman SPAT -koodin ja THL - Toimenpideluokituksen välille.

Käyttö: perusterveydenhuollon avohoito, kotihoito, työterveyshuolto

Suun th toimenpide

suun terveydenhuollon ammattihenkilön tekemä toimenpide

- Ilmoitetaan THL - Suun terveydenhuollon toimenpideluokituksen mukaisesti; tässä ei käytetä THL - Toimenpideluokituksen muita koodeja.

Käyttö: perusterveydenhuollon avohoito

Hampaan numero

hampaan numero, johon suun terveydenhuollon ammattihenkilön tekemä toimenpide kohdistui

- Ilmoitetaan STH - STH1 Hampaiden numerointi -luokituksen mukaisesti.
- Hammas (hampaan numero) ja siihen tehty toimenpide liitetään toisiinsa (ks. tekniset määrittelyt).

Käyttö: perusterveydenhuollon avohoito

Haittavaikutus

tapahtuma, joka normaaliin hoitoon verrattuna aiheuttaa potilaalle objektiivista lääketieteellistä haittaa, hoidon keston pidentymistä tai lisääntyneitä hoitokustannuksia

- Ilmoitetaan Hilmo - Hoidon haittavaikutus -luokituksen mukaisesti:
Tässä käytetty haittavaikutuksen määritelmä perustuu Suomalaisen tautien kirjaamisen ohjekirjaan: Komulainen J (toim.). "Suomalaisen tautien kirjaamisen ohjekirja". Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Opas 17/2012. Käytämme em. ohjekirjan määritelmää, koska HILMON haittavaikutuksia koskeva tiedonkeruu perustuu em. ohjekirjaan sekä THL - Tautiluokitus ICD-10:een.
- Haittavaikutuksena ilmoitetaan diagnosoitavissa oleva haittavaikutus. Tämä tarkoittaa myös sitä, että haittavaikutuksen pitää olla ilmaistavissa ICD-10-luokituksen koodein.
- Haittavaikutus on myös infektiona ilmenevä haittavaikutus sekä hoitojakson tai käynnin aikainen tapaturma kuten sängystä putoaminen tai kaatuminen.
- Hoitoilmoituksessa ei oteta kantaa siihen, olisiko haittavaikutus ollut estettävissä toisin toimimalla tai onko kyseessä korvattava potilasvahinko.
- Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen mukaan hoitoon liittyvien haittojen seuranta on jokaisen terveydenhuollon toimintayksikön sekä yksittäisen toimijan velvoite (Sosiaali- ja terveysministeriön asetus 341/2011 laadunhallinnasta ja potilasturvallisuuden täytäntöönpanosta laadittavasta suunnitelmasta).
- Yksittäisen käynnin tai hoitojakson aikana voi olla useita haittavaikutuksia.

Tunniste	Nimi	Kuvaus ja lisätiedot
0	Ei haittavaikutusta	hoitojakson tai käynnin aikana ei tapahtunut haittavaikutusta
1	Uusi haittavaikutus	hoitojakson tai käynnin aikana tapahtui haittavaikutus
4	Aiempi haittavaikutus	hoitojakson tai käynnin aikana todettiin ja/tai hoidettiin aiemman hoitojakson/käynnin aikana tapahtunutta haittavaikutusta

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito

Haittavaikutuksen syy

haittavaikutuksen syy tai tapa, jolla haittavaikutus tapahtui

- Ilmoitetaan THL - Tautiluokitus ICD-10:n Y40-Y84 tai Y88.0-Y88.3 (ulkoisen syyn) koodein. Koodit Y40-Y84 tai Y88.0-Y88.3 ilmaisevat haittavaikutuksen syytä
- Pitää liittää siihen diagnoosiin, joka ilmaisee haittavaikutuksen seurausta
- Haittavaikutuksen syyn voi ilmoittaa vaihtoehtoisesti myös ulkoisen syyn kentässä.
- Esimerkki lääkkeen aiheuttama anafylaktinen sokki: haittavaikutuksen syy on Y57 (Lääkkeen tai lääkeaineen haittavaikutus) ja haittavaikutuksen seuraus on T88.6 (Ohjeen mukaan annetun oikean lääkeaineen aiheuttama anafylaktinen sokki). Koodi T88.6 sekä sen aiheuttaneen lääkkeen ATC-koodi ilmaistaan yhdistelmäkoodeina, jossa T88.6 on oirekoodi ja ATC-koodi syykoodi (seitsemän merkin tarkkuudella).

- Jos haittavaikutuksen syitä on useita, kohdistetaan kukin syy siihen liittyvään haittavaikutuksen seuraukseen järjestysnumerolla.
- Perusterveydenhuollon avohoidon, työterveyshuollon ja kotihoidon toteamat tai hoitamat haittavaikutukset ilmoitetaan diagnoosien ja ulkoisen syyn kentissä.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito

Haittavaikutuksen seuraus

haittavaikutuksesta seurannut tauti, sairaus, vika, vamma tms.

- Ilmoitetaan THL - Tautiluokitus ICD-10:n mukaisesti.
- Jos haittavaikutuksesta seuraa useita tauteja, sairauksia, vikoja, vammoja tms., kohdistetaan kukin seuraus siihen vaikuttaneeseen syyhyn (haittavaikutuksen syy) järjestysnumerolla.
- Perusterveydenhuollon avohoidon, työterveyshuollon ja kotihoidon toteamat tai hoitamat haittavaikutukset ilmoitetaan diagnoosien ja ulkoisen syyn kentissä.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito

Haittavaikutuksesta aiheutunut toimenpide

haittavaikutuksen diagnosoimiseksi tai hoitamiseksi tehty toimenpide

- Ilmoitetaan THL - Toimenpideluokituksen mukaisesti.
- Uusinta- tai jatkotoimenpide ilmaistaan koodilla ZS*00, jossa koodin kolmas merkki ilmaisee elinryhmän, esimerkiksi ZSC00 (Aiempaan silmän alueeseen liittyvä toimenpide)
- Haittavaikutuksesta aiheutuneita toimenpiteitä voi olla useita.
- Perusterveydenhuollossa, työterveyshuollossa ja kotihoidossa haittavaikutuksesta aiheutunut toimenpide ilmoitetaan toimenpide-kentässä.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito

Haittavaikutuksesta aiheutuneen toimenpiteen lisäkoodi

haittavaikutuksesta aiheutuneen toimenpiteen lisäkoodi

- Lisäkoodi ilmaisee puoleisuuden, uusinnan, tekniikan, olosuhteen tai muun erityisen huomion.
- Yhteen toimenpiteeseen voi kohdistua useita lisäkoodeja.
- Mikäli useisiin toimenpiteisiin kohdistuu lisäkoodi tai yksittäiseen toimenpiteeseen kohdistuu useita lisäkoodeja, ilmoitetaan ne järjestysnumeroilla "n" ja "m" (TOIMP<n>LISAKOODI<m>). Merkki <n> viittaa toimenpiteeseen ja <m> on lisäkoodin järjestysnumero.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito

NordDRG (Diagnosis Related Group)

luokitusjärjestelmä, jossa potilaan saama hoito ryhmitellään päädiagnoosin, mahdollisten hoitoon vaikuttavien sivudiagnoosien, suoritettujen toimenpiteiden sekä potilaan iän ja sukupuolen ja sairaalasta poistumistilan mukaan kliinisesti mielekkäisiin ryhmiin; kunkin ryhmän sisällä hoitojakson vaatima voimavarojen kulutus on keskimäärin samaa luokkaa

- Pohjoismaista DRG-luokitusta kutsutaan nimellä NordDRG.
- NordDRG Full-ryhmät käsittävät erikoissairaanhoidon avo- ja laitoshoidon.
- NordDRG Classic-ryhmät sisältävät erikoissairaanhoidon laitoshoidon.
- Ryhmittelyssä käytetään ensisijaisesti NordDRG Full -ryhmittelijää. Mikäli palveluntuottajan käytettävissä ei ole Full-ryhmittelijää, voi ryhmittelyn tehdä Classic-ryhmittelijällä.
- Tietokenttä jätetään tyhjäksi, mikäli palveluntuottajan käytettävissä ei ole DRG-ryhmittelijää.
- Tietoa DRG-ryhmästä hyödynnetään muun muassa erikoissairaanhoidon Hilmo-tietojen laadun tarkkailussa, esimerkiksi puuttuvien toimenpidetietojen havaitsemiseksi.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito

NordDRG-versio

tieto siitä, mitä ryhmittelijää käytettiin

NordDRG-vuosi

tieto siitä, minkä vuoden versiota käytettiin

Työkyvyttömyyden syyt ICD-10

tauti, sairaus, vika, vamma, kemiallisen aineen haittavaikutus tai hoidon haittavaikutus (haittatapahtuma), joka on potilaan tai asiakkaan työkyvyttömyyden syy

- Ilmaistaan THL - Tautiluokitus ICD-10:n mukaisesti.
- Työkyvyttömyyden syitä voi olla yksi tai useita.

Käyttö: työterveyshuolto

Työkyvyttömyyden syyt ICPC-2

terveysongelma tms., joka on potilaan tai asiakkaan työkyvyttömyyden syy

- Ilmaistaan Kuntaliitto - ICPC Perusterveydenhuollon luokituksen mukaisesti.
- Työkyvyttömyyden syitä voi olla yksi tai useita.

Käyttö: työterveyshuolto

Työkyvyttömyyden alkamispäivä

päivämäärä, jolloin työkyvyttömyys alkoi

Käyttö: työterveyshuolto

Työkyvyttömyyden loppumispäivä

päivämäärä, jolloin työkyvyttömyys päättyi

Käyttö: työterveyshuolto

Pitkäaikaishoito

tieto siitä, onko potilaalla tai asiakkaalla laitoshoidon pitkäaikaishoitopäätös tai vuokrasopimus palveluasumisyksikössä

- K (= Kyllä), jos asiakkaalle tai potilaalle on tehty laitoshoidon pitkäaikaishoidon päätös kyseiselle hoitojaksolle tai potilaalla on pitkäaikaishoitopäätös toisesta laitoksesta tullessaan hoitoon tai jos palveluasumisen asiakas on pitkäaikainen asiakas. Laitoshoidossa pitkäaikaishoitopäätös tehdään henkilölle, jos laitoshoidon on arvioitu kestävän jo hoidon alkaessa yli kolme kuukautta tai henkilölle, joka on ollut laitoksessa jo kolme kuukautta ja jonka toimintakyky on heikentynyt niin, että häntä on tämän vuoksi hoidettava edelleenkin laitoksessa. Palveluasumisen pitkäaikaisilla asukkailla on voimassaoleva vuokrasuhde palveluasuntoon; muutoin E (= Ei).

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, sosiaalihuolto

Riskipisteet (EuroSCORE 2)

EuroSCOREn sydäntoimenpidettä edeltävä riskipisteytyksen luku

- Ilmaistaan käyttämällä EuroSCORE II -pisteitä (www.euroscore.org).
- Riskipisteet ilmoitetaan, jos potilaalle on tehty sydänkirurginen leikkaus tai läppätoimenpide katetrin avulla (suositeltavaa ilmoittaa myös muille sydäntoimenpiteille).

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito

Lomapäivien lukumäärä

aika, jolloin potilas on sovitusti pois vuodeosastohoidosta mutta potilasta ei ole uloskirjattu

- Lomapäiviin ei lasketa lomalle lähtöpäivää eikä lomalta paluupäivää.
- Sarjahoitojaksojen välejä tai jaksottaishoitoon sisältyviä välejä tai siirtymisiä laitoksesta toiseen ei katsota lomapäiviksi. Edellisissä on kyse päättyneestä hoitojaksosta, josta tehdään hoitoilmoitus.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito

3.10 Lääkitystiedot

THL/Tietosisältö - Lääkemerkintä -Koodistopalvelimella saatavilla olevan määrittelyn mukaisesti Hilmoon poimitaan potilaan voimassaoleva lääkitys kokonaisuudessaan riippumatta siitä, muutetaanko lääkitystä juuri ko. käynnillä.

Määrätyn lääkkeen ATC-koodi

määrätyn lääkkeen Lääketietokannan mukainen ATC-koodi

- Ilmaistaan FIMEA - ATC Luokitus -koodistoluokituksen mukaisesti.
- Tietoja käytetään lääkekäytäntöjen tilastointiin

Käyttö: perusterveydenhuollon avohoito, työterveyshuolto, kotihoito

Lääkepakkauksen yksilöivä tunniste ja tunnisteiden mukainen nimi (VNR)

lääkepakkauksen yksilöivä numero ja sen mukainen lääkevalmisteen nimi, esimerkiksi VNR-numero

- Ilmaistaan Kela - Lääketietokanta (VNR-koodi) mukaisesti.
- VNR-koodin avulla saadaan selville Lääketietokannassa olevan lääkkeen kauppanimi, lääke-muoto ja pakkauskoko.

Käyttö: perusterveydenhuollon avohoito, työterveyshuolto, kotihoito

Valmisteen nimi

lääkevalmisteen Lääketietokannan mukainen kauppanimi

- Ilmaistaan Kela - Lääketietokanta: Kauppanimi.
- Määrätyn lääkevalmisteen Lääketietokannan mukainen kauppanimi, kun valmisteella ei ole VNR-numeroa ja kyseessä on Lääketietokannassa oleva perusvoide, kliininen ravintovalmiste, määrääaikainen erityislupavalmiste tai rekisteröity lääkevalmiste.
- Tieto lääkeaineen kauppanimestä tarvitaan käytetyn lääkkeen tunnistamiseen, jos VNR-numeroa tai rokotteen eränumeroa ei ole tiedossa.

Käyttö: perusterveydenhuollon avohoito, työterveyshuolto, kotihoito

Lääkkeen määräämispäivä

ajankohta, jolloin lääkkeen määräysmerkintä on tehty

- Ajankohta ilmoitetaan aikaleiman päivämäärä ja kellonaika, TS (Point In Time).

Käyttö: perusterveydenhuollon avohoito, työterveyshuolto, kotihoito

3.11 Rokotustiedot

Rokotusta koskevat tiedot poimitaan sen käynnin tietoina, jolloin rokotuksia annetaan, tai kirjataan aiemmin annettuja rokotuksia. Rokotuspäivä on sama kuin käyntipäivä, jos käynnillä annetaan rokote. Rokotuspäivä on eri, jos käynnillä kirjataan aiemmin annettu rokote. Käynnillä annetuilla rokotuksella on enemmän pakollisesti kirjattavia kenttiä. Aiemmin annetusta rokotteesta voidaan Lääketietokannasta saatavan kaupanimen sijasta kirjata rokotteen geneerinen nimi. Viime kädessä rokotuksesta voi kirjata pelkkä tieto rokotussuojasta.

Käytännön rokotuksen kirjaamiseen ohjeistus löytyy THL:n verkkosivulta, www.thl.fi/rokottaminen.

Rokotteen ATC-koodi

ATC-luokituksen J07-ryhmään perustuva rokotteen koodi
ATC-luokituksesta ATC-koodi ja selite, jonka avulla saadaan selville rokotussuoja.

- Luokituksen OID koodistopalvelimella: [THL/Tietosisältö - Rokotustiedot](#)
- Luokituksen OID koodistopalvelimella: [FIMEA - ATC Luokitus](#)
- Luokituksen Id-kenttä, esimerkiksi "J07AM51"
- Pakollisuus: Ei pakollinen

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, perusterveydenhuollon avohoito, työterveyshuolto, kotihoito

Rokotteen nimi

Rokotevalmisteen nimi -luokitus sisältää Lääketietokannasta haettavat rokotteet sekä ennen Lääketietokannan käyttöönottoa käytetyt rokotteet.

Tieto rokotteesta tarvitaan käytetyn rokotteen tunnistamiseen rokotteen eränumeron lisäksi. Rokotteen tunnistaminen on välttämätön rokotusten kattavuuden, vaikuttavuuden ja turvallisuuden arviointiin.

- Luokituksen OID koodistopalvelimella: [THL/Tietosisältö - Rokotustiedot](#)
- Luokituksen OID koodistopalvelimella: [THL - Rokotevalmisteet](#)
- Luokituksen Lyhenne-kenttä, esimerkiksi "diTeBooster"
- Pakollisuus: Pakollinen, jos Rokotteenantopäivämäärä on käyntipäivä

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, perusterveydenhuollon avohoito, työterveyshuolto, kotihoito

Rokote

Koodilla ilmaistu tieto rokotteista on niin kutsuttu rokotteen geneerinen nimi. Tieto rokotteesta tarvitaan rokotteen tunnistamiseen. Rokotteen tunnistaminen on välttämätön rokotusten kattavuuden, vaikuttavuuden ja turvallisuuden arviointiin.

- Luokituksen OID koodistopalvelimella: [THL/Tietosisältö - Rokotustiedot](#)
- Luokituksen OID koodistopalvelimella: [THL - Rokotteet](#)
- Luokituksen Lyhenne-kenttä, esimerkiksi "dT"
- Pakollisuus: Pakollinen, jos Rokotteen nimi on tyhjä.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, perusterveydenhuollon avohoito, työterveyshuolto, kotihoito

Rokotussuoja

Koodilla ilmaistu tieto taudista tai infektiosta, jota rokotuksella pyritään ennaltaehkäisemään. Tietoa käytetään siihen, mitä tauteja ja infektiota torjumaan rokote on annettu. Yksi rokote voi sisältää monta rokotussuojaa.

- Luokituksen OID koodistopalvelimella: [THL/Tietosisältö - Rokotustiedot](#)
- Luokituksen OID koodistopalvelimella: [THL - Rokotussuoja](#)
- Luokituksen Id-kenttä, pilkulla erotettu esimerkiksi "2,7"
- Pakollisuus: Pakollinen, jos Rokote on tyhjä.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, perusterveydenhuollon avohoito, työterveyshuolto, kotihoito

Rokotepakkauksen yksilöintinumero, numerotieto (INT)

Valmistajan antama VNR tai muu koodi, joka on Lääketietokannassa. Kela-lääketietokannassa on yksilöintitunnus, jonka avulla saadaan selville rokotteen kaupp nimi, rokotemuoto ja pakkauskoko.

- Luokituksen OID koodistopalvelimella: [THL/Tietosisältö - Rokotustiedot](#)
- Luokituksen OID: Kela - Lääketietokanta (VNR-koodi) 1.2.246.556.1.1
- Pakollisuus: Ei pakollinen

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, perusterveydenhuollon avohoito, työterveyshuolto, kotihoito

Rokotteenantopäivämäärä, aikaleima (TS)

Päivämäärä, jolloin rokote on annettu. Rokotuksen antopäivä voi olla eri kuin käyntipäivä. Kun kirjataan rokotushistoriaa, päivämäärä voidaan kirjata vuosilukuna tiedossa olevalla tarkkuudella. Rokotusantopäivä on välttämätön rokotusten kattavuuden, vaikuttavuuden ja turvallisuuden arviointiin.

- Luokituksen OID koodistopalvelimella: [THL/Tietosisältö - Rokotustiedot](#)
- Pakollisuus: Pakollinen

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, perusterveydenhuollon avohoito, työterveyshuolto, kotihoito

Rokotepakkauksen eränumero

Valmistajan antama tunnistenumero rokote-erälle tai rokoteyhdistelmän erälle. Rokotteen eränumero ilmaisee yksiselitteisesti rokotteen. Tutkimusrokotteilla ja aiemmin annetuille rokotteille ei välttämättä ole eränumeroita. Rokotepakkauksen eränumeron avulla tunnistetaan rokote. Eränumeroa käytetään eräkohtaisen turvallisuuden ja vaikuttavuuden seurantaan.

- Luokituksen OID koodistopalvelimella: [THL/Tietosisältö - Rokotustiedot](#)
- Rokotteen eränumero on vapaa merkkijono (ST).
- Pakollisuus: Pakollinen, jos Rokotteenantopäivämäärä on käyntipäivä.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, perusterveydenhuollon avohoito, työterveyshuolto, kotihoito

Annoksen järjestysluku, kokonaisluku (INT)

Rokotussarjan kyseessä ollessa ilmaisee annetun rokotteen järjestyksen sarjassa. Annoksen järjestysluku käytetään rokotteen tehon arviointiin ja turvallisuuden seurantaan.

- Luokituksen OID koodistopalvelimella: [THL/Tietosisältö - Rokotustiedot](#)
- Pakollisuus: Ei pakollinen

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, perusterveydenhuollon avohoito, työterveyshuolto, kotihoito

Rokotustapa

Rokotustapa ilmaisee, miten rokotus on annettu.

Rokotustapa käytetään rokotteen tehon arviointiin ja turvallisuuden seurantaan.

- Luokituksen OID koodistopalvelimella: [THL/Tietosisältö - Rokotustiedot](#)
- Luokituksen OID koodistopalvelimella: [AR/YDIN - Rokotustapa](#)
- Luokituksen Id-kenttä, esim. "IM".
- Pakollisuus: Pakollinen, jos Rokotteenantopäivämäärä on käyntipäivä.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, perusterveydenhuollon avohoito, työterveyshuolto, kotihoito

Pistoskohta

Pistoskohta ilmaisee pistoksena annettavan rokotuksen pistoskohtaa.

Rokotteen pistoskohta käytetään rokotusten turvallisuuden seurantaan.

- Luokituksen OID koodistopalvelimella: [THL/Tietosisältö - Rokotustiedot](#)

- Luokituksen OID koodistopalvelimella: AR/YDIN - Pistoskohta
- Luokituksen Id-kenttä esimerkiksi "OO".
- Pakollisuus: Pakollinen, jos Rokotteenantopäivämäärä on käyntipäivä ja Rokotustapa on IM, ID tai SC.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, perusterveydenhuollon avohoito, työterveyshuolto, kotihoito

3.12 Fysiologiset mittaukset

Hilmon tietosisällössä on mukana sellaisia keskeisiä terveyteen liittyviä tietoja, joiden rakenteet ovat tietojärjestelmissä jo olemassa tai tulossa lähitulevaisuudessa. Tiedot ilmoitetaan erikoissairaanhoidon vuodeosastohoidosta ja avohoidosta, mikäli ovat saatavilla.

Paino

Mitattu paino kirjataan FinLOINC - Fysiologiset mittaukset -luokituksen mukaisesti. Paino ilmoitetaan THL:ään kokonaislukuna kilogrammoina tai grammoina. Tieto henkilön painosta poimitaan, jos se on käynnillä tai hoitojaksolla kirjattu.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, perusterveydenhuollon avohoito, työterveyshuolto, kotihoito

Pituus

Mitattu pituus kirjataan FinLOINC - Fysiologiset mittaukset -luokituksen mukaisesti. Pituus ilmoitetaan THL:ään senttimetreinä. Tieto henkilön pituudesta poimitaan, jos se on käynnillä tai hoitojaksolla kirjattu.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, perusterveydenhuollon avohoito, työterveyshuolto, kotihoito

Masennusseula (EPDS)

Masennusseulan tieto kirjataan FinLOINC - Fysiologiset mittaukset -luokituksen mukaisesti. Mielialalomake synnytyksen jälkeisen masennuksen tunnistamiseksi (EDPS), kokonaispistemäärä. Tieto masennusseulasta (EPDS) poimitaan THL:ään, jos se on käynnillä kirjattu.

Käyttö: perusterveydenhuolto

Diastolinen verenpaine

Diastolinen verenpaine kirjataan FinLOINC - Fysiologiset mittaukset -luokituksen mukaisesti.

Käyttö: perusterveydenhuollon avohoito

Systolinen verenpaine

Systolinen verenpaine kirjataan FinLOINC - Fysiologiset mittaukset -luokituksen mukaisesti.

Käyttö: perusterveydenhuollon avohoito

Vyötärönympärys

Vyötärönympärys tieto kirjataan FinLOINC - Fysiologiset mittaukset -luokituksen mukaisesti. Tieto ilmoitetaan THL:ään senttimetreinä.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, perusterveydenhuollon avohoito, työterveyshuolto, kotihoito

3.13 Terveysteen liittyvät tekijät

Hilmon tietosisältöön on liitetty keskeisiä terveyteen liittyviä tietoja, joiden rakenteet ovat tietojärjestelmissä jo olemassa tai tulossa lähitulevaisuudessa.

Suun terveydenhuollon indeksit ja mittaukset

THL/Tietosisältö – STH05 Suun terveydenhuollon indeksit ja mittaukset -koodistomääritysten mukaiset suun terveydenhuollon indeksi- ja mittaustiedot toimitetaan THL:ään, jos ne on käynnin aikana kirjattu.

DMF (Decayed Missing Filled) ilmaisee hampaistossa esiintyvien reikiintyneiden, poistettujen ja paikattujen hampaiden yhteenlasketun määrän.

Suun terveyden indeksi D ilmaisee karioituneiden (Decayed) pysyvien hampaiden lukumäärän. Arvo välillä 0–32.

Suun terveyden indeksi M ilmaisee puuttuvien (Missed) pysyvien hampaiden lukumäärän. Arvo välillä 0–32.

Suun terveyden indeksi F ilmaisee paikattujen (Filled) pysyvien hampaiden lukumäärän. Arvo välillä 0–32.

Käyttö: erikoissairaanhoidon avohoito, perusterveydenhuollon avohoito

dmf (Decayed Missing Filled maitohampaat) ilmaisee maitohampaistossa esiintyvien reikiintyneiden, poistettujen ja paikattujen hampaiden yhteenlasketun määrän.

Suun terveyden indeksi d ilmaisee karioituneiden (decayed) maitohampaiden lukumäärän. Arvo välillä 0–20.

Suun terveyden indeksi m ilmaisee puuttuvien (missed) maitohampaiden lukumäärän. Arvo välillä 0–20.

Suun terveyden indeksi f ilmaisee paikattujen (filled) maitohampaiden lukumäärän. Arvo välillä 0–20.

Käyttö: erikoissairaanhoidon avohoito, perusterveydenhuollon avohoito

DMFS (Decayed Missing Filled Surface) ilmaisee hampaistossa esiintyvien reikiintyneiden, poistettujen ja paikattujen hammaspintojen yhteenlasketun määrän.

dmfs (Decayed Missing Filled Surfaces pinnat/maitohampaat) ilmaisee maitohampaistossa esiintyvien reikiintyneiden, poistettujen ja paikattujen maitohammaspintojen yhteenlasketun määrän.

CPI (Community Periodontal index) kuvaa ientaskujen tilaa, kun ientaskut mitataan tietyistä mittauspisteistä, hampaiston ollessa jaettu kuuteen osaan ja jokaisen osan korkein arvo kirjataan.

Käyttö: erikoissairaanhoidon avohoito, perusterveydenhuollon avohoito

Oikomishoidon tarve

oikomishoidon tarpeen suuruus

- Ilmaistaan **STH - STH38 Oikomishoidon tarve -luokituksen** "Porras" -luokilla. Portaan luokat "1-4" ilmaistaan yhdellä numerolla 1:stä 4:ään.
- Tietoa käytetään oikomishoidon tarpeen ja toteutuneen hoidon tarpeenmukaisuuden arviointiin.
- Tieto toimitetaan THL:ään, jos oikomishoidon tarve on arvioitu käynnin aikana.

Käyttö: perusterveydenhuollon avohoito

Hampaiden harjauskertojen määrä

potilaan ilmoittama hampaiden päivittäinen harjauskertojen määrä

- Ilmaistaan **STH - STH35 Harjauskertojen määrä -luokituksella**
- Hampaiden harjauskertaa kysytään ehkäisevässä terveydenhuollossa sekä suun terveydenhuollossa terveystarkastuksien yhteydessä. Kysymyksen tavoitteena on osaltaan edistää väestön suun terveyttä sekä ehkäistä suun sairauksia.
- Tieto toimitetaan THL:ään, jos se on kirjattu käynnin aikana.

Käyttö: perusterveydenhuollon avohoito

Tupakointi

asiakkaan tai potilaan ilmoitus omasta tupakoinnistaan tai tupakansavulle altistumisestaan

- Ilmaistaan **AR/YDIN - Tupakointistatus -luokituksella**.
- Tieto tupakointistatuksesta toimitetaan THL:ään, jos se on käynnillä kirjattu. Tietoa käytetään tupakoinnin terveysriskien seurantaan.

Tunniste	Pitkä nimi	Määritelmä
1	Tupakoi päivittäin	Tupakoi tällä hetkellä vähintään yhtä savuketta vastaavan määrän päivittäin.
2	Tupakoi satunnaisesti	Tupakoi tällä hetkellä harvemmin kuin päivittäin.

3	Merkittävä passiivinen tupakointi	Ei tupakoi itse, mutta altistuu tällä hetkellä tupakansavulle siinä määrin, että se oletettavasti aiheuttaa terveysriskin.
4	Ei merkittävää tupakka-altistusta	Ei tupakoi tällä hetkellä itse eikä altistu tällä hetkellä tupakansavulle siinä määrin, että se oletettavasti aiheuttaisi terveysriskiä.
9	Ei tietoa tupakoinnista	Tämänhetkisestä tupakoinnista ei ole tietoa.

Käyttö: erikoissairaanhoido, perusterveydenhuolto, työterveyshuolto, kotihoito

AUDIT-C

alkoholin ongelmakäytön tunnistamiseen tarkoitettu seulontatesti

- Käytetään THL/Testi - AUDIT-C - Alkoholin ongelmakäytön tunnistaminen 3 kysymyksellä -luokitusta
- Testi mittaa alkoholin juomisen tiheyttä, annosmääriä ja humalajuomista viimeksi kuluneen vuoden jaksolla.
- Kolmen kysymyksen pikatestin kokonaispistemäärä poimitaan THL:ään, jos testi on käynnillä tehty ja kirjattu.

Käyttö: erikoissairaanhoido, perusterveydenhuolto, työterveyshuolto, kotihoito

AUDIT

alkoholin ongelmakäytön tunnistamiseen tarkoitettu testirakenne

- Käytetään THL/Testi - AUDIT - Alkoholin ongelmakäytön tunnistaminen 10 kysymyksellä -luokitusta on alkoholin ongelmakäytön tunnistamiseen tarkoitettu testirakenne
- Testi mittaa alkoholin juomisen tiheyttä, annosmääriä ja humalajuomista viimeksi kuluneen vuoden jaksolla sekä selvittää riippuvuusoireita ja alkoholista aiheutuvia haittoja.
- AUDIT -kokonaispistemäärä poimitaan THL:ään, jos testi on käynnillä tehty ja kirjattu.

Käyttö: erikoissairaanhoido, perusterveydenhuolto, työterveyshuolto, kotihoito

Lene-kokonaisarvion koodi

lapsen neurologisen kehityksen arviointi

- THL/Lomake - Lene -lomaketta käytetään leikki-ikäisen (2,5–6-vuotiaan) lapsen neurologisen kehityksen arvioinnissa. Lene-arvioinnin tavoitteena on löytää mahdollisimman varhain sellaiset kehitykselliset ongelmat, jotka voivat ennakoita oppimisvaikeuksia kouluiässä.
- Lene-kokonaisarvioiden osa-alueiden (12) tiedot poimitaan THL:ään, jos testi on käynnillä tehty ja kirjattu. Kokonaisarvioiden tiedot ilmoitetaan luokituksen Codeld:n mukaisesti.

- Esim. lapsen näön kokonaisarvio codeid 2021: 0=normaali/iänmukainen, 1=lievä viive/epäily viiveestä, 2=selvä viive/poikkeavuus

Käyttö: perusterveydenhuollon avohoito

Lene-kokonaisarvion tulos

lapsen neurologisen kehityksen arvioinnin tulos

- Lisätiedot ks. yllä.

Käyttö: perusterveydenhuollon avohoito

Pariteetti

raskaana olevan naisen raskauksien lukumäärää

- (G=Graviditeetti) ja synnytysten lukumäärää (P=Partus). Tieto ilmoitetaan THL:ään kokonaislukuna esimerkiksi G3P1. Tieto pariteetista poimitaan, jos se on käynnillä kirjattu.

Käyttö: perusterveydenhuollon avohoito

Raskauden laskettu aika

synnytyksen laskettu aika

- Ilmoitetaan päivämääränä TS.
- Tieto lasketusta ajasta poimitaan THL:ään, jos se on käynnillä kirjattu.

Käyttö: perusterveydenhuollon avohoito

3.14 Kotihoidon palvelusuunnitelma

Tietokokonaisuus on tarkoitettu kuvaamaan henkilölle tehtyä kotihoidon palvelusuunnitelmaa. Tietoa käytetään kotihoidon toiminnan tilastoimisessa. Tieto poimitaan THL:ään käynnin tietosisältöön, kun palvelusuunnitelma on tehty tai siihen on tehty muutoksia.

Palvelusuunnitelma tehty (TS)

Kertoo ajankohdan, jolloin palvelusuunnitelma on tehty tai siihen on tehty muutoksia. Ajankohdan ilmoittamisessa käytetään aikaleiman päivämäärätietoa ja kellonaikaa, TS (Point In Time).

Käyttö: kotihoito

Palvelusuunnitelman tarkastamisen ajankohta (TS)

Kertoo ajankohdan, jolloin palvelusuunnitelmaa on tarkennettu tai siihen on tehty muutoksia. Ajankohdan ilmoittamisessa käytetään aikaleiman päivämäärätietoa ja kellonaikaa, TS (Point In Time).

Käyttö: kotihoito

Palvelusuunnitelma voimassa

Kuvataan palvelusuunnitelman voimassaolo: kyllä/ei. Jos palvelusuunnitelma on voimassa = kyllä, muuten = ei.

Käyttö: kotihoito

Ateriapalvelu

Kuvaa, onko asiakkaalle määritetty palvelusuunnitelmassa ateriapalvelu: kyllä/ei. Jos ateriapalvelu on palvelusuunnitelmassa = kyllä, muuten = ei.

Käyttö: kotihoito

Hygieniapalvelu

Kuvaa, onko asiakkaalle määritetty palvelusuunnitelmassa hygieniapalvelu: kyllä/ei. Jos hygieniapalvelu on palvelusuunnitelmassa = kyllä, muuten = ei.

Käyttö: kotihoito

Kuljetuspalvelu

Kuvaa, onko asiakkaalle määritetty palvelusuunnitelmassa kuljetuspalvelu: kyllä/ei. Jos kuljetuspalvelu on palvelusuunnitelmassa = kyllä, muuten = ei.

Käyttö: kotihoito

Siivouspalvelu

Kuvaa, onko asiakkaalle määritetty palvelusuunnitelmassa siivouspalvelu: kyllä/ei. Jos siivouspalvelu on palvelusuunnitelmassa = kyllä, muuten = ei.

Käyttö: kotihoito

Saattajapalvelu

Kuvaa, onko asiakkaalle määritetty palvelusuunnitelmassa saattajapalvelu: kyllä/ei. Jos saattajapalvelu on palvelusuunnitelmassa = kyllä, muuten = ei.

Käyttö: kotihoito

Turvapalvelu

Kuvaa, onko asiakkaalle määritetty palvelusuunnitelmassa turvapalvelu: kyllä/ei. Jos turvapalvelu on palvelusuunnitelmassa = kyllä, muuten = ei.

Käyttö: kotihoito

Kauppapalvelu

Kuvaa, onko asiakkaalle määritetty palvelusuunnitelmassa kauppapalvelu: kyllä/ei. Jos kauppapalvelu on palvelusuunnitelmassa = kyllä, muuten = ei.

Käyttö: kotihoito

Omaishoidontuki

Kuvaa, onko asiakkaalle määritetty palvelusuunnitelmassa omaishoidontuki: kyllä/ei. Jos omaishoidontuki on palvelusuunnitelmassa = kyllä, muuten = ei.

Käyttö: kotihoito

3.15 Jatkohoito**Jatkohoito**

potilaan tai asiakkaan jatkohoito

- Ilmaistaan PTHAVO - Perusterveydenhuollon avohoidon toimintoluokitus (SPAT) - luokituksella.
- Kuva, miten asiakkaan asiassa edetään.
- Tieto kirjataan luokituksen Hoidon suunnittelu, jatkohoidon järjestäminen -ryhmään (SPAT1333) kuuluvilla koodeilla SPAT1334–SPAT1347, SPAT1397–SPAT1398, sekä työterveyshuollossa edellisten lisäksi koodeilla: SPAT1400–SPAT1415.
- PTHAVO - Perusterveydenhuollon avohoidon toimintoluokitus (SPAT) -luokituksen jatkohoitokoodit ovat kuvattuna liitteessä.

Käyttö: perusterveydenhuollon avohoito, työterveyshuolto, kotihoito

Hilmo - Jatkohoito

potilaan tai asiakkaan sovittu jatkohoito tai kuolema

- Ilmoitetaan Hilmo – Jatkohoito-luokituksen mukaisesti.
- Jos mahdollista, ilmoitetaan aina luokituksen tarkimman tason mukaisesti eli kaksinumeroisella koodilla.
- Lääkäri arvioi jatkohoidon tarpeen tai kirjaa laatimansa lähetteen/jatkohoito-ohjeen mukaisen arvion jatkohoitopaikasta.
- Jos potilaan kanssa on sovittu jälkitarkastus avohoidossa, käytetään koodia 22 (koti ilman säännöllisiä palveluja).
- Mikäli potilaalle on määrätty useita jatkohoitomuotoja, merkitään jatkohoidoksi potilaan hoidon kannalta keskeisin hoitopaikka/palvelu.
- Jos potilaan jatkohoito on kotisairaanhoidoa tai hänellä palvelu- ja hoitosuunnitelma, on jatkohoito kotihoito (21).
- Sosiaalihuollon jatkohoitoluokitus kuvaa asiakkaan fyysistä siirtymistä

Tunniste	Nimi	Kuvaus ja lisätiedot
1	Laitushoito	<p>asiakas/potilas tuli sosiaali- tai terveydenhuollon <i>laitoshoidosta</i>.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Laitushoito on sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilöstön antamaa ympärivuorokautista hoitoa, jossa sisäänottoa ja hoidon päättymistä koskevan päätöksen tekee toimintayksikkö tai viranomainen (mukaan lukien lääkäri). Laitushoito tapahtuu yksiköissä, jotka KELA on määritellyt laitoksiksi. • <u>Suositellaan käytettävän tämän luokituksen alimman tason koodeja 11-18, mutta luokkaa voi käyttää, jos tarkempaa tietoa ei ole tai luokituksen alimman tason luokat eivät sovi.</u>

11	Sairaala	asiakas/potilas tuli sairaalan tai terveystieteiden tutkimuskeskuksen vuodeosastohoidosta muulta kuin yleislääketieteen erikoisalalta (erikoisala 98).
12	Terveystieteiden tutkimuskeskus	asiakas/potilas tuli terveystieteiden tutkimuskeskuksen perusterveydenhuollon vuodeosastohoidosta yleislääketieteen erikoisalalta (erikoisala 98).
13	Vanhainkoti	asiakas/potilas tuli vanhainkodista tai dementoituneiden laitoshoidotyksestä (palvelualat 31, 33).
14	Kehitysvammalaitos	asiakas/potilas tuli kehitysvammalaitoksesta (palveluala 41).
15	Päihdehuollon laitos	asiakas/potilas tuli päihdehuollon kuntoutusyksiköstä tai katkaisuhoidon asemalta, jossa oli ollut ympärivuorokautisesti (palveluala 5).
16	Kuntoutuslaitos	asiakas/potilas tuli kuntoutuslaitoksesta (palveluala 6).
18	Muu laitoshoido	asiakas/potilas tuli muusta sosiaali- tai terveydenhuollon laitoshoidosta, esim. lastenkodeista.
2	Koti, kotihoito ja palveluasuminen	asiakas/potilas tuli kotoa, kotihoitosta tai palveluasumisen piiristä, mutta tarkempaa tietoa ei ole tai tarkemmat luokat eivät sovi tässä yhteydessä. <ul style="list-style-type: none"> <u>Suosittelaa käytettävän koodeja 21-27.</u>
21	Kotihoito/ei-yräpärivuorokautinen palveluasuminen	asiakas/potilas tuli kotihoitosta tai ei-yräpärivuorokautisen palveluasumisen piiristä (palvelualat 7, 43, 44, 81, 82, 83, 86). <ul style="list-style-type: none"> Luokkaa käytetään myös, jos asiakas/potilas, joka tuli kotoa ja on saanut omaishoidontukea
22	Koti ilman säännöllisiä palveluja	asiakas/potilas tuli kotoa eikä ole saanut säännöllisesti kotiin annettavia palveluja. <ul style="list-style-type: none"> Asiakas saattaa satunnaisesti käyttää avohoidon palveluja.
23	Vanhusten ympärivuorokautinen palveluasuminen	asiakas/potilas tuli vanhusten ympärivuorokautisesta asu-mispalvelusta (palvelualat 32, 34).
24	Kehitysvammaisten autettu asuminen	asiakas/potilas tuli kehitysvammaisten autetun asumisen piiristä (palveluala 42)
27	Muu ympärivuorokauti-nen palveluasuminen	asiakas/potilas tuli muun ympärivuorokautisen palvelu-asumisen piiristä (palvelualat 84, 85) <ul style="list-style-type: none"> Koodia ei käytetä, jos iäkäs tai kehitysvammainen henkilö tulee palveluasumisesta
3	Kuollut	kuollut <ul style="list-style-type: none"> asiakas/potilas kuoli hoitojakson aikana

Käyttö: sosiaalihoito

Jatkohoitopaikan koodi

palveluntuottaja, jonne asiakas/potilas siirtyi jatkohoitoon

- Ilmoitetaan THL:n toimipaikkarekisterin (TOPI-rekisteri) mukaisesti (PALTU-koodi).

Käyttö: erikoissairaanhoito, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, sosiaalihuolto

Jatkohoitopaikan koodin tarkennin

palveluntuottajan palveluysikkö, jonne asiakas/potilas siirtyi jatkohoitoon

- Ilmoitetaan toimipaikkarekisterin (TOPI-rekisteri) tarkentimien mukaisesti (PALTU-koodin tarkennin).
- Tarkennin ilmaisee klinikkaa, osastoa tai muuta vastaavaa yksikköä.
- Palveluntuottajan eri palveluysikköiden PALTU-koodi on sama.

Käyttö: sosiaalihuolto

Jatkohoitopaikan OID-tunnus

Jatkohoitopaikka SOTE-OID-tunnuksella ilmaistuna

- Ilmaistaan THL - SOTE-organisaatiorekisteri -koodistoluokituksen mukaisesti.
- Opas Sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatiorekisterin (SOTE -rekisteri) tunniste- ja kuvailutietojen muodostamisesta sekä niiden ilmoittamisesta Koodistopalveluun on saatavilla THL:n verkkosivuilla.

Käyttö: erikoissairaanhoito, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito

Hoivan tarve tullessa, lähtiessä ja laskentahetkellä

asiakkaan hoivan tarve (hoitoisuus)

- Ilmoitetaan Hilmo- Hoivan tarve tullessa, lähtiessä ja laskentahetkellä-luokituksen mukaisesti.
- Hoivan tarpeen arvio tehdään asiakkaan tullessa, lähtiessä ja laskentahetkellä. Luokka määräytyy hoitjakson vaativimman hoivan tarpeen mukaan. Arvion tekee se sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilö, joka keskeisesti vastaa hoidosta.

Käyttö: sosiaalihuolto

Tarkoituksenmukainen hoitopaikka

laskentahetken arvio siitä, mikä olisi asiakkaalle/potilaalle paras hoitomuoto tai -paikka

- Ilmoitetaan Hilmo-Tarkoituksenmukainen hoitopaikka -luokituksen mukaisesti.
- Käytetään vain asiakaslaskennassa.
- Koodien sisältö on sama kuin Mistä tuli- ja Jatkohoito-luokitusten koodien (1–27).
- Käytetään aina kaksinumeroista koodia.

Käyttö: sosiaalihuolto

Kuolinaika

päivämäärä ja kellonaika, jolloin asiakas tai potilas kuoli

- Ilmaistaan muodossa päivämäärä ja kellonaika, TS (Point In Time)
- Ilmoitetaan, jos asiakas tai potilas kuoli käynnin tai hoitojakson aikana

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito

3.16 Kustannukset

Hoitojakson tai käynnin kokonaiskustannus

käsittelee hoitojaksosta tai käynnistä aiheutuneet kokonaiskustannukset

- Ilmoitetaan hoitojakson tai käynnin kokonaiskustannukset euroina (brutto).

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito

3.17 Lähete erikoissairaanhoidon

Erikoissairaanhoidon läheteistä kerätään käynnillä kirjatut lähetetiedot Hilmoon. Näiden perusteella seurataan eri erikoisaloille lähetettyjen läheteiden määrää eri palveluntuottajilta.

Lähetteen lähettävä palveluntuottajan palveluysikkö

lähettävä palveluntuottajan palveluysikkö

- THL - SOTE-organisaatiorekisteri -luokituksen mukaisesti.
- Ilmaisee sen palveluntuottajan palveluysikön, josta lähete on tehty.
- Yksilöintitunnus muodostetaan tietojärjestelmässä ISO-OID -koodin avulla. Opas Sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatiorekisterin (SOTE-rekisteri) tunnistetietojen ja kuvailutietojen muodostamisesta sekä niiden ilmoittamisesta koodistopalveluun on osoitteessa www.thl.fi/koodistopalvelu.

Käyttö: perusterveydenhuollon avohoito, kotihoito, työterveyshuolto

Lähetteen päivämäärä (TS)

päivämäärän, jolloin lähete tehty

- Ajankohta ilmoitetaan käyttäen aikaleiman päivämäärää, TS (Point In Time).
- Aikaleiman perusteella päätellään lähetteen antamisen päivämäärä

Käyttö: perusterveydenhuollon avohoito, kotihoito, työterveyshuolto

Lähtäjän ammattiluokka

sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden ammattiasemaan liittyvät ammattioikeudet terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisterissä (Terhikki)

- Ammattiluokka kuvataan Valvira - Ammattioikeudet - koodistoluokituksella. Tieto on yleensä henkilökohtaiseen käyttäjätunnukseen sisältyvä taustatieto, jota palvelun toteuttajan ei tarvitse erikseen tallentaa.
- Käynnin tai hoitjakson toteutumisen seurantapisteen ammattitiedosta päätellään, käynnin toteuttaneen ammattilaisen ammatti. Tiedon avulla seurataan, miten avohoidon työnjako toteutuu.
- Huom. Henkilö, joka arvioi hoidon tarpeen, on usein toinen kuin käynnin toteuttaja. Ammattikoodin tulee tallentua molempien seurantapisteen tietona.

Käyttö: perusterveydenhuollon avohoito, kotihoito, työterveyshuolto

Lähtäjän ammatti

kuvaa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelua toteuttavan ammattihenkilön toimenkuvaa.

- Ammatti -tieto kuvataan TK - Ammattiluokitus 2001 -koodistoluokituksella. Tieto on yleensä henkilökohtaiseen käyttäjätunnukseen sisältyvä taustatieto, jota palvelun toteuttajan ei tarvitse erikseen tallentaa.
- Käynnin tai hoitjakson toteutumisen seurantapisteen ammattitiedosta päätellään, käynnin toteuttaneen ammattilaisen ammatti. Tiedon avulla seurataan, miten avohoidon työnjako toteutuu. Huom. Henkilö, joka arvioi hoidon tarpeen, on usein toinen kuin palvelun toteuttaja. Ammattikoodin tulee tallentua molempien seurantapisteen tietona.
- *Huom. Ammattitiedon kirjaamiseen käytetään ensisijaisesti Ammattiluokka -tietokenttään tallentuvaa ammattioikeudet -luokitusta.*
- Ammatti koodataan Tilastokeskuksen Ammattiluokituksen avulla (Ammattiluokitus 2001). Ko. luokitus ei sisällä kaikkia nykyisiä ammattinimikkeitä. Tilastokeskuksen uudempi ammattiluokitus (2010) ei ole toistaiseksi vielä koodistopalvelimella.
- *Pakollinen, jos Valviran Ammattioikeustietoa ei ole saatavissa.*
- Yhtenäisyyden vuoksi annetaan seuraavat ohjeet:
  - suuhygienistin ammattikoodina käytetään koodia 3225 (hammashuoltajat)
  - hammasteknikon ja erikoishammasteknikon koodina käytetään koodia 2229 (Muut terveydenhuollon erityisasiantuntijat)

Käyttö: perusterveydenhuollon avohoito, kotihoito, työterveyshuolto

Lähteen vastaanottajan erikoisala

lähteen vastaanottajan erikoisala

- Ilmaistaan Hilmo - Terveystietojärjestelmän erikoissalat -luokituksella
- Ilmaisee mille erikoissalalle potilas lähetetään.

Käyttö: perusterveydenhuollon avohoito, kotihoito, työterveyshuolto

Lähetteen vastaanottajan toimintayksikkö

lähetteen vastaanottajan toimintayksikkö

- Ilmaistaan THL - SOTE-organisaatiorekisteri -koodistoluokituksella.
- Yksilöintitunnus muodostetaan tietojärjestelmässä ISO-OID -koodin avulla. Opas Sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatiorekisterin (SOTE -rekisteri) tunnistetietojen ja kuvailutietojen muodostamisesta sekä niiden ilmoittamisesta koodistopalveluun on saatavilla THL:n verkkosivuilla.

Käyttö: perusterveydenhuollon avohoito, kotihoito, työterveyshuolto

3.18 Psykiatristen erikoissalojen lisätiedot (pakollinen hoitojaksoissa, joissa erikoissala 70, 70F, 70Z, 74 tai 75)

Psykiatrisia erikoissaloja ovat psykiatria, geriatrinen psykiatria, oikeuspsykiatria sekä lasten- ja nuorisopsykiatria. Kyseisten erikoissalojen osastohoidossa (vuodeosastohoidossa) olleista tai olevista potilaista kootaan Hilmon perustietojen lisäksi tässä luvussa selostetut lisätiedot. Lisätiedot ovat tarpeellisia tahdosta riippumattoman hoidon, pakkotoimien käytön sekä eräiden muiden psykiatrisen hoidon osa-alueiden seurantaan ja ohjaamiseen.

Tulotapa psykiatriselle osastolle

psykiatrisen hoidon alkamisen perustetta kuvaava tieto

- Ilmaistaan Hilmo - Tulotapa psykiatriselle osastolle -luokituksella.

Tunniste	Nimi	Kuvaus ja lisätiedot
5	Vapaaehtoisesti	potilas tuli psykiatriseen hoitoon vapaaehtoisesti lähetteellä tai ilman lähetettä
61	Lähetteellä tahdosta riippumatta	potilas saapui tahdosta riippumattomaan psykiatriseen hoitoon tarkkailulähetteellä (lomakkeella M1) tai siirrettiin toisesta sairaalasta tahdosta riippumattoman psykiatrisen hoidon aikana
62	Tahdosta riippumatta mielentilatutkimukseen	potilas saapui tahdosta riippumatta tuomioistuimen määräämään mielentilatutkimukseen
63	Tahdosta riippumatta oikeuspsykiatriseen hoitoon	potilas saapui tahdosta riippumattomaan psykiatriseen hoitoon Terveystietojärjestelmän ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) oikeuspsykiatristen asioiden lautakunnan määräyksen perusteella

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito

Tarkkailuun ottamisen ajankohta

Tarkkailuun ottamisen päivämäärä ja kellonaika

- Jos kellonaika ei ole tiedossa, ilmoitetaan vain päivä.
- Ajankohta, jolloin potilas otettiin Mielenterveyslain 9 §:n perusteella sairaalaan tarkkailuun (lomakkeella M1).

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito

Tarkkailun päättymisen ajankohta

Tarkkailun päättymisen päivämäärä ja kellonaika

- Jos kellonaika ei ole tiedossa, ilmoitetaan vain päivä.
- Ajankohta, jolloin Mielenterveyslain 9 §:n perusteella sairaalaan tarkkailuun otetun potilaan tarkkailu päättyi.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito

Tahdosta riippumattoman psykiatrisen osastohoidon määrittämisen ajankohta

Tahdosta riippumattoman psykiatrisen osastohoidon määrittämisen päivämäärä ja kellonaika

- Jos kellonaika ei ole tiedossa, ilmoitetaan vain päivä.
- Ajankohta, jolloin tehtiin päätös hoitoon määrittämisestä potilaan tahdosta riippumatta (lomakkeella M3).

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito

Tahdosta riippumattoman psykiatrisen osastohoidon päättymisen ajankohta

Tarkkailun päättymisen päivämäärä ja kellonaika

- Jos kellonaika ei ole tiedossa, ilmoitetaan vain päivä.
- Ajankohta, jolloin tahdosta riippumaton hoito lopetettiin.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito

Suunnitellusti toistuva hoitojakso

tieto siitä, onko potilas ollut määräjain toistuvaksi suunnitellussa osastohoidossa psykiatrisen sairauden vuoksi, esim. intervallihoito

- K (= Kyllä), jos potilas on ollut määräjain toistuvaksi suunnitellussa osastohoidossa; muuten E (=Ei).
- Tieto vastaa aiemmin käytössä olleen Hilmo - Hoitokerta psykiatrian sairaansijalla - luokituksen luokkaa 3 (= suunnitellusti toistuva laitoshoido).

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito

Psykiatrian osastohoidon käynnistymisen syy on itsemurhayritys

tieto siitä, onko potilas otettu psykiatriseen hoitoon itsemurhayrityksen vuoksi

- K (= Kyllä), jos potilas on otettu psykiatriseen hoitoon itsemurhayrityksen vuoksi; muutoin E (=Ei).
- Lisäksi ilmoitetaan THL - Tautiluokitus ICD-10:n koodi X60 - X84 (itsemurha tai muu tahallinen itsensä vahingoittaminen).

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito

Itsemurhayritys psykiatrian osastohoidon aikana

potilaan psykiatriseen hoitoon liittyvää itsemurhayritystä tai itsemurhakuolemaa koskeva tieto

- Ilmaistaan Hilmo - Itsemurhayritys psykiatrian osastohoidossa -luokituksella.
- Lisäksi ilmoitetaan THL - Tautiluokitus ICD-10:n koodi X60 - X84 (itsemurha tai muu tahallinen itsensä vahingoittaminen).

Tunniste	Nimi	Kuvaus ja lisätiedot
1	Hoitojakson aikana tapahtui itsemurhayritys	potilaan psykiatrisen hoitojakson aikana tapahtui itsemurhayritys, joka ei päättynyt itsemurhakuolemaan
2	Hoitojakson aikana tapahtui itsemurhakuolema	potilaan psykiatrisen hoitojakso päättyi itsemurhakuolemaan Huom. Hoidon katsotaan päättyneen itsemurhakuolemaan silloinkin, kun itsemurhayritys johtaa somaattiseen sairaanhoitoon, joka päättyy kuolemaan.
3	Ei itsemurhayritystä eikä itsemurhakuolemaa osastohoidon aikana	potilaan psykiatrisen hoitojakson aikana ei tapahtunut itsemurhayritystä eikä itsemurhakuolemaa

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito

Lääkehoito psykiatrian osastohoidossa

tieto siitä, onko potilas saanut lääkehoitoa psykiatriseen sairauteen

- K (= Kyllä), jos potilas on saanut lääkehoitoa psykiatriseen sairauteen; muutoin E (=Ei).

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito

Toteutettu lääkehoito psykiatrian osastohoidossa

potilaan psykiatrisen sairauden lääkehoitoa kuvaava tieto

- Ilmaistaan Hilmo - Lääkehoito psykiatrian osastohoidossa -luokituksella:
- Luokituksesta voidaan käyttää useita eri luokkia kuvaamaan potilaan saamaa lääkehoitoa.
- Lääkehoitoa koskevat tiedot kootaan koko hoitojakson ajalta.

Tunniste	Nimi	Kuvaus ja lisätiedot
2	Psykoosilääkehoito	lääkehoito, jossa potilas saa psykiatrisen sairauden hoitoon psykoosilääkkeisiin kuuluvia lääkkeitä (ATC-ryhmät N05A)
3	Masennuslääkehoito	lääkehoito, jossa potilas saa psykiatrisen sairauden hoitoon masennuslääkkeisiin kuuluvia lääkkeitä (ATC-ryhmät N06A)
5	Muu psykiatriseen sairauteen käytetty lääkehoito	lääkehoito, jossa potilas saa psykiatrisen sairauden hoitoon muita kuin tämän luokituksen muissa luokissa mainittuja lääkkeitä <ul style="list-style-type: none"> • Ei sisällä somaattisen sairauden lääkehoitoa.
6	Bentsodiatsepiinilääkehoito	lääkehoito, jossa potilas saa psykiatrisen sairauden hoitoon bentsodiatsepiineihin kuuluvia lääkkeitä (ATC-ryhmät N03AE, N05BA tai N05CD)
7	Psykostimulanttilääkehoito	lääkehoito, jossa potilas saa psykiatrisen sairauden hoitoon psykostimulantteihin kuuluvia lääkkeitä (ATC-ryhmät N06B)

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito

Pakkotoimet psykiatrian osastohoidossa

tieto siitä, onko potilaan psykiatrisessa hoidossa käytetty pakkotoimia

- K (= Kyllä), jos potilaan psykiatrisessa hoidossa on käytetty pakkotoimia; muutoin E (=Ei)

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito

Toteutetut pakkotoimet psykiatrian osastohoidossa

potilaan psykiatriseen hoitoon liittyviä pakkotoimia kuvaava tieto

- Ilmaistaan Hilmo - Pakkotoimet psykiatrian osastohoidossa -luokituksella.
- Luokituksesta voidaan käyttää useita eri luokkia kuvaamaan potilaalle käytettyjä pakkotoimia.
- Jokainen käytetty pakkotoimi ilmoitetaan.
- Tiedot kirjataan tarkimmalla mahdollisella tasolla.

- Luokka 62 koskee tahdosta riippumattomassa psykiatrisessa hoidossa olevan potilaan ruumiillisen sairauden hoitoa.

Tunniste	Nimi	Kuvaus ja lisätiedot
10	Henkilöntarkastus ja -katsastus	pakkotoimi, jossa potilaalle tehdään henkilöntarkastus tai -katsastus yleistä järjestystä vakavasti haittaavien aineiden tai esineiden etsimiseksi tai niiden käytön havaitsemiseksi
101	Henkilöntarkastus	pakkotoimi, jossa potilaalle tehdään vaatetuksen tarkastaminen, jos on perusteltua syytä epäillä, että potilaalla on vaatteissaan tai muutoin yllään mielenterveyslain 22 g §:ssä tarkoitettuja aineita tai esineitä
102	Henkilönkatsastus	pakkotoimi, jossa potilaalle tehdään ruumiin tarkastaminen, esimerkiksi puhalluskokeella tai veri-, virtsa- tai sylkinäytteen ottamisella
11	Yhteydenpidon rajoittaminen	pakkotoimi, jossa potilaan yhteydenpitoa sairaalan ulkopuolelle rajoitetaan (mielenterveyslaki 22 j §)
2	Eristäminen muista potilaista	pakkotoimi, jossa potilas siirretään muista potilaista erillään olevaan tilaan
3	Sitominen lepositeilla	pakkotoimi, jossa potilasta estetään lepositein sitomalla vahingoittamasta itseään tai muita
5	Hoidollinen kiinnipittäminen	pakkotoimi, jossa potilasta estetään kiinnipittämällä vahingoittamasta itseään tai muita tai poistumasta sairaalan alueelta
6	Hoitotoimenpide ja/tai tutkimus tahdosta riippumatta tai potilaan vastustaessa hoitoa	pakkotoimi, jossa potilaalle toteutetaan tahdonvastaisesti tai tahdosta riippumatta hoitotoimenpide tai tutkimus, esim. ruumiillisen sairauden hoitamiseksi
61	Psyykkisen sairauden hoito tahdosta riippumatta	pakkotoimi, jossa potilaan psyykkisen sairauden hoidossa käytetään hänen tahdostaan riippumatta vain sellaisia lääketieteellisesti hyväksyttäviä tutkimus- ja hoitotoimenpiteitä, joiden suorittamatta jättäminen vakavasti vaarantaa hänen tai muiden terveyttä tai turvallisuutta
611	Lääkkeenanto tahdonvastaisesti psyykkisen sairauden vuoksi	pakkotoimi, jossa potilaalle annetaan tahdonvastaisesti lääkettä psyykkisen sairauden hoitoon
612	Sähköhoito tahdonvastaisesti psyykkisen sairauden vuoksi	pakkotoimi, jossa potilaalle annetaan tahdonvastaisesti sähköhoitoa psyykkisen sairauden hoitoon
613	Muu tutkimus- tai hoitotoimenpide tahdonvastaisesti psyykkisen sairauden vuoksi	pakkotoimi, jossa potilaalle tehdään tahdonvastaisesti muu tutkimus- tai hoitotoimenpide psyykkisen sairauden hoitoon

62	Ruumiillisen sairauden hoito tahdosta riippumatta	pakkotoimi, jossa tahdosta riippumattomassa psykiatriassa hoidossa olevan potilaan ruumiillista sairautta hoidetaan tilanteessa, jossa potilas on kykenemätön päättämään hoidostaan ja vastustaa ruumiillisen sairautensa hoitoa mutta hoito on tarpeen potilaan henkeä tai terveyttä uhkaavan vaaran torjumiseksi Huom. Ruumiillisen sairauden hoitoa, jota potilas vastustaa, saa antaa muussa kuin psykiatrisessa toimintayksikössä, mikäli potilas on samanaikaisesti myös psyykkisen sairauden hoidossa tahdosta riippumatta.
621	Lääkkeenanto tahdonvastaisesti ruumiillisen sairauden vuoksi	pakkotoimi, jossa tahdosta riippumattomassa psykiatriassa hoidossa olevalle potilaalle annetaan tahdonvastaisesti lääkettä ruumiillisen sairauden hoitoon
622	Muu tutkimus- tai hoitotoimenpide tahdonvastaisesti ruumiillisen sairauden vuoksi	pakkotoimi, jossa tahdosta riippumattomassa psykiatriassa hoidossa olevalle potilaalle tehdään tahdonvastaisesti muu tutkimus- tai hoitotoimenpide ruumiillisen sairauden hoitamiseksi
7	Liikkumisvapauden rajoittaminen	pakkotoimi, jossa potilasta kielletään poistumasta sairaalan alueelta tai tietyn hoitoyksikön tiloista
8	Omaisuuksien haltuunotto	pakkotoimi, jossa potilaalta otetaan lainsäädännön edellyttämin valtuuksin haltuun omaisuutta (rahat tai maksuvälineet) tai muita hoitoa tai toimintayksikön yleistä järjestystä vakavasti haittaavia aineita ja esineitä (mielenterveyslaki 22 g §)
9	Potilaan omaisuuden ja lähetyksen tarkastaminen	pakkotoimi, jossa potilaan omaisuus ja lähetykset tarkastetaan lainsäädännön edellyttämin valtuuksin (mielenterveyslaki 22 h §)

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito

Omaisien ja läheisten tapaaminen

psykiatrisessa osastohoidossa olevan potilaan omaisen tai muun läheisen tapaamista koskeva tieto

- Ilmaistaan Hilmo - Omaisen tai muun läheisen tapaaminen psykiatrian osastohoidossa -luokituksella.

Tunniste	Nimi	Kuvaus ja lisätiedot
1	Ei tavattu	potilaan omaista tai läheistä ei tavattu osastohoidon aikana
2	Satunnainen tapaaminen	potilaan omaisen tai läheisen tavattiin satunnaisesti osastohoidon aikana Huom. Luokkaa käytetään silloin, kun omaisen tai läheisen tapaamista ei ole suunniteltu osaksi potilaan hoitoa eikä sitä ole kirjattu hoitosuunnitelmaan.
3	Omaiset aktiivisesti mukana	omaiset tai läheiset olivat aktiivisesti mukana potilaan hoidossa Huom. Luokkaa käytetään silloin, kun omaisen tai läheisen ta-

	hoidossa	paaminen on kirjattu hoitosuunnitelmaan osaksi potilaan hoitoa.
--	----------	---

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito

GAS-arvio hoitojakson alkaessa

potilaan psykiatriseen sairauteen liittyvä GAS-pistemäärä hoidon alkaessa

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito

GAS-arvio hoitojakson päättyessä tai laskentahetkellä

potilaan psykiatriseen sairauteen liittyvä GAS-pistemäärä hoidon päättyessä tai laskentahetkellä

- GAS (Global Assessment Scale) on psykososiaalisen toimintakyvyn arvioinnin apuväline.
- GAS-arvio tehdään potilaan tullessa hoitoon ja lähtiessä hoidosta sekä potilaslaskennan ajankohtana. Niiden potilaiden tulovaiheen GAS-arviota ei tarvitse ilmoittaa, jotka saapuivat hoitoon ennen 1.1.1994. Mikäli arvio on kuitenkin tehty, voidaan se ilmoittaa.
- GAS-arviota varten on olemassa kaksi erilaista luokitusta: GAS-luokitus aikuisille ja GAS-luokitus alle 18-vuotiaille.
- Tutkittavan alin toiminnan taso arvioidaan valitsemalla edeltäneen viikon tilaa vastaava alin väli, joka kuvaa hänen toimintaansa kuvitellulla jatkumolla mielenterveydestä sairauteen. Esimerkiksi tutkittavalle, jonka "käyttäytymiseen vaikuttavat merkittävästi harhaluulot" (väli 21–30) tulisi antaa lukema tältä väliltä, vaikka hänellä onkin "huomattavaa huonontumista useilla alueilla" (väli 31–40). Välin sisäisiä lukuarvoja voidaan käyttää arvioinnin tulosten raportoinnissa (esim. 35, 58, 63). Todellista toiminnan tasoa arvioidaan riippumatta siitä, saako tutkittava lääkitystä tai muuta hoitoa ja parantaako tämä hänen toimintaansa.
- Hilmon hoidon tarvetta koskevan tiedon ilmoittaminen ei ole välttämätöntä, jos potilaan GAS-arvio ilmoitetaan. Tällöin GAS:n arviosta johdetaan luku hoidon tarpeelle. GAS:n ja hoidon tarpeen vastaavuus on seuraava:

1 Täysin tai lähes omatoiminen: pisteväli 100-61

2 Ajoittainen hoidon tarve: pisteväli 60-46

3 Toistuva hoidon tarve: pisteväli 45-31

4 Lähes jatkuva hoidon tarve: pisteväli 30-11

5 Jatkuva, ympärivuorokautinen hoidon tarve: pisteväli 10-1

GAS-luokitus aikuisille

100-91 Ei oireita

hyvä toimintakyky monilla elämän alueilla, elämän ongelmat eivät koskaan näytä saavan yliotetta, toiset turvautuvat tutkittavaan hänen lämpönsä ja vahvuutensa takia.

90-81 Ohimeneviä oireita

voi esiintyä, mutta toiminta on hyvää kaikilla elämän alueilla, mielenkiinto ja osallistuminen ovat laaja-alaista, tutkittava menestyy sosiaalisesti, on yleisesti tyytyväinen elämään, hänellä esiintyy arkipäivän huolia, mutta vain joskus ne tuntuvat hallitsemattomilta.

80-71 Vähäisiä oireita

voi esiintyä, mutta toimintakyky on enintään lievästi huonontunut, arkipäivän huolia ja ongelmia esiintyy vaihtelevasti ja joskus ne ovat hallitsemattomia.

70-61 Esiintyy joitakin lieviä oireita

esim. masentuneisuutta ja lievää unettomuutta

TAI joitain vaikeuksia useilla elämän alueilla, mutta toimintakyky on yleisesti ottaen hyvä eikä useimmat kouluttamattomat henkilöt pitäisi tutkittavaa "sairaana".

60-51 Kohtalaisia oireita

TAI yleisesti joitakin vaikeuksia (esim. vähän ystäviä, tunneköyhyyttä, masentuneisuutta, sairaalloista epärointiä, yli-irteää mielialaa ja pakonomaista puhumisen tarvetta, kohtalaisen vakavaa antisosiaalista käyttäytymistä).

50-41 Vakavia oireita

tai toiminnan tason huonontumista, jonka useimmat klinikot arvioisivat tarvitsevan hoitoa tai huomiota (esim. itsemurha-ajatukset tai eleet, vakavat pakkotoiminnot, usein esiintyvät ahdistuneisuuskohaukset, vakava antisosiaalinen käytös, pakonomainen juopottelu).

40-31 Huomattavaa toiminnan tason huonontumista

useilla elämän alueilla, kuten työelämässä, perhesuhteissa, arvostelukyvyyssä, ajattelussa tai mielialassa (esim. masentunut nainen välttelee ystäviä, lyö laimin perheensä, ei pysty kotitöihin)

TAI jonkinasteista todellisuuden tajun tai kommunikaation huonontumista (esim. puhe ajoittain epämääräistä, epäohdonmukaista tai epäoleellista)

TAI tutkittavalla on yksi vakava itsemurhayritys.

30-21 Toimintakyvyn lähes kaikilla elämän alueilla

esim. pysyttelee vuoteessa koko päivän

TAI käyttäytymiseen vaikuttavat huomattavasti joko harhaluulot tai harha-aistimukset

TAI kommunikointi on vaikeasti huonontunutta (esim. joskus asiaankuulumatonta tai tutkittava ei vastaa puhutteluun) tai arvostelukyky pettää (esim. käyttäytyy karkean sopimattomasti).

20-11 Tarvitsee valvontaa

jotta ei vahingoittaisi itseään tai muita tai huolehtia vähimmästään henkilökohtaisesta hygieniastaan (esim. toistuvia itsemurhayrityksiä, usein väkivaltainen, maanista kiihtyneisyyttä, tuhrii ulosteella)

TAI kommunikaation vaikeaa huonontumista (esim. usein hajanainen tai puhumaton).

10-01 Tarvitsee jatkuvaa valvontaa

useita päiviä, jotta ei vahingoittaisi itseään tai muita tai ei yritä huolehtia vähäisestään henkilökohtaisesta hygieniastaan.

GAS-luokitus alle 18-vuotiaille (käytetään potilailla, jotka ovat olleet alle 18-vuotiaita sairaalaan tullessa)

100-91 Erittäin hyvä toimintakyky useilla alueilla

(kotona, koulussa, tovereiden kanssa), elämänongelmat eivät näytä aiheuttavan vaikeuksia. Toiset haluavat mielellään olla tämän lapsen tai nuoren kanssa hänen monien positiivisten ominaisuuksiensa takia. Ei oireita.

90-81 Ei oireita tai vain vähäiset oireet

esim. lievä hermostuneisuus ennen kokeita, kaikissa suhteissa hyvä toimintataso, kiinnostunut monista asioista ja paneutuu niihin, sosiaalisesti pärjäävä, yleensä elämäänsä tyytyväinen, ainoastaan arkipäiväisiä ongelmia ja huolia (esim. tilapäisiä ristiriitoja muiden perheenjäsenten kanssa).

80-71 Jos oireita esiintyy, ne ovat tilapäisiä

ja psykososiaalisiin stressitekijöihin nähden odotettavissa olevia (esim. keskittymisvaikeuksia perheiden jälkeen); vain vähäinen toimintakyvyn heikentyminen sosiaalisissa suhteissa tai koulussa tai opiskelussa (esim. tilapäisesti jäljessä koulutyössä).

70-61 Joitakin lieviä oireita tai joitakin vaikeuksia kyvyssä toimia sosiaalisissa suhteissa, koulussa tai opiskelussa

esim. mielialan lasku tai lievä nukahtamisongelma tilapäinen koulupinnaus tai varastelu oman perheen piirissä; pääasiallisesti suhteellisen hyvin toimiva, on merkityksellisiä suhteita muutamisiin henkilöihin.

60-51 Kohtalaisia oireita tai kohtalaisia vaikeuksia kyvyssä toimia sosiaalisissa suhteissa tai koulussa tai opiskelussa

esim. lattea tunteiden ilmaisu tai monimutkainen puhe tai yksittäiset paniikkikohtaukset vain vähän ystäviä tai ristiriitoja tovereiden kanssa koulussa tai työssä.

50-41 Vakavia oireita tai vakavasti alentunut kyky toimia sosiaalisissa suhteissa tai koulussa tai opiskelussa

esim. itsemurha-ajatuksia tai vaikeita pakko-oireita tai toistuvia näpistelyjä ei ole ystäviä tai keskeyttää koulunkäynnin tai opiskelun, ei pysy työssä.

40-31 Tiettyjä häiriöitä realiteettitestauksessa ja kommunikaatiokyvyssä tai selviä toiminnan häiriöitä useilla alueilla, kuten koulussa tai opiskelussa tai suhteissa perheenjäseniin tai arvostelukyvyyssä tai ajattelussa tai mielialassa

esim. ilmaisee ajoittain itseään epäloogisesti tai epäselvästi tai epäasiallisesti, masentunut lapsi välttelee ystäviään tai laiminlyö velvollisuuksiaan perheessä tai ei suoriudu koulu- tai opiskelutehtävistään tai ryhtyy jatkuvasti tappelemaan itseään nuorempien lasten kanssa tai epäonnistuu koulussa tai on kotona uhmainen ja torjuva.

30-21 Harhaluulot ja aistiharhat vaikuttavat merkittävästi käyttäytymiseen tai vakavasti alentunut kommunikaatio- tai arvostelukyky tai kyvyn toimimaan lähes kaikilla alueilla

esim. ajoittain hajanainen tai käyttäytyy hyvin epäasiallisesti tai jatkuvia itsemurha-ajatuksia makaa sängyssään kaiken päivän, tai ei käy koulua tai ei opiskele tai ei ole harrastuksia tai ei ystäviä.

20-11 On tietty vaara, että lapsi tai nuori vahingoittaa itseään tai muita tai ei kykene ajoittain huolehtimaan omasta siisteydestään tai vakava kommunikaatiokyvyn häiriö

esim. itsemurhayritys ilman selvää kuolemantoiivetta tai usein väkivaltainen tai maanisesti kiihtynyt enimmäkseen sekava, tai mutistinen, puhumaton, tuhrii ulosteella.

10–01 Jatkuva vaara, että lapsi tai nuori aiheuttaa itselleen tai muille vahinkoa tai jatkuvasti kykenemätön huolehtimaan omasta siisteydestään tai vakava itsemurhayritys johon liittyy kuolemantoiive

esim. toistuva väkivaltaisuus.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito

3.19 Peruuntuminen

Palvelutapahtuman peruuntumisen ajankohta (TS)

Ajankohta, jolloin varattu aika on peruutettu

- Tietoa käytetään Hoidon saatavuuden seurantaan perusterveydenhuollossa.

Palvelutapahtuman peruuntumisen syy

syy palvelutapahtuman peruuntumiselle

- Ilmaistaan PTHAVO - Palvelutapahtuman peruuntumisen syy -luokituksella.
- Tietoa käytetään hoidon saatavuuden seurantaan. Asiakkaasta johtuva peruuntuminen voidaan poistaa aikamäärien mittauksesta. Palvelutapahtuman peruuntumisen syy kirjataan, kun hoidon tarpeen arviointi ja/tai ajanvaraus on tehty, mutta käyntiä ei tapahdu (varattu aika kuitataan pois ajanvarauslistasta).

Tunniste	Pitkä nimi	Määritelmä
Y30	Asiakkaasta johtuva syy	Peruuntuminen johtuu asiakkaasta, jos asiakas jätti tulematta varatulle ajalle, peruutti ajan tai siirsi sen.
Y32	Organisaatiosta johtuva syy	Ajanvaraus peruutetaan organisaatiosta johtuvasta syystä ja varataan uusi aika. Ei keskeytä hoidon odotuksen seuranta.
Y90	Tapahtuma peruutetaan (tekninen tarkoitus)	Teknisellä peruutuksella tapaus poistetaan tarvittaessa hoidon odotuksen mittauksesta.

Käyttö: Perusterveydenhuollon avohoito

4 Yhteystiedot

Erikoissairaanhoido:

Jutta Järvelin 029 524 7254
Pirjo Häkkinen 029 524 7152
Suvi Vainio 029 524 7847

Perusterveydenhuolto:

Kaisa Mölläri 029 524 7363
Sanna-Mari Saukkonen 029 524 7250
Satu Vuorio 029 524 7874

Yksityinen terveydenhuolto:

Jutta Järvelin 029 524 7254
Pirjo Häkkinen 029 524 7152
Kaisa Mölläri 029 524 7363
Sanna-Mari Saukkonen 029 524 7250

Työterveyshuolto:

Kaisa Mölläri 029 524 7363
Sanna-Mari Saukkonen 029 524 7250

Kotihoito:

Kaisa Mölläri 029 524 7363
Sanna-Mari Saukkonen 029 524 7250

Sosiaalihuolto:

Raija Kuronen 029 524 7477
Kirsi Seppälä 029 524 7380
Miina Arajärvi 029 524 7359
Riikka Väyrynen 029 524 7670

Toimintayksikkökoodit:

Raija Kuronen 029 524 7477
Kirsi Seppälä 029 524 7380

HILMO-ohjelma:

Raija Kuronen 029 524 7477
Kirsi Seppälä 029 524 7380

Sähköinen tiedon toimitus, tekniikka:

Aleksi Yrttiaho 029 524 7671

Sähköinen tiedon toimitus:

lisätiedot Kirsi Seppälä 029 524 7380
Sähköpostiosoite on kaikilla muotoa: etunimi.sukunimi@thl.fi

5 Käsitteet

Asiakas

on avohoidon palveluja käyttävä tai palvelujen kohteena oleva henkilö. Tässä oppaassa synonyymi on potilas.

Ammattihenkilö

viittaa tässä oppaassa yleiskäsitteenä terveyskeskuksessa toimivista ja perusterveydenhuollon avohoidon tietoja kirjaavista sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöistä. Laki (559/1994) ja asetukset (564/1994, 1338/2007, 194/2008 ja 377/2011) terveydenhuollon ammattihenkilöistä määrittelevät kelpoisuuden terveydenhuollon ammatillisiin tehtäviin. Kelpoisuudesta sosiaalihuollon ammatillisiin tehtäviin säädetään laissa sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista (272/2005). Ammatin kirjaamisesta on ohjeistettu oppaassa.

Perusterveydenhuollon avohoidon palvelutapahtuma

Avohilmoissa palvelutapahtumalla tarkoitetaan asiakkaan saamaa palvelua, joka toteutetaan esim. vastaanottokäynnin, kotikäynnin, puhelinyhteyden tai konsultaation muodossa. Ennen palvelun toteutumista tapahtuva asiakkaan yhteydenotto ja ammattihenkilön tekemä hoidon tarpeen arviointi ja ajanvaraus ovat osa palvelutapahtumaa.

Käynti

viittaa tässä oppaassa yleiskäsitteenä kuvaamaan asiakkaan hoitoon liittyviä tapahtumia. Yhteystapa-luokituksessa on määritelty erilaiset käynnin vuorovaikutusmuodot. Yksinomaan hoidon tarpeen arviointia varten tapahtuvaa kontaktia, esim. puhelinsoitto, ei kirjata käynniksi.

Seurantapiste

tarkoittaa asiakkaan hoidon tiettyjä vaiheita, joista tallentuu tieto Avohilmoon. Nämä tiedot kuvaavat palvelutapahtuman etenemistä. Seurantapisteiden mukaista tietoa käytetään hoidon saatavuuden seurantaan. Palvelutapahtuman seurantapisteet ovat asiakkaan yhteydenotto, hoidon tarpeen arviointi, ajanvaraus, käynnin toteutuminen tai sen mahdollinen peruuntuminen (kuvio 1). Nämä kohdat määräytyvät terveydenhuoltolain (1326/2010) 51§:ssä määritellyn hoitoonpääsyn perusteella.

Yhteydenotto

on palvelutapahtuman ensimmäinen seurantapiste, joka kuvaa asiakkaan ensimmäisen yhteyden palveluntuottajaan. Yhteydenotosta tehdään asiakastietojärjestelmämerkintä asiakkaan henkilötunnuksella.

Hoidon tarpeen arviointi

on palvelutapahtuman toinen seurantapiste, jossa selvitetään asiakkaan palvelutarve; yhteydenoton syy, ongelma, sairauden oireet ja niiden vaikeusaste. Näiden perusteella arvioidaan asiakkaan tarvitseman palvelun kiireellisyys ja luonne. Hoidon tarpeen arvioinnin voi tehdä asianmukaisen koulutuksen saanut terveydenhuollon ammattihenkilö, jolla on työkokemusta ja yhteys hoitoa antavaan toimintayksikköön sekä käytettävissään potilasasiakirjat (Terveydenhuoltolaki 1326/2010, 51§).

Seurantatietue

on palvelutapahtuman teknisesti kuvattu kokonaisuus, jossa yhdistyvät palvelutapahtuman

perustiedot, seurantapisteiden mukaiset tiedot, käynnin sisältötiedot sekä tiedot jatkohoidosta tai peruuntumisesta. Seurantatietueella tulee olla yksilöivä tunnus, joka säilyy samana, vaikka seurantapisteiden tietoja muutetaan.

Vastasyntynyt

on alle 28 vrk ikäinen lapsi. Terveestä vastasyntyneestä ei tehdä hoitoilmoitusta. Mikäli vastasyntynyt tulee synnyttäneiden osastolta tai kotoa hoitoon, tehdään hänestä hoitoilmoitus tavanomaiseen tapaan.

6 Tietojen toimittaminen

Sosiaali- ja terveys -Hilmon sekä Avohilmon tietojen siirtäminen THL:ään pysyy toistaiseksi samanlaisena.

Avohilmo-tiedot:

- poimitaan potilastietojärjestelmistä hoidon yhteydessä kirjatusta asiakastiedoista
- kirjaamisessa käytetään valtakunnallisesti yhdenmukaisia luokituksia ja koodistoja
- tietojen poiminta on automaattinen
- tiedot siirtyvät sähköisesti ja ajantasaisesti THL:ään
- tietojen käsittely on automatisoitu

Sosiaali- ja terveys-Hilmon tiedot lähetetään Toimita-palvelun kautta:

- tiedot poimitaan palveluntuottajien sähköisistä asiakas- ja potilastietojärjestelmistä
- THL ottaa terveydenhuollon tietoja vastaan jatkuvasti. Toiveena on, että vuodeosastohoidon tiedot lähetettäisiin kerran kuukaudessa. Tämä johtuu hoitajaksojen pituudesta
- Mikäli terveydenhuollon tiedot toimitetaan kerran vuodessa, viimeinen palautuspäivä on 28.2.2019
- Sosiaalihuollon tiedot lähetetään edelleen kerran vuodessa. Niiden jatkuva vastaanotto ei ole vielä mahdollista. Sosiaalihuollon tietojen viimeinen palautuspäivä on 28.2.2019.
- Kotihoidon laskentatiedot kerätään viimeisen kerran vuodelta 2018, tietojen viimeinen palautuspäivä on 15.1.2019

Tavoitteena on, että tulevaisuudessa terveydenhuollon tietojen siirtämiseen käytettäisiin yhä enemmän Avohilmon tiedostomuotoa ja automaattista tiedonsiirtoa.

Mikäli palveluntuottaja on lähettänyt tietonsa aiemmin Hilmon kautta ja olisi valmis kokeilemaan tiedonsiirtoa Avohilmon kautta, tätä voidaan pilotoida THL:n kanssa syksyn 2018 aikana.

Suositus yksityisen terveydenhuollon ja työterveyshuollon sekä muille palveluntuottajille, jotka lähettävät tietoja ensimmäistä kertaa vuonna 2019 alkaen, on, että tiedot lähetettäisiin Avohilmon tiedostomuotoa ja tiedonsiirtoa käyttäen.

Tietojen toimittamista THL:ään käsittelevä tekninen rakennekuvaus julkaistaan elokuussa 2018.

6.1 Avohilmon tietomuoto

Hyvä tietää

Avohilmo-tietojen toimittaminen on automatisoitu suoraan potilastietojärjestelmistä tapahtuvaksi tietojen poiminnaksi

Avohilmo-tietojen toimittamisen vaiheet ovat:

- tietojen poiminta asiakastietojärjestelmästä
- tiedoston salaus
- tiedoston lähetys
- tiedoston vastaanotto

Tietojen poiminta ja aineiston muodostaminen

Avohilmon tietosisältö versio 4.0, joka on voimassa 1.1.2019 alkaen, on kuvattu teknisessä oppaassa. Tietojen poiminnasta ja tiedoston muodostamisesta on laadittu erillishoje, joka on noudettavissa THL:n sivustolta osoitteessa www.thl.fi/avohilmo. Käytettävät koodistot ja luokitukset ovat noudettavissa koodistopalvelimelta osoitteesta www.thl.fi/koodistopalvelu.

Lähetysten tulee sisältää jokaiselta käynniltä myös toimipaikan sote-rekisteritieto.

Tietojen lähettäminen

Avohilmo-tiedot toimitetaan THL:ään sähköisesti. Tiedot lähetetään mielellään kerran vuorokaudessa siten, että lähetysten sisältämä poiminta sisältää edellisen vuorokauden aikana tehdyt muutokset.

Opas viestinvälityksestä on noudettavissa THL:n sivustolta osoitteesta www.thl.fi/avohilmo.

6.2 Toimita-palvelu

HILMO-ohjelma

Olemme siirtyneet uuteen Hilmo -ohjelmaan. Vanhaa Hilmo 2000 -ohjelmaa saa kuitenkin vielä käyttää.

Uusi Hilmo -ohjelma on suomenkielinen ja siihen kirjataan sosiaalihuollon asumispalveluyksiköiden asiakastiedot. Kotihoidon laskentatiedot kerätään viimeisen kerran vuodelta 2018, tietojen viimeinen palautuspäivä on 15.1.2019. Terveystieteiden huollon tietoja ei voi tällä ohjelmalla tallentaa.

Vanhan ohjelman käyttäjien olisi hyvä siirtyä uuteen ohjelmaan sen jälkeen, kun edellisen vuoden tiedot on THL:ssä käsitelty ja laskentatieto saadaan pohjaksi uuteen ohjelmaan. Uusi ohjelma on maksuton ja käyttäjätunnukset siihen pyydetään osoitteesta sosiaalihilmo@thl.fi. Ohjelma vaatii vahvaa tunnistautumista VRK:n varmennekortilla (SOTE-kortti) tai muun muassa pankkitunnuksilla. Tunnuksia varten tarvitaan käyttäjän virallinen etu- ja sukunimi, puhelinnumero sekä toimipaikan nimi.

Uudessa hilmo-ohjelmassa ei enää tarvitse muodostaa siirtotiedostoa. THL saa poimittua hilmotiedot uudesta hilmo-ohjelmasta suoraan ilman erillistä lähettämistä.

Tiedustelut: Kirsi Seppälä puh. 029 524 7380

Käyttö: sosiaalihuolto

Tietojen sähköinen toimittaminen

Asiakas- ja potilastietojärjestelmistä muodostetut Hilmo-siirtotiedostot toimitetaan THL:een Toimita-verkkopalvelun kautta (linkki alla). Hoitoilmoitustietoja ei saa toimittaa sähköpostia käyttäen.

Toimita-palvelun käyttämiseen tarvitaan:

käyttäjätunnus: (lähettäjän oma viisinumeroinen palveluntuottajan koodi)

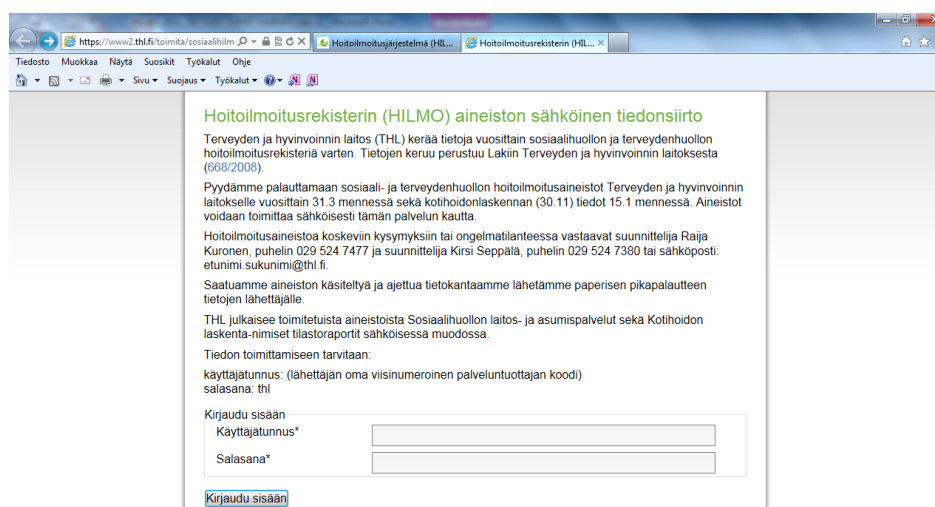
salasana: thl

Lähetetyt tiedostot salataan automaattisesti eikä niitä pysty myöhemmin tarkastelemaan tai poistamaan. Tarvittaessa voitte toimittaa uuden, korvaavan tiedoston samalla nimellä. Tiedon lähetyksen vaiheet on kuvattu oheisessa pikaohjeessa. Selaimena voidaan käyttää kaikkia yleisesti käytössä olevia selaimia.

WWW-osoitteet, jota kautta tiedot toimitetaan:

Terveys-Hilmo: <https://www2.thl.fi/toimita/terveyshilmo>

Sosiaali-Hilmo: <https://www2.thl.fi/toimita/sosiaalihilmo>

The screenshot shows a web browser window with the URL <https://www2.thl.fi/toimita/sosiaalihilmo>. The page title is "Hoitoilmoitusrekisterin (HILMO) aineiston sähköinen tiedonsiirto". The main content area contains the following text:

Hoitoilmoitusrekisterin (HILMO) aineiston sähköinen tiedonsiirto

Terveysten ja hyvinvoinnin laitos (THL) kerää tietoja vuosittain sosiaalihoitoon ja terveydenhuollon hoitoilmoitusrekisteriä varten. Tietojen keruu perustuu Lakiin Terveysten ja hyvinvoinnin laitosesta (668/2009).

Pyydämme palauttamaan sosiaali- ja terveydenhuollon hoitoilmoitusaineistot Terveysten ja hyvinvoinnin laitokselle vuosittain 31.3 mennessä sekä kotihoidonlaskennan (30.11) tiedot 15.1 mennessä. Aineistot voidaan toimittaa sähköisesti tämän palvelun kautta.

Hoitoilmoitusaineistoa koskeviin kysymyksiin tai ongelmatilanteissa vastaavat suunnittelija Rajja Kuronen, puhelin 029 524 7477 ja suunnittelija Kirsi Seppälä, puhelin 029 524 7380 tai sähköposti: etunimi.sukunimi@thl.fi.

Saatuamme aineiston käsiteltyä ja ajettua tietokantaamme lähetämme paperisen pikapalautteen tietojen lähettäjälle.

THL julkaisee toimitetuista aineistoista Sosiaalihoitoon laitos- ja asumispalvelut sekä Kotihoidon laskenta-nimiset tilastoraportit sähköisessä muodossa.

Tiedon toimittamiseen tarvitaan:

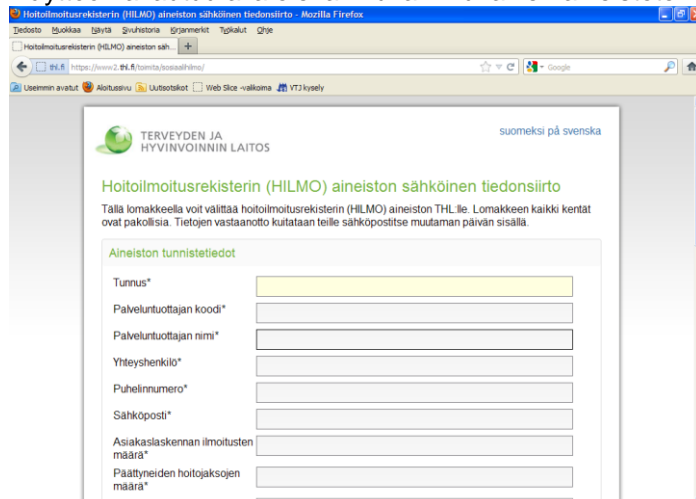
käyttäjätunnus: (lähettäjän oma viisinumeroinen palveluntuottajan koodi)

salasana: thl

Below the text is a login form with two input fields: "Käyttäjätunnus*" and "Salasana*", and a "Kirjaudu sisään" button.

Kirjaudu sisään omalla palveluntuottajan tunnuksella ja salasanalla.

Näyttöön avautuu alla olevan kuvan mukainen aineistotoimituslomake.

The screenshot shows a web browser window with the URL <https://www2.thl.fi/toimita/sosiaalihilmo/>. The page title is "Hoitoilmoitusrekisterin (HILMO) aineiston sähköinen tiedonsiirto". The main content area contains the following text:

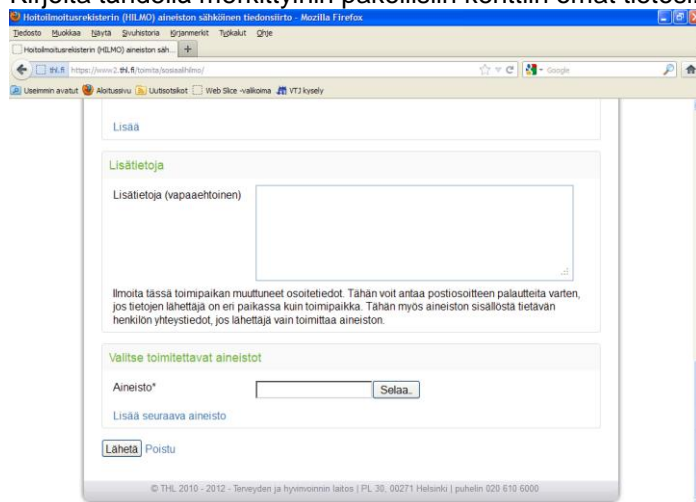
Hoitoilmoitusrekisterin (HILMO) aineiston sähköinen tiedonsiirto

Tällä lomakkeella voit välittää hoitoilmoitusrekisterin (HILMO) aineiston THL:lle. Lomakkeen kaikki kentät ovat pakollisia. Tietojen vastaanotto kuluu teille sähköpostitse muutaman päivän sisällä.

Below the text is a form titled "Aineiston tunnistetiedot" with the following fields:

- Tunnus*
- Palveluntuottajan koodi*
- Palveluntuottajan nimi*
- Yhteyshenkilö*
- Puhelinnumero*
- Sähköposti*
- Asiakaslaskennan ilmoitusten määrä*
- Päättyneiden hoitojaksojen määrä*
- Kotihoidonlaskennan

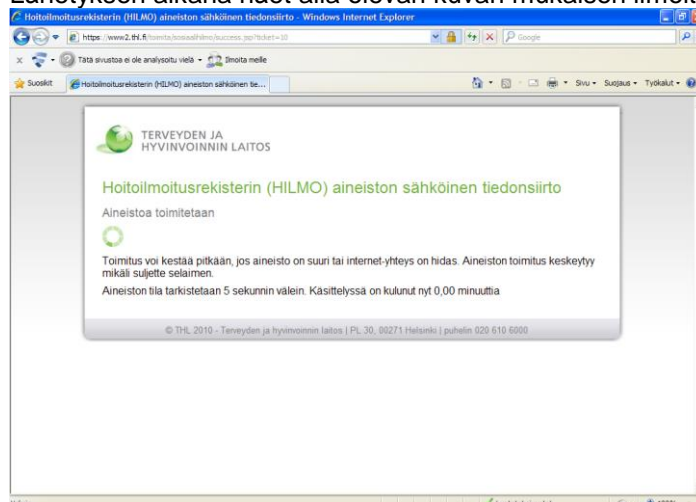
Kirjoita tähdellä merkittyihin pakollisiin kenttiin omat tietosi.

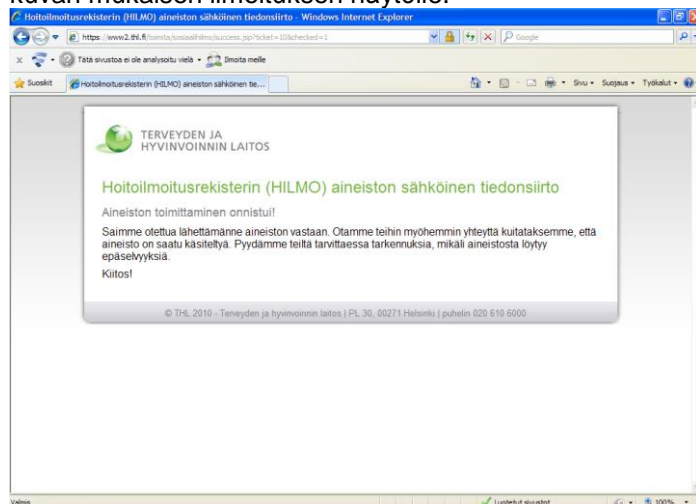
Valitse lähetettävä aineisto Selaa-painikkeella.

Lähetä aineisto Terveiden ja hyvinvoinnin laitokseen Lähetä-painikkeella.

Lähetysten aikana näet alla olevan kuvan mukaisen ilmoituksen.

Odotä lähetyksen ajan sulkematta selainta. Onnistuneen lähetyksen jälkeen saat alla olevan kuvan mukaisen ilmoituksen näytölle.

Tietojen toimitusta on mahdollista testata käyttämällä palveluntuottajakoodia 99001 (Testisairaala) sekä valitsemalla Lisätietoja-kohdassa Testilähetys. Näin toimitetuista tiedostoista tulee palaute mutta niitä ei tallenneta rekisteriin.

Palaute tiedon toimittajalle (Sosiaali-Hilmo)

THL käsittelee sosiaalihuollon hoitoilmoitusaineistot mahdollisimman nopeasti ja antaa niistä tiedontuottajille palautteen sähköpostilla aineiston oikeellisuuden tarkastamiseksi. Jos aineistossa on virheitä, tulostetaan virhelista, joka lähetetään kirjattuna kirjeenä toimintayksikölle. Virheiden korjaus tapahtuu siten, että toimintayksikkö merkitsee virhelistaan oikeat tiedot ja palauttaa korjatun virhelistan THL:een. Jos aineistossa on paljon puutteita, toimintayksikön tulee toimittaa korjattu aineisto uudelleen THL:een.

Liitteet

Merkinnät neuvola-asetuksen mukaisista terveystarkastuksista

Vuodesta 2015 lähtien THL on tuottanut Avohilmasta valvontaviranomaisten tarvitsemat tiedot lasten ja nuorten terveystarkastusten toteutumisesta. Valtioneuvoston asetuksessa neuvola-toiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta (VNA 338/2011) säädetään ko. tarkastuksista. Terveystarkastusten toteutuminen päätellään Avohilmon SPAT-koodeista ja suun terveydenhuollon toimenpidekoodeista.

Terveystarkastuksissa käytettäviä käyntisyy- (THL - Tautiluokitus ICD-10 tai Kuntaliitto - ICPC Perusterveydenhuollon luokitus) ja **THL - Toimenpide -luokituksen** (SPAT) -**merkintöjä:**

Käyntisyy ICD10-koodilla, esimerkiksi

Lastenneuvolatarkastus:

Z00.1 (lapsen rutiinimainen terveystarkastus)

Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon tarkastus:

Z00.1 (lapsen rutiinimainen terveystarkastus),

Z00.3 (murrosiän kehitysvaiheen tarkastus),

Z10.8 (muun väestöryhmän rutiinimainen yleinen terveystarkastus, opiskeluterveydenhuollon tarkastus),

Z02.3 (kutsuntatarkastus) Äitiysneuvolatarkastus:

Z34.0 (normaalin ensiraskauden seuranta),

Z34.8 (muun normaaliraskauden seuranta),

Z34.9 (määrittämätön normaaliraskauden seuranta),

Z35.9 (määrittämätön riskiraskauden seuranta)

Käyntisyy ICPC2-koodilla

A98 (terveyden ylläpito/sairauden ennaltaehkäisy)

W78 (raskaus)

W84 (riskiraskaus)

W90 (synnytys, elävä lapsi)

Toiminnot THL - Toimenpide (SPAT) -luokituksella

Koodi	Toiminto	Kuvaus
OAA10 (SPAT1197)	Lasta odottavan perheen laaja terveystarkastus	lasta odottavan perheen laaja terveystarkastus Huom. Tähän terveystarkastukseen kuuluu äidin ja sikiön terveydentilan tutkiminen sekä koko perheen hyvinvoinnin selvitys haastattelulla ja tarvittaessa muilla menetelmillä. Ks. asetus 338/2011.
OAA11 (SPAT1379)	Raskaana olevan terveystarkastus	raskauden aikaiset terveystarkastukset tarkastusohjelman mukaisesti sekä toimenpiteet, tutkimukset ja ohjaus äitiysneuvolakäynnin ja seurantakäynnin aikana Huom. Sisältää myös synnytyksen jälkitarkastuksen. Ks. Terveysden-

		huoltolaki 1326/2010 15 §, VNA 338/2011, 9 §.
OAA12 (SPAT1380)	Synnytyksen jälkitarkastus	synnytyksen jälkeen tehtävä jälkitarkastus
OAA70 (SPAT1399)	Avoliiton ulkopuolella syntyvän lapsen isyyden tunnustamisen vastaanottaminen äitiysneuvolassa ennen lapsen syntymää. Isyyslaki 16 §	avoliiton ulkopuolella syntyvän lapsen isyyden tunnustamisen vastaanottaminen äitiysneuvolassa ennen lapsen syntymää Huom. Tunnustamisen voi vastaanottaa äitiysneuvolan terveydenhoitaja tai kättilö niissä tilanteissa, joissa isyyslain 11/2015 16 §:n mukaisesti ei ole syytä kieltäytyä isyyden tunnustamisen vastaanottamisesta.
OAA48 (SPAT1195)	Perhevalmennus	perhe- ja synnytysvalmennus perhe- tai ryhmätilaisuutena
MA1AE (SPAT1187)	Varhaisraskauden yleinen UÄ	varhaisraskauden yleinen ultraäänitutkimus raskausviikolla 10+0–13+6
MA3AE (SPAT1373)	Varhaisraskauden yhdistelmäseulonta	kromosomipoikkeavuuksien selvittäminen ensisijaisesti varhaisraskauden yhdistelmäseulonnalla (seerumiseulonta raskausviikolla 9+0–11+6 ja niskaturvotuksen mittaaminen yleisen ultraäänitutkimuksen yhteydessä raskausviikolla 11+0–13+6) (VNA 339/2011)
MA4AE (SPAT1374)	Toisen raskauskolmanneksen seerumiseulonta	kromosomipoikkeavuuksien selvittäminen toisen raskauskolmanneksen seerumiseulonnalla raskausviikolla 15+0–16+6 (VNA 339/2011)
MA5AE (SPAT1375)	Rakenneuäseulonta, viikot 18+0–21+6	ultraäänitutkimus vaikeiden rakennepoikkeavuuksien selvittämiseksi raskausviikolla 18+0–21+6 (VNA 339/2011)
MA6AE (SPAT1376)	Rakenneuäseulonta, viikot 24+0	ultraäänitutkimus vaikeiden rakennepoikkeavuuksien selvittämiseksi raskausviikon 24+0 jälkeen (VNA 339/2011)
OAA20 (SPAT1381)	Laaja terveystarkastus neljän kuukauden iässä	neljän kuukauden ikäisen lapsen laaja terveystarkastus lastenneuvolassa Huom. Tähän terveystarkastukseen kuuluu myös lapsen vanhempien haastattelu ja koko perheen hyvinvoinnin selvittäminen niiltä osin kuin se on tarpeellista lapsen terveyden- ja sairaanhoidon tai tuen tarpeen arvioimiseksi sekä niiden järjestämiseksi ja toteuttamiseksi. Ks. asetus 338/2011.

OAA21 (SPAT1382)	Laaja terveystarkastus kahdeksantoista kuukauden iässä	kahdeksantoista kuukauden ikäisen lapsen laaja terveystarkastus lastenneuvolassa Huom. Tähän terveystarkastukseen kuuluu myös lapsen vanhempien haastattelu ja koko perheen hyvinvoinnin selvittäminen niiltä osin kuin se on tarpeellista lapsen terveyden- ja sairaanhoidon tai tuen tarpeen arvioimiseksi sekä näiden järjestämiseksi ja toteuttamiseksi. Ks. asetus 338/2011.
OAA22 (SPAT1383)	Laaja terveystarkastus neljän vuoden iässä	neljän vuoden ikäisen lapsen laaja terveystarkastus lastenneuvolassa Huom. Tähän terveystarkastukseen kuuluu myös lapsen vanhempien haastattelu ja koko perheen hyvinvoinnin selvittäminen niiltä osin kuin se on tarpeellista lapsen terveyden- ja sairaanhoidon tai tuen tarpeen arvioimiseksi sekä niiden järjestämiseksi ja toteuttamiseksi. Ks. asetus 338/2011.
OAA30 (SPAT1384)	Laaja terveystarkastus ensimmäisellä luokalla	ensimmäisen luokan oppilaan laaja terveystarkastus kouluterveydenhuollossa Huom. Terveystarkastukseen kuuluu myös lapsen vanhempien haastattelu ja koko perheen hyvinvoinnin selvittäminen niiltä osin kuin se on tarpeellista lapsen terveyden- ja sairaanhoidon tai tuen tarpeen arvioimiseksi sekä näiden järjestämiseksi ja toteuttamiseksi. Ks. asetus 338/2011.
OAA31 (SPAT1385)	Laaja terveystarkastus viidennellä luokalla	viidennen luokan oppilaan laaja terveystarkastus kouluterveydenhuollossa Huom. Terveystarkastukseen kuuluu myös lapsen vanhempien haastattelu ja koko perheen hyvinvoinnin selvittäminen niiltä osin kuin se on tarpeellista lapsen terveyden- ja sairaanhoidon tai tuen tarpeen arvioimiseksi sekä näiden järjestämiseksi ja toteuttamiseksi. Ks. asetus 338/2011.
OAA32 (SPAT1386)	Laaja terveystarkastus kahdeksannella luokalla	kahdeksannen luokan oppilaan laaja terveystarkastus kouluterveydenhuollossa Huom. Terveystarkastukseen kuuluu myös lapsen vanhempien haastattelu ja koko perheen hyvinvoinnin selvittäminen niiltä osin kuin se on tarpeellista lapsen terveyden- ja sairaanhoidon tai tuen tarpeen arvioimiseksi sekä näiden järjestämiseksi ja toteuttamiseksi sekä oppilaan erityisistä tarpeista ammattivalinnan ja jatko-opiskelun kannalta sekä suunnitelma tarvittavista tukitoimista. Ks. asetus 338/2011.
OAA40	Lasten ja nuorten määräaikainen	määräaikainen terveystarkastus ja tarvittaessa

(SPAT1315)	terveystarkastus	siitä laadittu suppea todistus neuvolassa, koulu- tai opiskeluterveydenhuollossa tai ehkäisevässä suun terveydenhuollossa Huom. Ei sisällä laajaa terveystarkastusta ja asevelvollisen terveystarkastusta.
OAA41 (SPAT1317)	Yksilöllisen tarpeen mukainen terveystarkastus	aiemmassa terveystarkastuksessa havaitun ongelman yksilöllisen tarpeen mukainen seuranta
OAA42 (SPAT1388)	Yksilöllisen tarpeen mukainen laaja terveystarkastus	lapsen tai oppilaan laaja terveystarkastus, joka järjestetään yksilöllisen tarpeen perusteella määräaikaisten laajojen terveystarkastusten lisäksi Huom. Terveystarkastukseen kuuluu myös lapsen tai oppilaan vanhempien haastattelu ja koko perheen hyvinvoinnin selvittäminen niiltä osin kuin se on tarpeellista lapsen tai oppilaan terveyden- ja sairaanhoidon tai tuen tarpeen arvioimiseksi sekä näiden järjestämiseksi ja toteuttamiseksi. Ks. asetus 338/2011.
OAA43 (SPAT1389)	Erityisen tuen tarpeen mukainen käynti	erityisen tuen tarpeen selvittämiseksi tai tuen järjestämiseksi tehdyt toimenpiteet lisäkäynnin aikana Huom. Esimerkiksi tuen tarpeen selvittäminen tai tuen järjestäminen pitkäaikaisen sairauden tai toimintakyvyn aleneman vuoksi, voinnin selvittely ja tukeminen mielialaan, psykosomaattiseen oireiluun, perhe-, koulu- tai kaveritilanteeseen liittyvissä tilanteissa. Erityisen tuen tarve on selvitettävä, jos alle kouluikäisessä lapsessa, oppilaassa, opiskelijassa, perheessä tai ympäristössä on tekijöitä, joka voivat vaarantaa tervettä kasvua ja kehitystä. Ks. asetus 338/2011, 13 §.
OAA47 (SPAT1362)	Terveystarkastajan arvio suun terveydentilasta	lapselle 1–6 vuoden ikäisenä tehtyyn terveystarkastukseen sisältyvä terveydenhoitajan arvio suun terveydentilasta. (Asetus 338/2011 9§ kohta 3)
OAA49 (SPAT1320)	Lastensuojelulain mukainen lapsen terveydentilan tutkiminen	lääkärin tutkimus, jossa lapsen tämänhetkinen psykofyysinen vointi sekä kasvu- ja kehityshistoria tarkastetaan, ja lapsi ohjataan tarpeenmukaisiin jatkotutkimuksiin, hoitoihin ja kuntoutukseen sekä pitkäaikaisseurantaan
OAA50 (SPAT1363)	1. opiskeluvuoden terveystarkastus, toinen aste	ensimmäisenä opiskeluvuonna tehty terveystarkastus lukion, ammatillisen oppilaitoksen ym. asetuksen (338/2011) 9§ 5 kohdan mukaiselle opiskelijalle

OAA51 (SPAT1364)	2. opiskeluvuoden terveystarkastus, toinen aste	toisena opiskeluvuonna tehty terveystarkastus lukion, ammatillisen oppilaitoksen ym. asetuksen (338/2011) 9§ 5 kohdan mukaiselle opiskelijalle
OAA52 (SPAT1365)	1.opiskeluvuoden tarkastus, erityistarve, toinen aste	ensimmäisenä opiskeluvuonna tehty terveystarkastus erityisopetuksessa olevalle tai opiskelijalle, jonka terveydentilan ja opiskelukyvyn selvittäminen on tarpeellinen opiskelualan tai tulevan ammatin vuoksi asetuksen (338/2011) 9§ 5 kohdan mukaisessa oppilaitoksessa opiskelevalle
OAA53 (SPAT1366)	Terveyskyselyyn perustuva terveystarkastus	terveystarkastus, joka on tehty terveyskyselyn perusteella yliopistossa, ammattikorkeakoulussa tai muussa asetuksen (338/2011) 9§ 6) kohdan mukaisessa oppilaitoksessa opiskelevalle
OAA54 (SPAT1367)	2.asteen opiskelijan tarkastus, yksilöllinen tarve	terveystarkastus, joka on tehty yksilöllisen tarpeen vuoksi lukion, ammatillisen oppilaitoksen ym. asetuksen (338/2011) 9§ 5 kohdan mukaiselle opiskelijalle.
OAA55 (SPAT1387)	1. opiskeluvuoden terveyskysely, korkea aste	ensimmäisenä opiskeluvuonna ammattikorkeakoulussa ja yliopistossa tai vastaavaan tutkintoon johtavassa koulutuksessa olevalle opiskelijalle tehtävä terveys- ja hyvinvointitilanteen arviointi terveyskyselyn perusteella ilman vastaanottoa Huom. Ks. asetus 338/2011.
OAA56 (SPAT1390)	Opiskeluun soveltumattomuuden arviointi	toimenpiteet opiskeluun soveltumattomuuden arvioimiseksi (ns. SORA-lainsäädännön, joka koskee opiskeluun soveltumattomuuteen liittyviä ratkaisuja, toimenpiteet terveydenhuollossa) Huom. SORA-säännökset ovat lainsäädäntökokonaisuus, johon kuuluvat seuraavat lait (HE 164/2010 vp): laki ammatillisesta koulutuksesta (630/1998), laki ammatillisesta aikuis-koulutuksesta (631/1998), ammattikorkeakoululaki (351/2003) ja yliopistolaki (558/2009).
OAA46 (SPAT1396)	Monialaisen asiantuntijaryhmän tapaaminen	opiskelijan tuen tarpeen selvittäminen ja tarvittavien opiskeluhoitopalvelujen järjestäminen tapauskohtaisesti kootussa monialaisessa asiantuntijaryhmässä Huom. Ks. oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013, 14).

OAA44 (SPAT1369)	Oppilaitoksen opiskeluhoito-ryhmän tapaaminen	oppilaitoksen opiskeluhoillon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista vastaavan monialaisen oppilaitoskohtaisen opiskeluhoitoryhmän toiminta, joka vastaa yhteisöllisen opiskeluhoillon toteutumisesta Huom. Ks. oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013, 14).
OAA45 (SPAT1332)	Opintoympäristön terveydellisten olojen tarkastus	kouluyhteisön ja opiskeluympäristön terveellisyys ja turvallisuuden tarkastus yhteistyössä oppilaitoksen ja sen oppilaiden tai opiskelijoiden, koulu- tai opiskeluterveydenhuollon, terveystarkastajan, henkilöstön työterveyshuollon, työsuojeluhenkilöstön ja tarvittaessa muiden asiantuntijoiden kanssa
OAB20 (SPAT1327)	Työ-, koulu- tai opiskeluyhteisötyö	työ-, koulu- tai opiskeluyhteisötyö
OAB23 (SPAT1330)	Työ-, koulu- tai opiskelupaikan työ-, koulu- tai opiskeluyhteisöselvitys	työ-, koulu- tai opiskeluyhteisöön liittyvä selvitys (esim. työ- ja opiskeluilmapiiri)
OAB22 (SPAT1329)	Työ-, koulu- tai opiskeluyhteisöselvitys	työ-, koulu- tai opiskeluyhteisöön liittyvä selvitys
OAB10	Terveystarkastuksista (äitiys- ja lastenneuvola, koulu- ja opiskeluterveydenhuolto) poisjäävien tuen tarpeen selvittäminen	lakisääteisistä terveystarkastuksista (äitiys- ja lastenneuvola, koulu- ja opiskeluterveydenhuolto) poisjäävien tuen tarpeen selvittäminen
OAB38 (SPAT1307)	Psykososiaalinen neuvonta ja ohjaus	ihmissuhteisiin ja mielenterveyteen liittyvä neuvonta ja ohjaus
OAB39 (SPAT1308)	Seksuaaliterveysneuvonta	sisältää mm. yksilöllisen ehkäisymenetelmän suunnittelun ja valinnan, seksitautien ehkäisyn, seksuaaliterveyden jne.
OAB40 (SPAT1309)	Päihteisiin/ riskikäyttäytymiseen liittyvä ohjaus	päihteisiin, tupakkaan ja muuhun riskikäyttäytymiseen liittyvä neuvonta ja ohjaus
OAB32 (SPAT1391)	Perhetilanteeseen liittyvä neuvonta ja ohjaus	perheen ajankohtaiseen tilanteeseen liittyvä neuvonta ja ohjaus Huom. Ajankohtainen tilanne voi liittyä esim. perheenjäsenen sairastumiseen tai kuolemaan, perherakenteen muutokseen tai muuhun perheeseen liittyvään tilanteeseen tai kriisiin. Ks. terveydenhuoltolaki 1326/2010 ja asetus 338/2011.

OAB33 (SPAT1392)	Parisuhteeseen liittyvä neuvonta ja ohjaus	parisuhteeseen liittyvä neuvonta ja ohjaus, joka voi liittyä esim. erimielisyyksien ratkaisuun, rooleihin ja parisuhteen hoitamiseen Huom. Ks. terveydenhuoltolaki 1326/2010 ja asetus 338/2011.
OAB34 (SPAT1393)	Vanhemman ja lapsen vuorovaikutusta tukeva ohjaus	vanhemmuuteen tai vanhemman ja lapsen väliseen vuorovaikutukseen (esim. kasvatuskäytäntöihin) liittyvä neuvonta ja ohjaus Huom. Ks. terveydenhuoltolaki 1326/2010 ja asetus 338/2011.
OAB35 (SPAT1394)	Elinolosuhteisiin liittyvä neuvonta ja ohjaus	elinolosuhteisiin (esim. toimeentuloon ja arjen hallintaan) liittyvä neuvonta ja ohjaus
OAB31 (SPAT1303)	Kasvuun ja kehitykseen liittyvä neuvonta ja ohjaus	fyysiseen kasvuun ja neurologiseen ja psyykkiseen kehitykseen liittyvä neuvonta ja ohjaus
OAB30 (SPAT1200)	Imetyksen ja rintojen hoidon ohjaus	imetyksen opetus ja rintojen hoidon ohjaus

Suun terveydenhuollon toimenpideluokituksen luokat

SAA- ja SAB- ryhmien toimenpiteet

WYA40 (suun terveydentilan ja hoidon tarpeen arvio ensimmäistä lasta odottavalle perheelle)

WYA50 (opiskelijalle tehtävä suun terveystarkastus, jossa selvitetään suun terveysneuvonnan ja palvelujen tarve)

Em. asetuksen mukaan terveystarkastuksen voi tehdä terveydenhoitaja tai lääkäri. Laajan terveystarkastuksen tekee sekä terveydenhoitaja että lääkäri joko erillisellä tai yhdellä vastaanotolla. Sekä terveydenhoitaja että lääkäri kirjaavat (tilastoivat) käynnin ja laajan terveystarkastuksen THL - Toimenpide (SPAT) -koodin. Suun terveystarkastuksen voi tehdä hammaslääkäri, suuhygienisti tai hammashoitaja.

Laajaan terveystarkastukseen sisältyy vanhempien hyvinvoinnin arvio. Sen yhteydessä saaduista tutkimustuloksista ja muista havainnoista tehdään merkinnät heidän terveystarkastukseensa ja tarvittaessa lapsen terveystarkastukseen. (STM 2009:20). Tällöin perheenjäsenen palvelutapahtumasta tehdään myös Avohilmo-ilmoitus. Myös perheenjäsenen tarkastuksessa käytetään laajaa terveystarkastusta kuvaavaa koodia.

Opiskelu- ja työelämän ulkopuoliset terveystarkastukset

Perusterveydenhuollon muissa terveystarkastuksissa käytetään alla mainittuja THL - Toimenpide (SPAT) -koodeja.

Koodi	Terveystarkastus	Kuvaus
OAA61 (SPAT1395)	Opiskelu- ja työelämän ulkopuolella olevien terveystarkastus	opiskelu- ja työterveyshuollon ulkopuolelle jääville nuorille, työikäisille sekä ikäihmisille tehtävä terveystarkastus Huom. Ks. terveydenhuoltolaki 1326/2010,13 §. Tähän kuuluu myös perhehoitajien hyvinvointi- ja terveystarkastukset perhehoitolain 15 a §:n mukaisesti.
OAA68	Työttömien terveystar-	työttömien terveystarkastus

	kastus	
OAA60 (SPAT1321)	Asevelvollisen terveys- tarkastus	puolustusvoimien ohjeen ja lomakkeen mukainen terveystarkastus. Mikäli tehdään sekä opiskeluterveydenhuollon tarkastus että kutsuntatarkastus molemmat SPAT-koodit merkitään samalle käynnille.
OAA69	Omaishoitajien hyvinvointi- ja terveystarkastus	Ikääntyneiden omaishoitajien hyvinvointi- ja terveystarkastukset perustuvat ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalveluista annettuun lakiin (980/2012). Työikäisten omaishoitajien hyvinvointi- ja terveystarkastukset perustuvat terveydenhuoltolakiin (1326/2010).

Tiedot jatkohoidosta

Perusterveydenhuollon, suun terveydenhuollon, työterveyshuollon sekä kotihoidon avohoitokäyntien jatkohoitotiedot kirjataan/tilastoidaan SPAT-luokituksen jatkohoitokoodilla.

SPAT1333 HOIDON SUUNNITTELU, JATKOHOIDON JÄRJESTÄMINEN		
SPAT1334	Ei jatkotoimenpidettä	ei tehty jatkohoitosuunnitelmaa tämän kontaktin perusteella, asiakas ottaa tarvittaessa yhteyttä
SPAT1335	Jatkohoidon suunnitelma, jatkohoidon järjestäminen	muu jatkohoidon suunnitelman laatiminen ja jatkohoidon järjestäminen
SPAT1336	Tutkimuspyyntö	tutkimuspyyntö
SPAT1337	Puhelinajan varaaminen	varataan puhelinaika
SPAT1338	Sopimus kirjeestä/sähköisestä yhteydenotosta	sopimus kirjeestä/sähköisestä yhteydenotosta
SPAT1339	Uusi vastaanottoaika	sisältää sopimuksen hoito- tai tarkastusohjelmaan kuuluvasta uudesta käynnistä
SPAT1397	Ohjaus kouluterveydenhuollon erikoistutkimuksiin	ohjaus silmä- tai korvalääkärille, lasten- tai nuorisopsykiatrille tai psykologin tutkimuksiin Huom. Käytössä myös opiskeluterveydenhuollossa
SPAT1398	Ohjaus opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologipalveluihin	ohjaus opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologipalveluihin Huom. Sisältää myös opintopsykologin palvelut. Huom. Käytössä myös kouluterveydenhuollossa
SPAT1340	Ohjaus muulle ammattiryhmälle kuin lääkärille	ei sisällä lääkärille tai hammaslääkärille ohjaamista

SPAT1341	Ohjaus lääkäri- tai hammaslääkärille	ohjaus lääkäri- tai hammaslääkärille
SPAT1342	Lähette erikoissairaanhoidon	sisältää myös konsultaatiopyynnön
SPAT1343	Ohjaus yksityiseen tutkimukseen tai hoitoon	ohjaus yksityiseen tutkimukseen tai hoitoon Huom. Sisältää myös ostopalveluna toteutetun toiminnan.
SPAT1344	Ohjaus päihdepalveluihin	ohjaus päihdepalveluihin
SPAT1345	Ohjaus lääkkinnälliseen kuntoutukseen	ohjaus lääkkinnälliseen kuntoutukseen
SPAT1346	Ohjaus ammatilliseen kuntoutukseen	ohjaus ammatilliseen kuntoutukseen
SPAT1347	Lähette perusterveydenhuollon vuodeosastolle	lähette perusterveydenhuollon vuodeosastolle

Työterveyshuollossa käytettävät jatkohoitotiedot

SPAT1400	Käynnissä olevien työkyvyn tukitoimien jatkuminen	työkyvyn tukitoimet ovat käynnissä, ei tarvetta uusiin tukitoimiin
SPAT1401	Hoidon tehostus työterveyshuollossa	käynnissä olevan hoidon tehostaminen tai uuden hoidon aloittaminen työhön liittyvän oireen vuoksi
SPAT1402	Tunnettuun terveysongelmaan liit neuvonta työtervh	työntekijän ohjaus tunnettuun terveysongelmaan liittyvään neuvontaan työterveyshuollossa
SPAT1403	Työterveyteen liittyvä neuvonta ja ohjaus	työterveyteen liittyvä neuvonta ja ohjaus
SPAT1404	Yhteydenotto työpaikalle	työterveyshuollon yhteydenotto/suositus työntekijän työpaikalle Huom. Yhteydenotto voi olla kirjallinen tai suullinen.
SPAT1405	Työympäristöaltisteiden selvitys	työntekijän työpaikalle suunniteltu työpaikkaselvitys työympäristön altisteiden vuoksi
SPAT1406	Työn fyysisen kuormituksen tai ergonomian selvitys	työn fyysisen kuormituksen tai työergonomian selvitys työntekijän työpaikalla
SPAT1407	Työn psykososiaalisen kuormituksen selvitys	työn psykososiaalisen kuormituksen selvitys työntekijän työpaikalla
SPAT1408	Ohjaus verkostoneuvotteluun	työntekijän ohjaus verkostoneuvotteluun, jossa työntekijän lisäksi on mukana hoitava taho / hoitavat tahot ja työterveyshuolto
SPAT1409	Ohjaus työterveysneuvotteluun	työntekijän ohjaus työterveysneuvotteluun, jossa työntekijän lisäksi on mukana työterveyshuollon ja työpaikan edustajat
SPAT1410	Työkyvyn arviointi	työntekijän ohjaus työkyvyn arviointiin
SPAT1411	Lausunto työkyvystä	työkyvystä tehtävä lausunto
SPAT1412	Suositus osasairauspäivära-	suositus työn jatkamisesta osasairauspäivärahalla

	hasta	
SPAT1413	Ohjaus diagnostisiin jatkotutkimuksiin	työntekijän ohjaus diagnostisiin jatkotutkimuksiin työhön liittyvän sairauden/oireiden selvittämiseksi
SPAT1414	Ohjaus perusterveydenhuoltoon	työntekijän ohjaus perusterveydenhuoltoon
SPAT1415	Tutkimukset ammattitautiepäilyn vuoksi	ammattitautiepäilyn vuoksi työntekijälle tehtävät lisätutkimukset Huom. Sisältää myös lähetteen erikoissairaanhoidon, jos se tehdään ammattitautiepäilyn vuoksi.

Työterveyshuollon kirjaaminen

Työterveyshuollon ammattihenkilön tekemä toiminto, ilmaistaan THL - Toimenpideluokituksen mukaisesti

Työterveyshuollon toimintotiedot (THL-Toimenpidetiedot)		
Koodi	Toiminto	Kuvaus
OAA64	Työterveyshuollon alkutarkastus	työsuhteen alkaessa toteuttava työssä todetun erityisen sairastumisen vaaran vuoksi tehtävä tarkastus
OAA80	Työterveyshuollon määräaikaistarkastus	määräajoin toteuttava työssä todetun erityisen sairastumisen vaaran vuoksi tehtävä tarkastus
OAA66	Työterveyshuollon lopputarkastus	työsuhteen päättyessä toteuttava työssä todetun erityisen sairastumisen vaaran vuoksi tehtävä tarkastus
OAA62	Työhönsijoitustarkastus	työsuhteen alkaessa toteutettava terveystarkastus
OAA65	Terveystarkastus työkyvyn selvittämiseksi	terveystarkastus, jossa selvitetään, arvioidaan ja seurataan työperäisiä terveyshaittoja, työntekijän terveydentilaa sekä työ- ja toimintakykyä Huom. Sisältää myös työhöntulotarkastuksen.
OAA81	Työhön paluun seurantatarkastus	terveystarkastus, joka tehdään pitkältä sairauslomalta tms. työhön palatessa/palattua
OAA82	Terveystarkastus työllistymiskyvyn selvittämiseksi	terveystarkastus, joka tehdään työllistymiskyvyn selvittämiseksi työttömille tai työstä irtisanottaessa
OAA67	Muu terveystarkastus	perustarkastus asiakkaan terveydentilan selvittämiseksi, esim. T-todistus
OAB90	Toiminnan suunnittelu työpaikan kanssa	työterveystoiminnan ja työterveysyhteistyön suunnittelu työpaikan kanssa
OAB91	Toiminnan suunnittelu työterveyshuollon sisäisenä toimintana	työterveyshuollon suunnittelu asiakasvastuullisen tiimin yhteistyönä (työpaikan edustaja ei paikalla)
OAB21	Työpaikan perusselvitys	Työpaikkaselvitys (perusselvitys) tehdään työter-

		veyshuollon toimintaa aloitettaessa, työpaikan olosuhteiden olennaisesti muuttuessa, työterveyshuoltoon kertyneen tiedon perusteella.
OAB22	Työ-, koulu- ja opisk.ymp-altisteiden selvitys	Työterveyshuollon suunnattu työpaikkaselvitys (altisteet)
OAB23	Työ-,koulu- tai opisk.paik. tai yhteisön selvitys	työ-, koulu- tai opiskeluyhteisöön liittyvä selvitys (esim. työ- ja opiskeluilmapiiri). Huom. työterveyshuollossa suunnattu työpaikkaselvitys (psykososiaalinen kuormitus/työyhteisön ongelmat).
OAB27	Työn fyysisen kuormituksen/ergonomian selvitys	työterveyshuollon suunnattu työpaikkaselvitys (työn fyysisen kuormituksen ja/tai ergonomian selvitys)
OAB28	Suunnattu työpaikkaselvitys (muu)	työterveyshuollon suunnattu työpaikkaselvitys muuhun kuin altisteisiin tai työn psyykkiseen tai fyysiseen kuormitukseen liittyvä selvitys (esim. työskentely raskauden aikana, nuorten työolot)
OAB92	Työterveyshuollon verkostoneuvottelu	neuvottelu, jossa ovat mukana potilas, hoitava taho ja työterveyshuolto
OAB93	Työterveysneuvottelu	neuvottelu, jossa ovat mukana potilas ja työterveyshuollon ja työpaikan edustajat
OAB94	Muu neuvottelu	muu työterveyshuollossa toteutettava neuvottelu
OAB48	TANO (elintapoihin liittyvä)	elintapoihin liittyvä neuvonta (esim. ravinto, liikunta, uni) työterveyshuollossa
OAB43	TANO (työolosuhteisiin liittyvä)	työolosuhteisiin liittyvä neuvonta ja ohjaus (esim. suojautuminen, ergonomia) työterveyshuollossa
OAB95	Elämäntapoihin kohdistuva toiminta (ei työterveyshuollon Kela-korvattavaa toimintaa)	kaikki elämäntapoihin kohdistuva, ei Kela-korvattava toiminta
OAB96	Työyhteisöön ja työhyvinvointiin kohdistuva toiminta (ei työterveyshuollon Kela-korvattavaa toimintaa)	kaikki työyhteisöön ja työhyvinvointiin kohdistuva, ei Kela-korvattava toiminta
OAB97	Johtamiseen ja esimiestyöhön kohdistuvat toiminta (ei työterveyshuollon Kela-korvattavaa toimintaa)	kaikki johtamiseen ja esimiestyöhön kohdistuva, ei Kela-korvattava toiminta
OAB98	Työnohjaus (ei työterveyshuollon Kela-korvattavaa toimintaa)	työnohjaus

THL – Tautiluokitus ICD-10:n Ulkoiset syyt

ILMIÖ	KOODIT	SISÄLLÖN KUVAUS	LISÄTIETOJA
TAPATURMAT	V00 – X59 ja Y85 – Y86	Tapaturmamekanismit	Suuremmat ala-ryhmät: V01-V99 – Liikenne W00-W19 – Kaatumiset ja putoamiset W20-W64 – mekaaniset voimat W65-W74 – Veteen vajoa- minen ja hukkuminen X40-X49 – Myrkytykset
	Y94 – Y96	Tapaturmatyyppi	Toiminto ja tapahtumapaikka
	Y90 – Y91	Veren alkoholipitoisuus tai humalan aste	Alkoholin myötävaikutus tapaturmaan
ITSETUHOISUUS	X60 – X84	Itsemurha tai itsensä vahingoit- taminen	
VÄKIVALTA	X85 – Y09	Murha, tappo tai muu pahoinpi- tely	
VAHINGOITTAVAT TAPAH- TUMAT, TAHALLISUUS EPÄSELVÄ	Y10 – Y34	Itsetuhoisuuteen sekä väkival- taan liittyvät tapaukset	
JÄRJESTYSVALLAN TOI- MET JA SODANKÄYNTI	Y36 – Y39		
LÄÄKETIETEELLISEN HOI- DON KOMPLIKAATIOT	Y40 – Y84	ks. lisää tietoa Haittavaikutuksen luvusta	Huom. tapaturma voi myös olla hoidon komplikaatio
MYÖHÄISVAIKUTUKSET	Y85 – Y89	Tapaturmien sekä lääketieteelli- sen hoidon myöhäisvaikutukset	

Diagnooseja ja eräitä muita tietoja koskevat tarkistussäännöt

THL – Tautiluokitus ICD-10:n koodit	Nimike	Sallitut arvot
C51-C58	Naisen sukupuolielinten pahanlaatuiset kasvaimet	vain naisilla
C60-C63	Miehen sukupuolielinten pahanlaatuiset kasvaimet	vain miehillä
D06	Kohdunkaulan pintasyöpä	vain naisilla
D07.0-D07.3	Muiden naisen sukupuolielinten pintasyöpä	vain naisilla
D07.4-D07.6	Miehen sukupuolielinten pintasyöpä	vain miehillä
D25	Kohdun hyvänlaatuinen sileälihaskasvain	vain naisilla
D26	Muut hyvänlaatuiset kohtukasvaimet	vain naisilla
D27	Munasarjan hyvänlaatuinen kasvain	vain naisilla
D28	Naisen muiden ja määrittämättömien sukupuolielinten hyvänlaatuiset kasvaimet	vain naisilla
D29	Miehen sukupuolielinten hyvänlaatuinen kasvain	vain miehillä
E28	Munasarjojen toimintahäiriöt	vain naisilla
E29	Kivesten toimintahäiriöt	vain miehillä
I863	Ulkosynnyttimien suonikohjut	vain naisilla
N40-N51	Miehen sukupuolielinten sairaudet	vain miehillä
N70-N77	Naisen lantion tulehdussairaudet	vain naisilla
N80-N98	Naisen sukupuolielinten ei-tulehdukselliset sairaudet	vain naisilla
O00-O99	Raskaus, synnytys ja lapsivuoteus	vain naisilla ikä 10-55 v
P00-P04	Äidistä riippuvien tekijöiden sekä raskauden ja synnytyksen vaikutus sikiöön ja vastasyntyneeseen	päädiagnoosina sallittu vain alle 2v.
P05-P08	Raskauden keston ja sikiön kasvuun liittyvät häiriöt	päädiagnoosina sallittu vain alle 2v.
P20-P29	Perinataalikauden hengitys- ja verenkiertoelinten sairaudet	päädiagnoosina sallittu vain alle 2v.
P35-P39	Perinataalikaudelle ominaiset infektiot	päädiagnoosina sallittu vain alle 2v.
P50-P61	Sikiön ja vastasyntyneen vuotosairaudet ja verisairaudet	päädiagnoosina sallittu vain alle 2v.
P70-P74	Sikiön ja vastasyntyneen umpierityksen ja aineenvaihdunnan ohimenevät sairaudet	päädiagnoosina sallittu vain alle 2v.
P75-P78	Sikiön ja vastasyntyneen ruuansulatuselinten sairaudet	päädiagnoosina sallittu vain alle

		2v.
P80-P83	Sikiön ja vastasyntyneen ihoa ja lämmönsäätelyä koskevat tilat	päädiagnoosina sallittu vain alle 2v.
R86	Miehen sukupuolielinten näytteiden poikkeavat löydökset	vain miehillä
R87	Naisen sukupuolielinten näytteiden poikkeavat löydökset	vain naisilla
R95	Kätkytuolet	vain < 1 v
S37.4	Munasarjavamma	vain naisilla
S37.5	Munajohdinvamma	vain naisilla
S37.6	Kohtuvamma	vain naisilla
T19.2	Ulkosynnyttimien ja/tai emättimen vierasesine	vain naisilla
T19.3	Kohdun vierasesine	vain naisilla
Z00.1	Lapsen rutiininomainen terveystarkastus	vain <18 v
Z30.1	Kohdunsisäisen ehkäisimen (IUD) asetus	vain naisilla
Z31.1	Keinosiemennys (inseminatio artificialis)	vain naisilla
Z31.2	In vitro –fertilisaatio	vain naisilla
Z32	Raskaustutkimus	vain naisilla ikä 10-55 v
Z33	Raskaus sivulöydöksenä	vain naisilla ikä 10-55 v
Z34	Normaaliraskauden seuranta	vain naisilla ikä 10-55 v
Z35	Riskiraskauden seuranta	vain naisilla ikä 10-55 v
Z36	Ennen syntymää tehty sikiön seulontatutkimus	vain naisilla ikä 10-55 v
Z37	Raskauden tulos (lisäkoodi)	vain naisilla ikä 10-55 v
Z38	Elävinä syntyneet lapsen syntymäpaikan mukaan luokitettuina	vain < 1 kk
Z39	Äidin tutkimus ja hoito synnytyksen jälkeen	vain naisilla ikä 10-55 v

THL – Tautiluokitus ICD-10:ssä tähdellä (*) merkittyihin ns. oirediagnooseihin pitää aina liittää syykoodi. Oirekoodia ei voi käyttää yksinään.

THL muuttaa tarvittaessa oirediagnoosin ja syydiagnoosin järjestyksen ilman yhteydenottoa toimintayksikköön.

Muut tarkistussäännöt:

- Käynnin tai hoitojakson aloitusajankohta ei saa olla ennen syntymää.
- Käynnin tai hoitojakson aloitusajankohta ei saa olla lopetusajankohdan jälkeen.
- Hoitojonoon asettamispäivä ei saa olla käynnin tai hoitojakson lopetusajankohdan jälkeen.